

Raport diagnostyczny

Portret partnerstwa
ZIT Kolsko-Turecki

Potwierdzam przyjęcie Raportu diagnostycznego
w dniu 28.10.2022 r.

Przewodniczący Rady Partnerstwa:

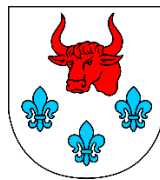
BURMISTRZ MIASTA

Romuald Antosik

Miasto Turek

Miasto Koło

Gmina Turek

Gmina Koło

Gmina Brudzew

Gmina Kościelec

Raport diagnostyczny

**Portret partnerstwa
ZIT Kolsko-Turecki**

Raport diagnostyczny

Portret Partnerstwa ZIT Kolsko-Turecki

Opracowanie

Związek Miast Polskich

Zespół autorski

Joanna Misiak-Kędziora, Agnieszka Dłoniak, Małgorzata Pięta, Monika Zenel, Aleksandra Purcel-Kowalska, Marta Woszczyk-Janiak, Kamila Majcherek-Klimas, Monika Ciesielska, Katarzyna Wojtysiak, Mirosław Kwirąg, Wioleta Okulska, Mariusz Grabarczyk, Gabriela Kolenda, Michał Mękarski, Marta Adamczyk-Jańkiewicz, Emilia Kurzawa, Żaneta Siwińska, Marek Szałek, Piotr Górski, Monika Okupna, Tomasz Józefowicz, Dominika Kaszyńska-Fisiak, Agnieszka Waliszek, Krzysztof Nawrocki, Jarosław Wdzięczny – Partnerstwo.

Robert Roguski, Anna Żabińska-Pioterek, Wiesława Kwiatkowska, Adriana Skajewska, Przemysław Cichocki – Związek Miast Polskich

Kierownik projektu CWD

Jarosław Komża

Projekt „Centrum Wsparcia Doradczego Plus” jest drugą edycją programu Centrum Wsparcia Doradczego, zainicjowanego przez Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej. Obecna edycja CWD wdrażana jest przez Fundację Fundusz Współpracy oraz Związek Miast Polskich. Bezpośrednim wsparciem doradczym ekspertów FFW i ZMP objęto 77 partnerstw samorządowych. Program ma na celu popularyzowanie idei partnerstwa międzysamorządowego oraz budowanie kompetencji samorządów lokalnych do strategicznego planowania rozwoju we współpracy z innymi JST i planowania kompleksowych przedsięwzięć, rozwiązujących problemy rozwojowe i odpowiadających zidentyfikowanemu potencjałowi obszaru partnerstwa.

Dzięki współpracy Związku Miast Polskich, Fundacji Fundusz Współpracy, samorządów lokalnych i regionalnych oraz Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej dla partnerstw samorządowych, w tym z obszarów borykających się z problemami rozwojowymi, przygotowywane są diagnozy sytuacji społeczno-gospodarczo-przestrzennej, a następnie różnego typu strategie rozwoju oraz pakiety przedsięwzięć podnoszących jakość życia mieszkańców, a także dokumentacja konieczna do pozyskania dofinansowania.

Projekt „Centrum Wsparcia Doradczego Plus” realizowany jest w okresie od kwietnia 2022 do czerwca 2023 roku w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020.

2022 © Związek Miast Polskich

Skład Partnerstwa

1. Miasto Turek
2. Miasto Koło
3. Gmina Turek
4. Gmina Koło
5. Gmina Brudzew
6. Gmina Kościelec

Skład Rady Partnerstwa

1. Romuald Antosik, Burmistrz Miasta Turek – Przewodniczący Rady Partnerstwa
2. Krzysztof Witkowski, Burmistrz Miasta Koło
3. Karol Mikołajczyk, Wójt Gminy Turek
4. Mariusz Rybczyński, Wójt Gminy Koło
5. Cezary Krasowski, Wójt Gminy Brudzew
6. Dariusz Ostrowski, Wójt Gminy Kościelec

Skład Grupy Roboczej

Miasto Turek: Joanna Misiak-Kędziora - Zastępca Burmistrza ds. inwestycji, Agnieszka Dłoniak - Kierownik Wydziału Strategii i Rozwoju, Małgorzata Pięta - Inspektor ds. projektów w Wydziale Strategii i Rozwoju, Monika Zenel - Inspektor ds. projektów w Wydziale Strategii i Rozwoju, Aleksandra Purcel-Kowalska - Kierownik Wydziału Spraw Społecznych, Marta Woszczyk-Janiak - Kierownik Wydziału Inżynierii Miejskiej, Kamila Majcherek-Klimas - Kierownik Wydziału Organizacyjnego i Spraw Obywatelskich

Gmina Turek: Gabriela Kolenda - Sekretarz Gminy, Michał Mękowski - Kierownik Referatu Oświaty, Kultury i Zdrowia, Marta Adamczyk-Jańkiewicz - Inspektor ds. Infrastruktury Technicznej, Emilia Kurzawa - Inspektor ds. Pozyskiwania Funduszy Zewnętrznych i Inwestycji

Miasto Koło: Monika Ciesielska - Sekretarz Miasta Koła, Katarzyna Wojtysiak - Naczelnik Wydziału Spraw Obywatelskich, Mirosław Kwirąg - Naczelnik Wydziału Działalności Gospodarczej i Promocji Miasta, Wioleta Okulska - Inspektor w Wydziale Ochrony Środowiska i Rolnictwa, Mariusz Grabarczyk - Zastępca Naczelnika Infrastruktury Technicznej, Inwestycji i Gospodarki Przestrzennej

Gmina Koło: Żaneta Siwińska - Sekretarz Gminy Koło, Marek Szatek - Samodzielne stanowisko ds. Zamówień Publicznych i Środków Zewnętrznych, Piotr Górski - Samodzielne stanowisko ds. Wodociągów i Kanalizacji, Monika Okupna - Samodzielne stanowisko ds. Gospodarki Odpadami Komunalnymi

Gmina Brudzew: Tomasz Józefowicz - Sekretarz Gminy, Dominika Kaszyńska-Fisiak – Kierownik Referatu Ochrony Środowiska i Działalności Gospodarczej, Agnieszka Waliszek - Samodzielne stanowisko ds. Pozyskiwania Środków Pozabudżetowych

Gmina Kościelec: Krzysztof Nawrocki - Sekretarz Gminy, Jarosław Wdzięczny - Samodzielne stanowisko ds. Funduszy

Spis treści

1. Wstęp	9
1.1 Metodyka pracy.....	9
2. Charakterystyka Partnerstwa.....	12
2.1 Podstawowe informacje o Partnerstwie	14
2.2 Delimitacja obszaru funkcjonalnego w strukturze przestrzennej województwa	25
3. Portret obszaru Partnerstwa – diagnoza elementarna na podstawie danych statystycznych, badań ilościowych i jakościowych	35
3.1 Wskaźnik ogólny Partnerstwa	35
3.2 Diagnoza sytuacji społecznej.....	38
3.2.1 Ogólny wskaźnik rozwoju Partnerstwa w wymiarze społecznym.....	39
3.2.2. Rozwój demograficzny	44
3.2.3. Zasoby instytucjonalne, integracja i kapitał społeczny	49
3.2.4. Edukacja przedszkolna i szkolna.....	55
3.2.5. Bezpieczeństwo mieszkańców	60
3.2.6. Dostęp do zasobów mieszkaniowych na obszarze Partnerstwa.....	62
3.2.7. Dostęp do infrastruktury sportowej i rekreacyjnej.....	63
3.3. Diagnoza sytuacji gospodarczej.....	65
3.3.1. Ogólny wskaźnik rozwoju w wymiarze gospodarczym	67
3.3.2. Potencjał i konkurencyjność gospodarki.....	70
3.3.3. Rynek pracy i kwalifikacje siły roboczej.....	73
3.3.4. Sytuacja materialna mieszkańców	76
3.3.5. Stan finansów lokalnych.....	77
3.3.6. Rolnictwo obszaru Partnerstwa ZIT Kolsko-Tureckiego	80
3.3.7. Funkcja turystyczna dla obszaru Partnerstwa ZIT Kolsko-Tureckiego	82
3.3.8. Przedsiębiorczość w obszarze partnerstwa	83
3.4 Diagnoza sytuacji środowiskowo-przestrzennej.....	86
3.4.1. Ogólny wskaźnik rozwoju w obszarze środowiskowym.....	86
3.4.2. Lokalne środowisko przyrodnicze, ład i przestrzeń.....	87
3.4.3. Infrastruktura techniczna i transport (w tym aspekty zrównoważonej mobilności)	93
3.5. Zdolność instytucjonalna Partnerstwa	107
3.6. Wyniki badań mieszkańców, liderów i młodzieży	108

3.7. Analiza powiązań funkcjonalnych na obszarze Partnerstwa oraz określenie wiodących funkcji.....	119
3.7.1. Identyfikowanie powiązań funkcjonalnych na obszarze ZIT Kolsko- Tureckiego	119
3.7.2. Identyfikowanie powiązań funkcjonalnych na podstawie przepływów związanych z podejmowaniem zatrudnienia przez mieszkańców.	124
3.7.3. Wiodące funkcje Partnerstwa ZIT Kolsko-Tureckie.....	124
4. Analiza potencjałów, barier i potrzeb rozwojowych obszaru partnerstwa	129
4.1 Potencjał obszaru Partnerstwa	129
4.2 Kluczowe problemy i potrzeby rozwojowe	130
4.3 Czynniki rozwoju (analiza SWOT)	133
4.4 Partnerstwo Publiczno Prywatne szansą na wzmocnienie rozwoju.	133
5. Podsumowanie – kluczowe wyzwania i kierunki rozwoju	135
6. Wykazy i spisy.....	137

1. Wstęp

Celem niniejszego opracowania jest przedstawienie syntetycznej diagnozy społeczno-gospodarczej i środowiskowo-przestrzennej obszaru Partnerstwa ZIT Kolsko-Tureckie na potrzeby sporządzenia strategii terytorialnej obszaru na lata 2022-2030, z perspektywą do 2050 r. Materiał zawiera podstawowe dane statystyczne, dane i opracowania gminne i powiatowe, badania społeczne i porusza wybrane, najważniejsze dla rozwoju obszaru Partnerstwa zagadnienia. Dokument był przygotowywany w okresie od maja do października 2022 roku i zawiera dane statystyczne obejmujące obszar czasowy od roku 2016. Wszędzie tam, gdzie było to możliwe wykorzystano informacje najbardziej aktualne na dzień sporządzania opracowania. Dla analizy procesów demograficznych rozszerzono zakres czasowy diagnozy na lata 1996-2020. Źródła danych stanowią krajowe statystyki publiczne (dane Głównego Urzędu Statystycznego, dane właściwych miejscowo Urzędów Skarbowych, dane Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, dane Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego) i zasoby informacyjne jednostek samorządu terytorialnego wchodzących w skład Partnerstwa. Raport diagnostyczny opiera się także na analizach i danych zaczerpniętych z Monitora Rozwoju Lokalnego – narzędzia analiz Związku Miast Polskich, stan na maj 2022r. Dostęp do tych materiałów znajdziemy pod adresami: <https://analizy.monitorrozwoju.pl> oraz <https://partnerstwa.monitorrozwoju.pl>.

Ważnym punktem odniesienia w procesie analizy danych, a także dla samego formułowania wniosków były dane dotyczące województwa wielkopolskiego oraz całego kraju. Analiza danych statystycznych została uzupełniona wywiadami z władzami i pracownikami jednostek samorządu terytorialnego, lokalnymi liderami (społecznymi, gospodarczymi, samorządowymi), a także ankietowymi badaniami mieszkańców i młodzieży.

1.1 Metodyka pracy

Pierwszym etapem prac nad przygotowaniem Raportu Diagnostycznego Partnerstwa ZIT Kolsko-Tureckie było zdefiniowanie elementów wskazujących na potencjały i bariery rozwojowe obszaru Partnerstwa. Działania te obejmowały spotkania i krótkie wywiady przeprowadzone w środowisku liderów samorządowych: burmistrzów, wójtów ich zastępców, sekretarzy a także kierowników wydziałów i pracowników na samodzielnych stanowiskach związanych z rozwojem oraz planowaniem strategicznym. W następnej kolejności wyłoniono w gronie Partnerstwa Radę Partnerstwa składającą się z wójtów poszczególnych JST a także Grupę Roboczą w skład której weszły wyznaczone osoby reprezentujące jednostki samorządu terytorialnego wszystkich udziałowców Partnerstwa. W części diagnostycznej, korzystając z dostępnych źródeł danych oraz badań terenowych, dokonano analizy otoczenia społecznego, ekonomicznego, infrastrukturalnego i przestrzennego obszaru gmin powiatów tureckiego i kolskiego tworzących Partnerstwo ZIT Kolsko-Tureckie. Potencjał i bariery rozwojowe uwzględnione zostały w obszarach:

demografii, gospodarki, edukacji, kapitału intelektualnego, zatrudnienia, infrastruktury komunikacyjnej i technicznej, zagospodarowania przestrzennego, uwarunkowań środowiskowych, kultury i turystyki. Przy opracowywaniu diagnozy zastosowano następujące metody badawcze: analizę danych zastanych, kwerendę i analizę zawartości stron www Partnerów (miast i gmin), kwerendę i analizę literatury naukowej, raportów, dokumentów strategicznych i opracowań; metody analizy dostępności przestrzennej; metody prezentacji danych. W prace nad raportem diagnostycznym obszaru Partnerstwa ZIT Kolsko-Tureckie w znacznym stopniu zaangażowani zostali również Partnerzy projektu oraz społeczności miast i gmin, dzięki którym pozyskane zostały dane niezbędne do jego przygotowania.

Indywidualny wywiad pogłębiony przeprowadzono podczas pierwszych spotkań z włodarzami i przedstawicielami gmin tworzących Partnerstwo ZIT Kolsko-Tureckie. W toku badań ankietowych realizowanych w okresie czerwiec – wrzesień 2022, prowadzono także rozmowy z przedstawicielami powiatów kolskiego i tureckiego, na obszarze których funkcjonuje Partnerstwo. Podczas realizacji badań opinii lokalnych liderów prowadzono również indywidualne rozmowy z osobami reprezentującymi organizacje pozarządowe, lokalnymi przedsiębiorcami a także liderami opinii publicznej.

Ważnym etapem prac nad diagnozą były konsultacje społeczne. Kompleksowa diagnoza społeczno-gospodarcza, charakteryzująca uwarunkowania rozwojowe w każdej dziedzinie życia społeczno-gospodarczego obszaru Partnerstwa oraz poszczególnych gmin wchodzących w jego skład, dała podstawę do sformułowania wniosków i rekomendacji stanowiących punkt wyjścia dla przygotowania Strategii Terytorialnej Partnerstwa ZIT Kolsko-Tureckie. Zaangażowanie przedstawicieli każdego z Partnerów Projektu, w celu oceny pożądaných i alternatywnych kierunków rozwoju, określenia mocnych i słabych stron obszaru, a także wskazania działań, które powinny zostać zrealizowane w celu poprawy sytuacji społeczno-gospodarczej Partnerstwa było ważnym elementem zrealizowanym w pierwszym etapie prac. W toku tak zorganizowanych czynności przygotowano i przyjęto Plan Pracy Partnerstwa. Dzięki temu reprezentanci wszystkich adresatów Diagnozy, zwłaszcza ci o odpowiednim przygotowaniu merytorycznym, mieli możliwość wniesienia swojego wkładu do opracowywanego dokumentu.

Dokumenty, z których korzystano w procesie przygotowywania opracowania:

- Strategia na rzecz odpowiedzialnego Rozwoju 2020 (z perspektywą 2030).
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030.
- Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku.
- Plan zagospodarowania przestrzennego Województwa Wielkopolskiego.
- Projekt Programu Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027.

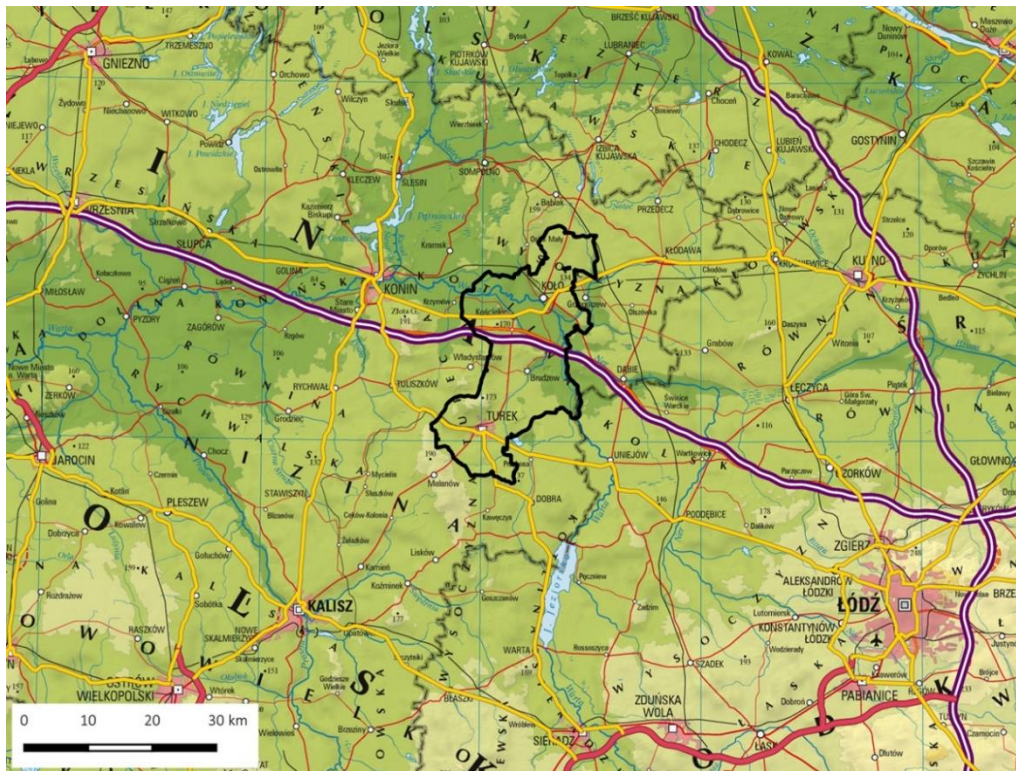
- Zintegrowana Strategia Rozwoju Gospodarczego Gmin Powiatu Tureckiego na lata 2015–2025.
- Strategia Rozwoju Powiatu Kolskiego na lata 2015-2025.
- Aktualizacja delimitacji miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze (powiększających dystans rozwojowy) – opracowanie Przemysława Śleszyńskiego PAN 2019.
- Dokumenty strategiczne gmin tworzących Partnerstwo ZIT Kolsko-Tureckie.

2. Charakterystyka Partnerstwa

Partnerstwo ZIT Kolsko-Tureckie zostało wyodrębnione w toku prac prowadzonych w województwie wielkopolskim w związku z nową perspektywą finansową Unii Europejskiej 2021-2027. Taką formułę planowania strategicznego oraz realizacji przyszłych wspólnych projektów, zaprezentowano w dokumencie skierowanym przez Marszałka województwa wielkopolskiego do samorządów Miasta Koło oraz Miasta Turek w dniu 30.03.2022. Pismo DPR-II-1.410.34.2021. W późniejszej korespondencji skierowanej do Lidera Partnerstwa ZIT Kolsko-Tureckie – Burmistrza Miasta Turek - w dniu 26.05.2022 (Pismo DPR-II-1.410.34.2021) Urząd Marszałkowski podtrzymał to stanowisko, rekomendując jednocześnie włączenie do obszaru funkcjonalnego miasta: Koła i Turku oraz gmin: Brudzew i Kościelec. Rekomendacją dla tak zaproponowanego składu Partnerstwa ZIT Kolsko-Tureckiego, a jednocześnie takiej formy delimitacji wydzielonego obszaru, była potrzeba zachowania zasady zwartości układu przestrzennego, którą mocno akcentowało Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej podczas etapu prac planistycznych dotyczących instrumentów terytorialnych w perspektywie finansowej Unii Europejskiej 2021-2027.

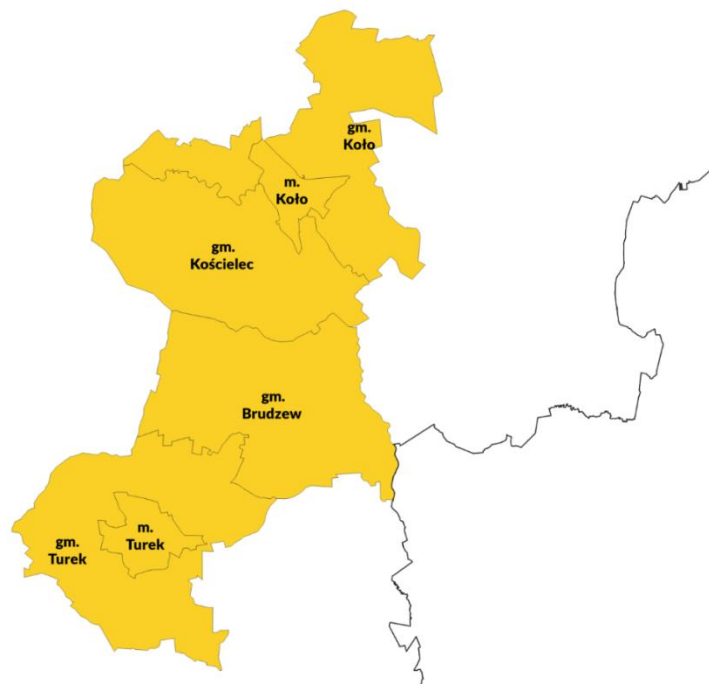
Partnerstwo ZIT Kolsko-Tureckie zostało utworzone w obszarze dwóch sąsiadujących ze sobą powiatów, wschodniej części województwa wielkopolskiego. Są to powiaty kolski i turecki. Partnerstwo stanowią po trzy Jednostki Samorządu Terytorialnego, każdego z nich. Samorządy terytorialne tworzące Partnerstwo z powiatu kolskiego to: miasto Koło, gmina Koło oraz gmina Kościelec. Ze strony Powiatu tureckiego Partnerstwo współtworzą miasto Turek, gmina Turek oraz gmina Brudzew. W jednym z najbardziej oddalonych na wschód punktów obszaru Partnerstwa, znajdującym się w gminie Brudzew Partnerstwo graniczy z zachodnią częścią województwa łódzkiego.

Rysunek 1. Mapa obszaru Partnerstwa

Źródło: materiały własne ZMP.

Rysunek 2. Mapa całego obszaru Partnerstwa ZIT Kolsko-Tureckie z wyróżnieniem poszczególnych gmin

Źródło: materiały własne ZMP.

2.1 Podstawowe informacje o Partnerstwie

Gmina Brudzew

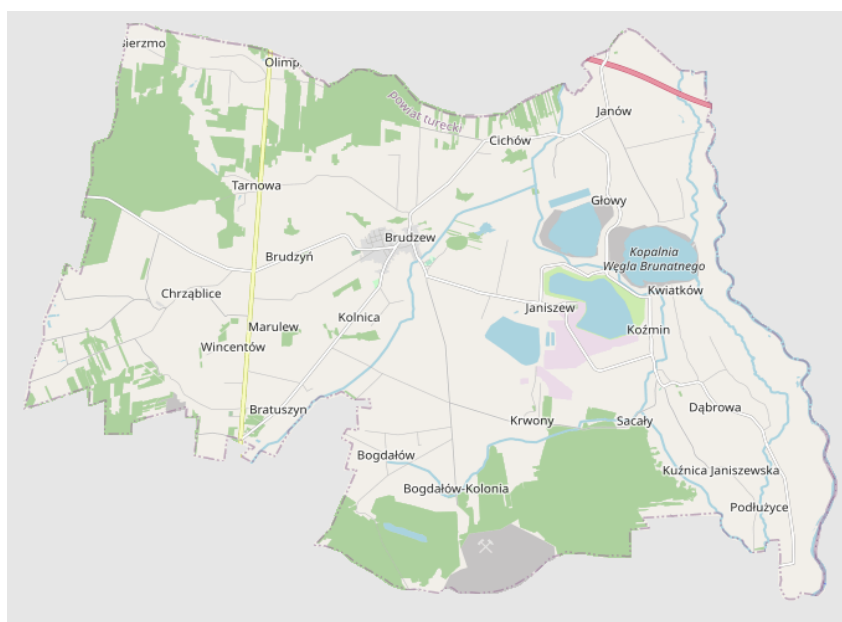
Gmina Brudzew znajduje się we wschodniej części województwa wielkopolskiego, gdzie graniczy z gminami Kościelec, Władysławów, Turek, Przykona, Dąbie i Uniejów. Przez zachodni teren gminy przebiega droga wojewódzka nr 470 Kalisz-Turek-Koło, a w części północnej autostrada A2.

Gmina Brudzew oferuje przedsiębiorcom korzystne warunki do rozwoju własnej działalności. Najcenniejszym atutem gminy jest położenie przy autostradzie A2, a także niskie stawki podatkowe oraz prężnie rozwijające się budownictwo mieszkaniowe. Pobliskie położenie autostrady A2 a także liczne zbiorniki wodne powstałe po wyrobiskach górniczych, stwarzają szansę na rozwój turystyki, rekreacji a także przedsiębiorstw agroturystycznych.

Na terenie Brudzewa w 2021 roku powstała największa w Polsce farma fotowoltaiczna należąca do Zespołu Elektrowni Pątnów-Adamów-Konin SA. Obszar inwestycji stanowi zrehabilitowany teren po odkrywkowej eksploatacji węgla brunatnego, którego wydobywanie zakończono na początku roku 2021. Farma słoneczna składa się ze 155 554 modułów fotowoltaicznych. Jej łączna moc wynosi 70 MWp. Rocznie elektrownia ma produkować około 68 188 MWh energii elektrycznej.

Atutami Gminy Brudzew są także krajobrazy z lasami, jeziorami, ciekawe zabytki, oraz ciągle żywe tradycje i obrzędy ludowe. Część terenu gminy położony nad rzeką Wartą znajduje się w granicach obszaru Natura 2000.

Rysunek 3. Mapa gminy wiejskiej Brudzew

Źródło: www.openstreetmap.org

Zwiedzający w Gminie Brudzew mogą obejrzeć między innymi: kościół parafialny pw. św. Mikołaja, wybudowany w 1455 roku oraz barokowy kościół pw. św. Ducha, a także kościół parafialny pw. św. Walentego i Przemienienia Pańskiego w Galewie, z którym związana jest legenda cudownego uzdrowienia z epidemii cholery. Cennym dla Brudzewa zabytkiem jest park wraz z Gminnym Ośrodkiem Kultury (dawna Wozownia) w miejscowości Kolnica. Amatorom wycieczek rowerowych Brudzew rekomenduje cztery atrakcyjne trasy rowerowe. Prowadzą one przez zielone, gęsto zadrzewione tereny i malowniczy krajobraz gminy.

Miasto Koło

Miasto Koło skupia średnio 25% ludności powiatu kolskiego, a gęstość zaludnienia w 2019 roku wynosiła 1 566 os./km², co jest wysoką wartością w zestawieniu z miastami z grupy porównawczej, czyli charakteryzującymi się podobnymi funkcjami i uwarunkowaniami rozwoju. Liczba ludności w Mieście Kole stopniowo ulega zmniejszeniu. Średnia dynamika spadku wynosiła 98,9% i była jedną z najniższych wśród gmin powiatu kolskiego.

Miasto charakteryzuje dobre położenie komunikacyjne – odległość najbardziej wysuniętego na południe odcinka Miasta od węzła autostrady A2 wynosi 4 km, co sprawia, że czas dojazdu do Warszawy wynosi 2 godziny, do Poznania ok. 1 godzinę i 20 minut, do Łodzi 1 godzinę i 15 minut, a do Konina około pół godziny. Niezwykle ważną funkcję w krajobrazie Miasta Koła pełni rzeka Warta, zlokalizowana w jej południowej części. Mimo silnego przekształcenia i zubożenia biologicznego doliny rzeki spowodowanego trwającą od lat presją człowieka, wciąż stanowi ona ogromne bogactwo przyrodnicze, zwłaszcza dzięki występowaniu rzadkich gatunków roślin i zwierząt. Rzeką Warta stanowi również atrakcję turystyczną Miasta Koła, gdyż sprzyja spacerom i wypoczynkowi na świeżym powietrzu. W rejonie Miasta Koła rzeka zmienia swój dotychczasowy południkowy bieg i wykorzystując Pradolinę Warszawsko-Berlińską kieruje się na zachód. Na terenie Miasta Koła zlokalizowanych jest 7 pomników przyrody. Są to pojedyncze drzewa: 4 dęby szypułkowe, wiąz syberyjski, platan klonolistny oraz klon polny. Ponadto część miasta znajduje się w granicach Obszaru Natura 2000 Dolina Środkowej Warty (PLB300002) i Goplańsko-Kujawskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu. W Mieście Kole znajdują się również 3 parki miejskie oraz Lasek Komunalny, jednak wymagają one rewitalizacji.

Przez teren Miasta Koła przebiega droga krajowa nr 92, drogi wojewódzkie nr 270 i 473 oraz linia kolejowa nr 3 relacji Frankfurt nad Odrą – Warszawa. W układ komunikacyjny Miasta wpisuje się również 56 dróg powiatowych, 94 drogi gminne oraz 18 wewnętrznych dróg gminnych. Planuje się również budowę obwodnicy północnej, która ułatwi połączenie z autostradą, a przede wszystkim odciążą ruch w Mieście.

Rysunek 4. Mapa miasta Koło

Źródło: www.openstreetmap.org

Poszukując rozwiązań, które są przyszłościowe, jak również w najmniejszym stopniu negatywnie ingerują w środowisko Miasta Koło podjęto działania nad efektywnym wykorzystaniem ciepła geotermalnego znajdującego się w złożu pod Kołem w miejscowości Chojny. W 2019 r. zrealizowano i zakończono inwestycje pn. wykonanie otworu poszukiwawczo-rozpoznawczego KOŁO GT-1 w celu ujęcia wód termalnych w miejscowości Chojny.

Na bazie wykonanego w 2019 r. otworu Koło GT-1 powstała dokumentacja hydrogeologiczna, która ukazuje, że kolskie złożo geotermalne ma duży potencjał jako przyszłe źródło energii odnawialnej dla Miasta. Inwestycja w wykorzystanie wody geotermalnej przyczyni się do poprawy warunków życia mieszkańców Koła na wiele sposobów. Dzięki czystemu powietrzu, niższej emisji CO₂ i mniejszej ilości pyłu Miasto Koło inwestuje przede wszystkim w zdrowie mieszkańców i efektywniejsze zarządzanie kapitałem Miasta. Ważne jest, że inwestycja zwiększy atrakcyjność Miasta zarówno dla społeczności lokalnej jak i osób z zewnątrz. Geotermia stwarza także możliwość rozwoju różnych inwestycji pod kątem rekreacji.

Źródłem finansowania przedsięwzięcia jest pozyskana dotacja przez Miejski Zakład Energetyki Ciepłej Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Kole z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie na realizację inwestycji pn.:

„Budowa ciepłowni geotermalnej w mieście Koło wraz z jej podłączeniem do istniejącego systemu ciepłowniczego MZEC Sp. z o. o.” w wysokości 15 095 620,86 zł netto (wartość inwestycji to 37 274 065,26 zł brutto) w ramach Poddziałania 1.1.1. Wspieranie inwestycji dotyczących wytwarzania energii z odnawialnych źródeł wraz z podłączeniem tych źródeł do sieci dystrybucyjnej /przesyłowej, oś priorytetowa I Zmniejszenie emisyjności gospodarki Programu operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020. Brakująca kwota uzupełniona zostanie środkami własnymi Spółki oraz pożyczką udzieloną przez NFOŚiGW. Obecnie przed Spółką pozostał wybór wykonawcy prac budowlanych.

Oprócz przywołanego na początku podstawowego zadania postawionego przed Spółką coraz wyraźniej zarysowuje się kolejny bardzo istotny cel. Tym celem jest aktywne włączenie się Spółki poprzez swoją działalność w poprawę stanu powietrza w Mieście. Bieżące i przyszłe jej funkcjonowanie powinno być nakierowane na realizację tego celu.

Budowa ciepłowni geotermalnej wpłynie na znaczące obniżenie emisji CO₂ oraz wielkości zapylenia. Natomiast jeśli chodzi o likwidację tzw. „niskiej emisji” czyli smogu w Mieście, to do tego przyczyni się intensywnie prowadzona rozbudowa sieci ciepłej w obszarach Miasta, w których dotąd sieć nie istniała. Wobec bezdyskusyjnych zalet ciepła systemowego, którymi są: bezpieczeństwo, oszczędność, pewność, wygoda i ekologia, mieszkańcy zamieszkujący te obszary Miasta, otrzymają i sukcesywnie będą otrzymywać dostęp i możliwość skorzystania z tego rozwiązania. Z kolei dzięki takiemu podejściu do zagadnienia na terenie całego Miasta i jego okolic jakość powietrza w najbliższych latach będzie ulegała ciągłej poprawie.

Rozbudowa sieci ciepłej oraz modernizacja źródła ciepła w oparciu o ciepłownię geotermalną otwierają zupełnie nowy rozdział ciepłownictwa na terenie Miasta Koła. Poprzez inwestycje w innowacyjne źródło ciepła oraz system ciepłny, Miasto Koło doskonale wpisuje się w ogólnokrajową politykę mającą na celu ochronę powietrza i klimatu. Ponadto Miasto wychodzi naprzeciw oczekiwaniom swoich mieszkańców w trosce o polepszenie ich komfortu życia i stanu zdrowia. To dowód przemyślanego działania, które zakłada wykorzystanie naturalnych walorów miasta związanych z jego położeniem nad złożami wód termalnych przy wykorzystaniu posiadanych aktywów w postaci własnej Spółki ciepłowniczej.

Na tle średnich wyników dla grupy porównawczej, Miasto Koło charakteryzuje się wysokim wskaźnikiem przedsiębiorczości. Według danych opublikowanych przez GUS na terenie Miasta w 2021 roku zarejestrowanych było 2 607 podmiotów gospodarczych, co stanowiło 35,03% podmiotów zarejestrowanych w powiecie kolskim i była to liczba najwyższa.

Wśród największych podmiotów gospodarczych zlokalizowanych na terenie Miasta wyróżnia się: Geberit Produkcja Sp. z o.o., SAINT-GOBAIN ABRASIVES Sp. z o.o., Sokołów S.A. oddział w Kole, Wood-Mizer Industries Sp. z o.o., M&K Foam Sp. z o.o., Wipasz S.A., Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska w Kole, ANDRE ABRASIVE ARTICLES Sp. z o.o. Sp. k., AGRONAS Sp. z o.o., Przedsiębiorstwo Handlowo-Uługowe „TRANS-KOL” Zenon Sobczak, Eurobeef Sp. z o.o. Potencjał gospodarczy stwarza przynależność Miasta do Łódzkiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej. Strefa ta została zaklasyfikowana do czołówki najlepszych stref ekonomicznych – 3 miejsce na świecie i 1 miejsce w Europie. Strefa obejmuje województwo łódzkie, a także część województw wielkopolskiego i mazowieckiego.

Gmina Koło

Gmina Koło leży w granicach powiatu kolskiego, wchodzącego w skład województwa wielkopolskiego. Gmina ma charakter wiejski. Gmina Koło położona jest w środkowej części powiatu oraz na wschodnich krańcach województwa wielkopolskiego. Gmina Koło zajmuje obszar o powierzchni około 102 km² przyległy do miasta Koła z trzech stron i graniczący z gminami: Babiak, Dąbie, Kościelec, Kramsk, Osiek Mały i Grzegorzew.

Sieć osadnicza gminy obejmuje 31 miejscowości wiejskich, a obszar gminy podzielony jest administracyjnie na 24 sołectwa. Gminę zamieszkuje ponad 8000 osób.

Przez teren gminy przebiegają ważne szlaki komunikacyjne o znaczeniu krajowym i międzynarodowym. Leży ona w centrum ważnego korytarza tranzytowego A2 Poznań-Warszawa. Przez gminę przebiega także linia kolejowa E-20 łącząca Poznań i Warszawę (wsie Borki i Chojny). Na terenie Gminy Koło funkcjonują 3 hydrofornie, zlokalizowane w Powierciu, Stellutyszkach i Wrzącej Wielkiej. Długość sieci wodociągowej wynosi 153,3 km. Gmina Koło jest gminą zwodociągowaną w 100 %. Gmina Koło prowadzi selektywną zbiórkę śmieci i odpadów.

Działalność gospodarcza prowadzona na terenie gminy charakteryzuje się dość dużym rozdrobnieniem. Większość firm działających na terenie Gminy to małe, często jednoosobowe lub zatrudniające kilka osób, firmy. Do największych podmiotów gospodarczych należą: Przedsiębiorstwo Robót Drogowo-Mostowych w Czołowie - wytwórnia mas bitumicznych, Zakład Produkcyjno-Handlowy "IZOMER" w Czołowie - produkcja opakowań z tworzyw sztucznych, Ubojnia Drobiu, M. Frątczak, Ruchenna - produkcja mięsa drobiowego, MOGRAL, G. Grabowski, Powiercie - Zakład rozbioru i pakowania mięsa, ROLMAR, Wrząca Wielka - zakład obsługi rolnictwa.

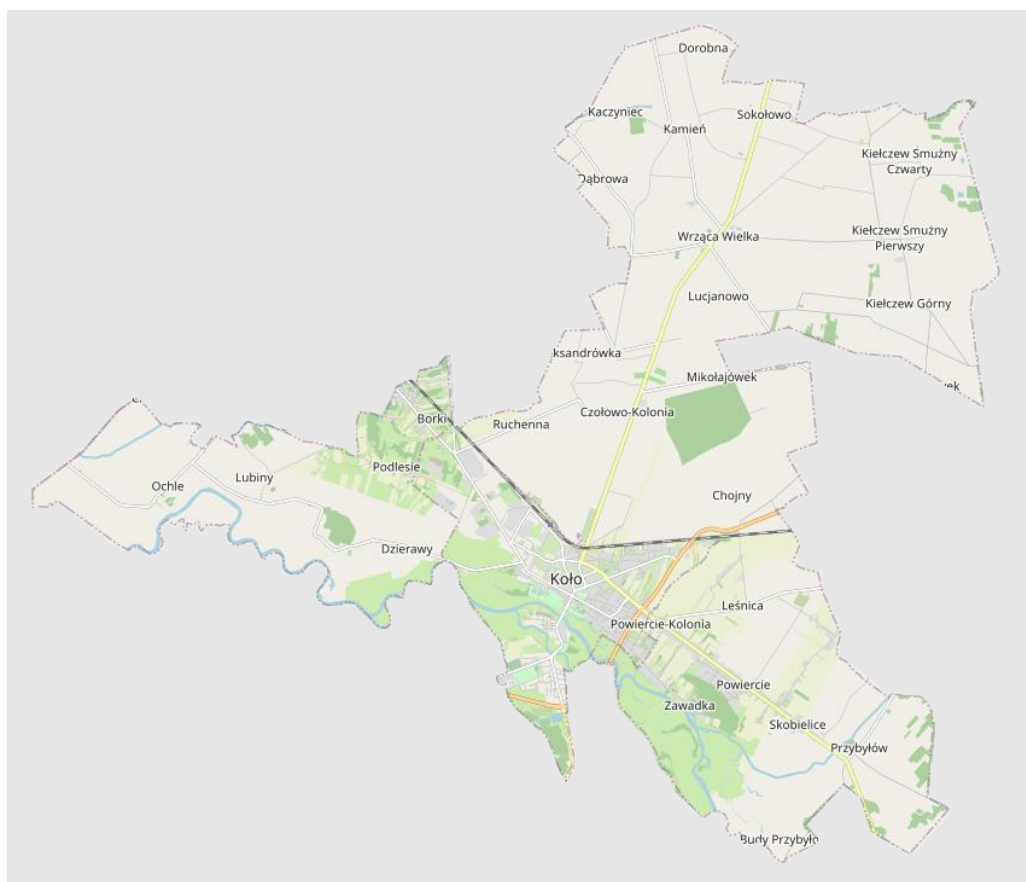
Na terenie gminy działa także lokalny zespół wokalny Kiełczewianki i Orkiestra Dęta.

Gmina Koło posiada również siedem aktywnie działających jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych. Jednostka OSP Wrząca Wielka funkcjonuje w krajowym systemie ratownictwa.

Korzystne położenie, warunki sprzyjające prowadzeniu działalności gospodarczej, a także atrakcyjność osiedleńcza i ciekawe zabytki znajdujące się na terenie Gminy Koło, sprawiają, że obszar ten jest ciekawym miejscem do wypoczynku i rekreacji.

Przez tereny gminy przebiegają trasy rowerowe. W ostatnich latach bardzo korzystnie wpłynęło to na rozwój agroturystyki.

Rysunek 5. Mapa gminy wiejskiej Koło

Źródło: www.openstreetmap.org

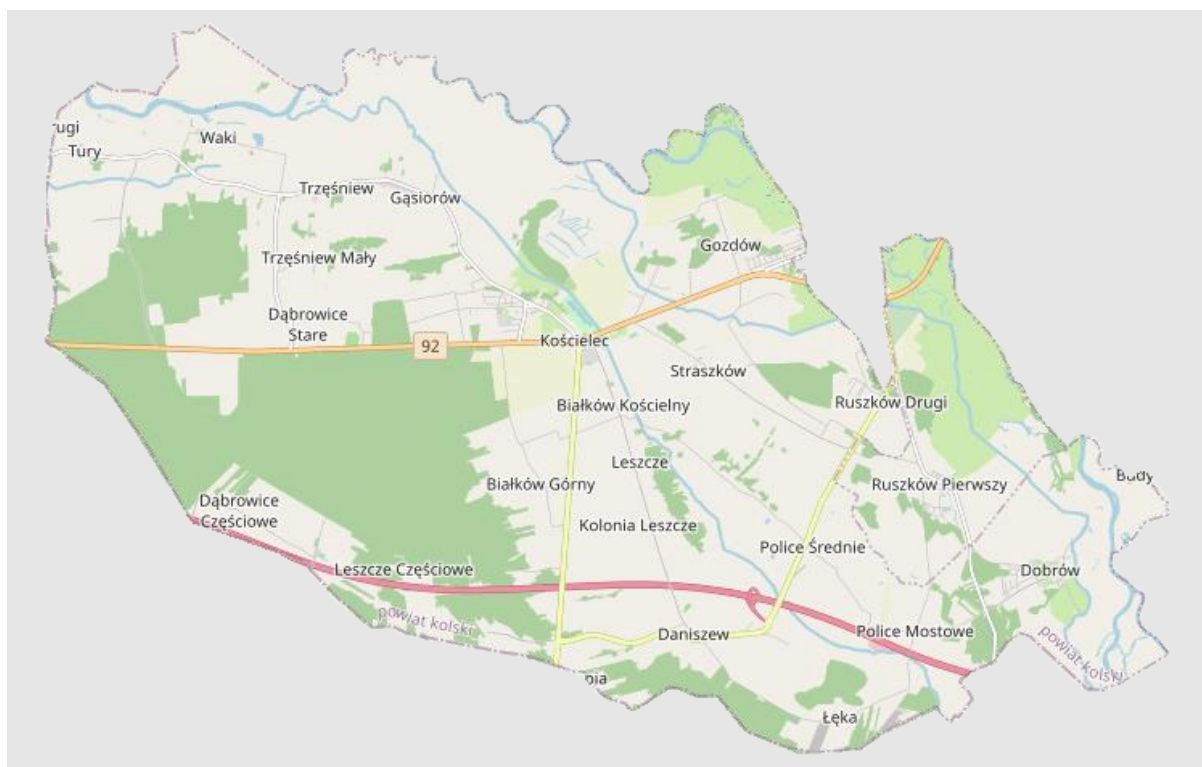
Gmina Kościelec

Gmina Kościelec to gmina wiejska, położona obecnie w województwie wielkopolskim, a w latach 1975–1998 w byłym województwie konińskim. Sąsiaduje z miastem Koło i gminami: Koło, Dąbie, Brudzew, Władysławów, Krzymów i Kramsk. Odległość z Kościelca, siedziby samorządu gminy do Poznania wynosi około 130 km, do Konina 25 km, i do Turku 20 km. Kościelec, graniczy z miastem Koło, które jest siedzibą władz samorządu powiatowego.

Gmina Kościelec i Miasto Koło są ze sobą powiązane gospodarczo poprzez rynek pracy i osadnictwo. Przez gminę przebiega droga 92, łącząca Poznań z Warszawą, która w Kościelcu krzyżuje się z drogą wojewódzką 470 (Kościelec – Turek – Kalisz). Na terenie gminy znajduje się także węzeł Koło (zjazd z autostrady A-2 do Koła i Turku).

W Kościelcu znajduje się zabytkowy Zespół pałacowo-parkowy, gdzie od 2016 roku mieści się Państwowe Liceum Sztuk Plastycznych.

Rysunek 6. Mapa gminy wiejskiej Kościelec

Źródło: www.openstreetmap.org

Gmina Turek

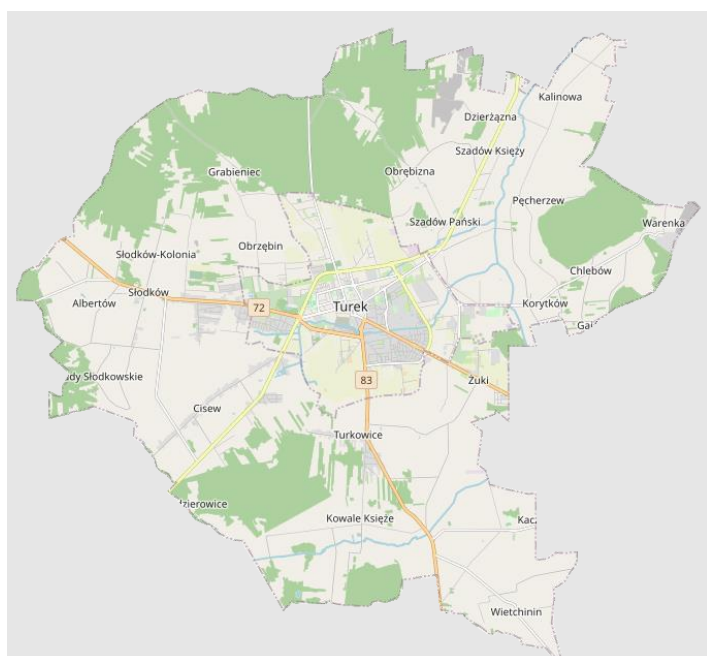
Gmina Turek stanowi odrębną jednostkę samorządową w powiecie tureckim, w województwie wielkopolskim. Jej terytorium rozciąga się wokół miasta Turek, które jest siedzibą władz gminy. Rzeźba terenu jest niezwykle urozmaicona. Północno-zachodnią część gminy stanowią wzgórza zwane Górami Szadowskimi, południową i zachodnią część zajmuje wysoczyzna morenowa płaska lub falista na przedpolu Wału Malanowskiego. Wschodnią część tworzą rozległe powierzchnie tarasowe, zwane Równiną Turecko-Liskowską.

W skład gminy Turek wchodzi 20 sołectw obejmujących 22 miejscowości, w których łącznie zamieszkuje ponad 10 300 mieszkańców. Ich liczba systematycznie wzrasta. Gmina Turek jest miejscem przyjaznym dla mieszkańców, otwartym na rozwój i współpracę.

W gminie zaewidencjonowane są 672 podmioty gospodarcze (stan na dzień 01.02.2020 r.). Są to głównie małe firmy prowadzone przez osoby fizyczne, zajmujące się działalnością handlową, różnymi usługami, a także działalnością przemysłową typu rzemieślniczego.

Wszystkie wsie są zwodociągowane, posiadają automatyczną łączność telefoniczną oraz dobrze rozwiniętą sieć urządzeń zaopatrzenia energetycznego. Tereny ujęte w aglomeracji Turek, obejmujące miejscowości: Cisew, Obrzębin, Słodków Kolonia i Żuki są w 100% skanalizowane.

Rysunek 7. Mapa gminy wiejskiej Turek

Źródło: www.openstreetmap.org

Perspektywy gospodarcze gminy wyznacza produkcja rolna oraz rozwój drobnego, nieuciążliwego dla środowiska przemysłu i różnorodnych usług, związanych nie tylko z potrzebami ludności gminy, ale i miasta. Tym kierunkom aktywizacji gospodarczej podporządkowano plan zagospodarowania przestrzennego, który zawiera odpowiednią ofertę dla potencjalnych inwestorów. Obejmuje on między innymi: tereny pod drobny przemysł w miejscowościach Turkowice, Słodków, Obrzębin i Żuki, a także tereny pod budowę nieuciążliwych usług i obiektów handlowych w miejscowościach Turkowice, Dzierżązna, Słodków Kolonia, Szadów Pański, Albertów, Cisew, Obrzębin, Żuki, Grabieniec i Słodków.

Gmina oferuje również możliwości nabycia w obrocie prywatnym działek pod budownictwo mieszkaniowe.

Na terenie gminy funkcjonuje pięć szkół podstawowych oraz zespół szkolno-przedszkolny, a także szkoła średnia: Zespół Szkół Rolniczych Centrum Kształcenia Praktycznego w Kaczkach Średnich. Oświata jako inwestycja w młode pokolenie stanowi ważną dziedzinę działalności samorządu gminy Turek, wobec czego z roku na rok podejmowane są działania mające na celu podniesienie jakości świadczonych przez szkoły usług, podniesienia standardów nauczania oraz modernizację bazy dydaktycznej.

Aktywną działalność prowadzi Biblioteka Publiczna Gminy Turek w Słodkowie. Prężnie działają także Ochotnicze Straże Pożarne, w tym dwie OSP w Kowalach Księżych i OSP w Cisewie są włączone do krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego.

Od kilku lat systematycznie jest budowana i umacniana współpraca samorządu Gminy Turek z organizacjami pozarządowymi. Efektem owocnej współpracy Gminy Turek z mieszkańcami, lokalnymi organizacjami pozarządowymi, jak również dzięki pozyskanym środkom ze źródeł zewnętrznych, gmina posiada dobrze wyposażoną bazę dydaktyczną, kulturalną i sportową.

Miasto Turek

Według danych statystycznych z 31 grudnia 2021 roku, Miasto Turek liczy 25 184 mieszkańców. Powierzchnia miasta obejmuje 16,16 km². Położenie fizyczno-geograficzne miasta charakteryzuje Nizina Południowo wielkopolska, Wysoczyzna Turecka. W zakresie położenia administracyjnego miasta są to odpowiednio: województwo wielkopolskie oraz powiat turecki. Miasto Turek wznosi się na wysokość od 107,0m do 139,0m nad poziomem morza.

Turek usytuowany jest we wschodniej części Wielkopolski. Przez miasto przebiegają ważne szlaki komunikacyjne o znaczeniu wojewódzkim (DW nr 470 z Kalisza do Koła), krajowym (DK nr 72 łącząca Konin z Łodzią i biegnąca dalej do Rawy Mazowieckiej, DK nr 83 z Sieradza do Turku). W niedalekiej odległości od Turku zlokalizowane są trzy połączenia międzynarodowe poprzez magistralę kolejową E20, CE20 z Berlina przez Poznań, Warszawę do Moskwy (stacje kolejowe: Konin, Koło) i magistralę kolejową CE65 łączącą Bałtyk z Centralną Polską i Górnym Śląskiem, prowadzącą dalej na Bałkany i nad Adriatyk (stacje kolejowe: Dąbie, Poddębice) oraz trasę europejską E-30 z irlandzkiego portu Cork, przez Poznań, Warszawę, do Omska w Rosji. Polski odcinek E-30 stanowi autostrada A2, a dostęp do niej zapewniają węzły: Konin Wschód (25km od Turku) i Koło (15km od Turku).

Wschodnie obrzeża Turku to tereny związane z powierzchnią eksploatacją węgla brunatnego, gdzie w wyniku rekultywacji powstały nadpoziomowe zwałowiska (Hałda Żuki, Hałda Bogdałów, Hałda Jeziorko). Przez miasto przepływają dwa niewielkie ciekły Folsz i Zdrojka (Kanał Obrzębiński), które są lewobrzeżnymi dopływami rzeki Kiełbaski.

Turek, w ostatnich latach dotknięty został skutkami zmian gospodarczych, głównie w związku z upadkiem zakładów, które były dominującymi pracodawcami - kopalni i elektrowni.

W styczniu 2018 roku nastąpiło zamknięcie elektrowni Adamów, a w sierpniu 2020 roku Zarząd PAK KBW zdecydował o likwidacji kopalni Adamów. Decyzje o zamknięciu zakładów stały się dużym wyzwaniem dla samorządu.

Turek musiał się zmierzyć, i nadal się mierzy, z wieloma problemami takimi jak: niekorzystna sytuacja demograficzna, zanieczyszczenie powietrza, niekorzystne tendencje w sektorze gospodarczym czy degradacja ważnych obiektów dla aktywizacji mieszkańców.

Migracja mieszkańców stała się dla samorządu impulsem do tworzenia nowego modelu funkcjonowania miasta - Miasta nowoczesnego, ekologicznego i przyjaznego dla mieszkańców. Z myślą o mieszkańcach podejmuje się szereg działań i inwestycji głównie w poprawę infrastruktury miasta. Z myślą o przedsiębiorcach powstał w Turku Turecki Inkubator Przedsiębiorczości, który w strukturach samorządu funkcjonuje jako Centrum Obsługi Inwestora zapewniające kompleksowe wsparcie na każdym etapie inwestycji.

Miasto oferuje również doskonale uzbrojone tereny Tureckiej Strefy Inwestycyjnej, z czego 26 ha włączonych jest do Łódzkiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej.

Wśród największych podmiotów gospodarczych zlokalizowanych na terenie Miasta wyróżnia się: Mleczarnia „Turek” Sp. z o.o., MP Production Sp. z o.o. – Messer Group producent gazów technicznych, Union Knopf Polska Sp. z o.o. producent zapieć odzieżowych, GETEC Polska Sp. z o.o. – branża ciepłownicza, Flokk Sp. z o.o. producent mebli biurowych, Miranda Sp. z o.o. producent tekstyliów, EK Elektrokabel FABRYKA KABLI Karolak i synowie Sp. j., InfoBase Systemy Informatyczne Milczarek i Wspólnicy Sp. j. działający w branży informatycznej.

Rysunek 8. Mapa miasta Turek

Źródło: www.openstreetmap.org

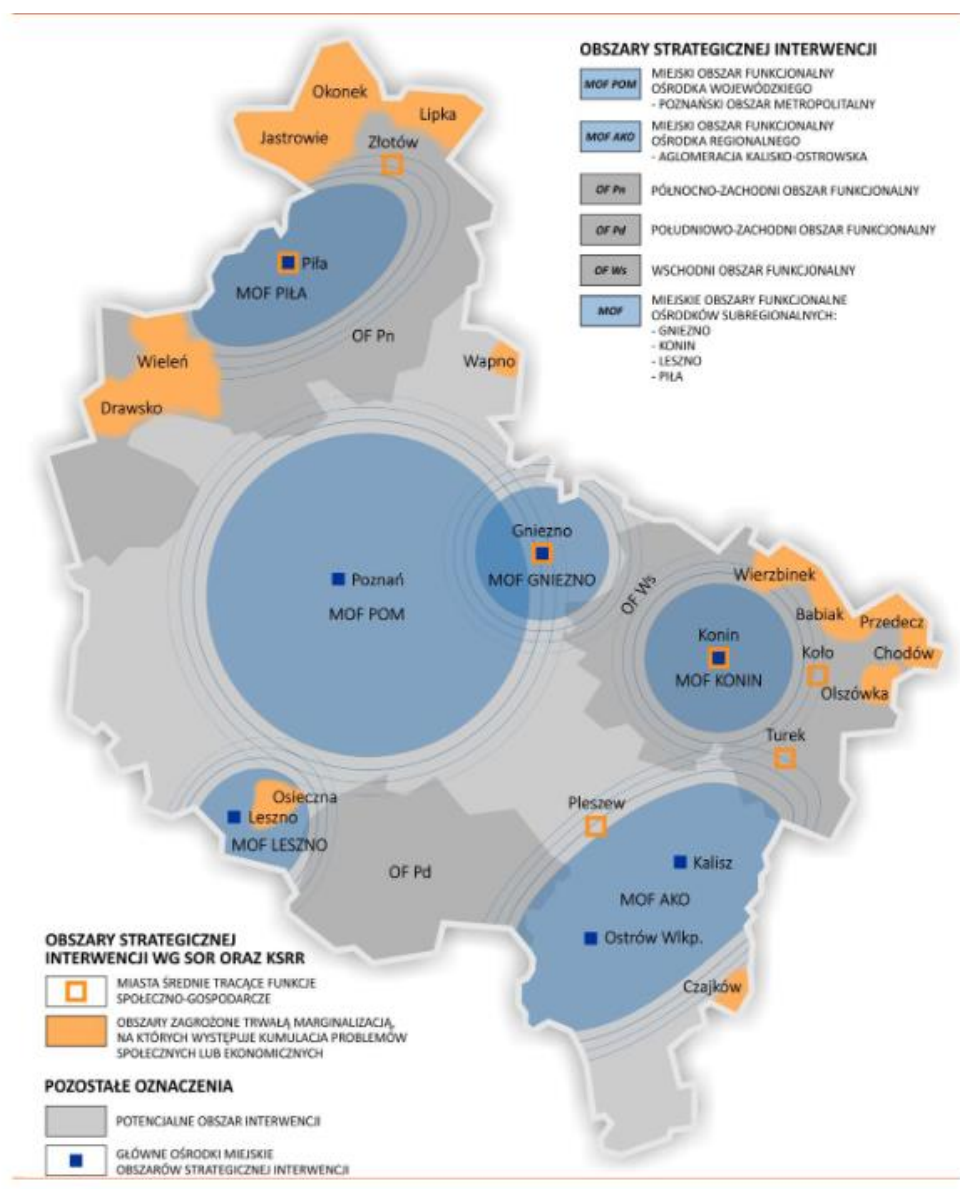
2.2 Delimitacja obszaru funkcjonalnego w strukturze przestrzennej województwa

Na sytuację społeczno-gospodarczą Partnerstwa ZIT Kolsko – Tureckie zdecydowanie będzie miał wpływ rozwój województwa wielkopolskiego. Globalizacja, cyfryzacja, zmiany demograficzne i klimatyczne, niedobór zasobów, urbanizacja, konflikt zbrojny w Ukrainie to globalne mega trendy, które będą w najbliższych latach kształtować społeczeństwa i gospodarki. Procesy te wpływają na zmiany w regionie i tym samym na kierunki interwencji publicznej, natomiast wczesne ich dostrzeżenie oraz dostosowanie do zmieniających się bądź nowych warunków pozwoli uzyskać trwały i zrównoważony rozwój regionu. Na sytuację społeczno-gospodarczą województwa będą wpływały również czynniki koniunkturalne związane np. z cyklami rozwoju gospodarki światowej, europejskiej (w tym także wojna na Ukrainie) i krajowej.

W dniu 27 stycznia 2020 r. Radni Województwa Wielkopolskiego przyjęli uchwałą nr XVI/287/20 Strategię rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku.

Wskazane w Strategii Wielkopolska 2030 obszary strategicznej interwencji wynikają z kompilacji dwóch podejść – regionalnego i krajowego, które to podejście uznaje się za równoprawne. Przyjęcie w niniejszej Strategii funkcjonalnego modelu rozwoju regionu, implikuje, że wszystkie obszary strategicznej interwencji są równoważne. Wymiar regionalny reprezentuje w szczególności Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego, z kolei wymiar krajowy – SOR, KPZK i KSRR. Do czasu aktualizacji PZPWW lub opracowania odpowiednich dokumentów programowych do Strategii, precyzujących kryteria wyznaczania oraz granice poszczególnych obszarów interwencji, obszary strategicznej interwencji (OSI) wskazane w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego, Wielkopolska 2020+ , stanowią podstawę pozwalającą powiązać cele rozwojowe Strategii Wielkopolska 2030 z typami poszczególnych obszarów.

Rysunek 9. Obszary strategicznej interwencji w Wielkopolsce o indywidualnym zasięgu

Źródło: https://bip.umww.pl/292---k_91---k_207---strategia-rozwoju-województwa-wielkopolskiego-do-2030

W PZPWW wyodrębniono obszary o najintensywniejszej sile oddziaływania miast na otoczenie, w których obserwować można wyraźne powiązania funkcjonalno-przestrzenne. Należą do nich miejskie obszary funkcjonalne (MOF): (1) Poznański Obszar Metropolitalny, (2) Aglomeracja Kalisko-Ostrowska, (3) Gnieźnieński Obszar Funkcjonalny, (4) Koniński Obszar Funkcjonalny, (5) Leszczyński Obszar Funkcjonalny, (6) Piłski Obszar Funkcjonalny.

Zasięg oddziaływania największych ośrodków miejskich dzieli przestrzeń województwa na sześć subregionów. Wsparcie MOF służy wzmocnieniu ich konkurencyjności i zdolności do dyfuzji czynników rozwojowych na sąsiednie obszary zurbanizowane i o charakterze rolniczym, oddziałuje na wszystkie części województwa i stymuluje rozwój całej

Wielkopolski, a także wpływa stabilizująco na strukturę osadniczą regionu. Ponadto w Strategii Wielkopolska 2030 wyodrębniono obszary funkcjonalne szczególnego zjawiska w skali regionalnej opisane w PZPWW. Należą do nich: (7) **Wschodni Obszar Funkcjonalny do którego należy ZIT Kolsko – Turecki**, (8) Północno-zachodni Obszar Funkcjonalny, (9) Południowo-zachodni Obszar Funkcjonalny.

W granicach tych obszarów znajdują się także niektóre ww. miejskie obszary funkcjonalne. Wsparcie na tych obszarach oznacza realizację działań uzupełniających i/lub wzmacniających pozytywne oddziaływanie. Pewne interwencje podjęte w MOF stanowią dźwignię rozwojową dla obszarów wykraczających znacznie poza ich granice. Obszary funkcjonalne szczególnego zjawiska wyróżnia na tle regionu endogeniczny potencjał, który odpowiednio wykorzystany będzie stanowić o przewagach konkurencyjnych całego regionu.

W przypadku krajowych obszarów strategicznej interwencji, wyróżnia się: (10) miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze, do których z ZIT Kolsko-Tureckiego należą Koło i Turek. Koło natomiast należy jeszcze do tych gmin na obszarze, których można obserwować utratę funkcji **w najwyższym stopniu**. W miastach tych przejawia się niekorzystna sytuacja społeczno - gospodarcza.

Obszary zagrożone trwałą marginalizacją leżące w województwie wielkopolskim cechuje koncentracja czynników społeczno-gospodarczych negatywnie wpływających na dynamikę ich rozwoju, wymagających systemowego podejścia w procesie wyprowadzania ze stanu kryzysowego. Jednym z typów obszarów marginalizowanych są peryferia wewnętrzne (położone na obrzeżach, granicy województwa – przykład ZIT Kolsko-Turecki). **Czynnikiem kryzysu jest zła dostępność przestrzenna (czasowa, komunikacyjna) do ośrodków wojewódzkich, determinująca brak możliwości efektywnego korzystania z bodźców rozwojowych, generowanych przez duże ośrodki miejskie.** Tym samym interwencje podejmowane na szczeblu regionalnym powinny uwzględniać kontekst zarówno międzyregionalny, jak i krajowy – obszary strategicznej interwencji o charakterze krajowym. Działania rozwojowe na obszarach peryferyjnych leżących przy granicy administracyjnej województwa powinny być zatem istotnym elementem współpracy na szczeblu ponadregionalnym dążącej do zmniejszenia dysproporcji rozwojowych.

ZIT Kolsko – Turecki jest obszarem peryferyjnym położonym przy wschodniej granicy administracyjnej województwa. Głównymi jednostkami osadniczymi Wschodniego Obszaru Funkcjonalnego (WOF) są **Konin, Koło, Słupca, Turek**. WOF stanowi obszar koncentracji przemysłu wydobywczo-energetycznego we wschodniej części Wielkopolski. Ze względu na wyczerpywanie złóż kopalin obszar ten wymaga wdrożenia działań restrukturyzacyjnych ukierunkowanych na określenie nowych funkcji dla zlokalizowanych na tym obszarze terenów poprodukcyjnych i po-górnicznych oraz ukierunkowania przemysłu na produkcję innych nośników energii. Szczególnych szans należy upatrywać w rozwoju alternatywnych źródeł energii, zwłaszcza energetyki geotermalnej i wodoru. Rozwój innych specjalizacji,

niezwiązanych bezpośrednio z przemysłem paliwowo-energetycznym, pozwoli wykorzystać atuty położenia tego obszaru. Ponadto należy podjąć działania rekultywacji terenów po odkrywkowej eksploatacji węgla brunatnego.

Kluczowe kierunki działania wpisane w Strategię woj. wielkopolskiego, dla WOF, które namacalnie dotyczą ZIT Kolsko-Tureckie to np.: ROZWÓJ INFRASTRUKTURY Z POSZANOWANIEM ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO WIELKOPOLSKI

- rozwój infrastruktury kolejowej, budowa węzła kolejowego oraz rozważenie budowy sieci kolejowej łączącej Konin–Koło–Turek, modernizacja linii kolejowej E20
- wzmacnianie wewnętrznej spójności komunikacyjnej WOF przez rozwój lokalnej infrastruktury drogowej, transportu niskoemisyjnego, tworzenie sieci ścieżek rowerowych, rozwój sieci komunikacji autobusowej, integrację systemów transportu zbiorowego i budowę węzłów przesiadkowych

Tym samym interwencje podejmowane na szczeblu regionalnym powinny uwzględniać kontekst zarówno międzyregionalny, jak i krajowy – obszary strategicznej interwencji o charakterze krajowym. Działania rozwojowe na obszarach peryferyjnych leżących przy granicy administracyjnej województwa powinny być zatem istotnym elementem współpracy na szczeblu ponadregionalnym dążącej do zmniejszenia dysproporcji rozwojowych¹.

W nowo przyjętej Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego Wielkopolska 2030 poświęcono osobny podrozdział transformacji Wielkopolski Wschodniej. Jako kluczową potrzebę wskazano opracowanie strategii Wielkopolski Wschodniej na możliwie wczesnym etapie działań transformacyjnych. Dokument ten jest aktualnie opracowywany.

Miasto Konin oraz powiat koniński **wraz z powiatami kolskim, tureckim i słupeckim** w partnerstwie z Agencją Rozwoju Regionalnego S.A. w Koninie realizuje projekt pn. „Budowa i promocja marki: Wielkopolska Dolina Energii”, współfinansowany z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego realizowany w ramach Osi Priorytetowej 1 Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka, Działania 1.4 Internacjonalizacja gospodarki regionalnej, Poddziałania 1.4.2 Promocja gospodarcza regionu, Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014-2020.

W Strategii Wielkopolska 2030 wskazane są interwencje, które pozostają pod bezpośrednim oddziaływaniem innych podmiotów niż Samorząd Województwa, w szczególności należą do kompetencji rządowych.

Do tych interwencji, które zapewnią dalszy rozwój regionów należą np.:

---

¹ Źródło: Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku.

1. Kontynuować działania w zakresie decentralizacji planowania i zarządzania polityką rozwoju.
2. Zagwarantować samorządom terytorialnym pulę środków adekwatną do zadań.
3. Wspierać rozwój sieci kolejowej Wielkopolski w zakresie budowy linii kolejowych dużych prędkości, a także modernizacji linii regionalnych oraz podwyższania standardu przewozów np. budowa linii kolejowej Konin – Turek – Koło.
4. Wspierać rozwój rolnictwa przez np. wdrożenie systemowych rozwiązań związanych z monitorowaniem i szacowaniem skutków zjawisk atmosferycznych, klęsk żywiołowych.
5. Wsparcie rozwoju biznesu.
6. Wspierać Samorząd Województwa w procesie przeprowadzenia sprawiedliwej transformacji energetycznej regionu Wschodniej Wielkopolski i obszarów pokopalnianych m.in. przez współfinansowanie programu dla Wielkopolski Wschodniej. Konieczna w tym zakresie jest współpraca lokalnych samorządów, województwa oraz strony rządowej.
7. Kontynuować prace nad kompleksową reformą opieki zdrowotnej, w ramach której należy np. ułatwienie dostępu do specjalisty, zapewnić odpowiednią obsadę personelu medycznego itp.
8. Kontynuować prace nad reformą edukacji i zagwarantować środki samorządom na działania dostosowawcze²

Wielkopolska jest wprawdzie jednym z najszybciej się rozwijających regionów w Polsce i Europie jednak rozwój ten nie jest równomierny na całym jej obszarze. Wschodnia część regionu, przechodząca od wielu lat proces transformacji, charakteryzuje się wieloma niekorzystnymi trendami **w obszarze gospodarki** (m.in. pod względem PKB per capita czy poziomu przedsiębiorczości mieszkańców jest jednym ze słabiej rozwiniętych gospodarczo obszarów województwa), **a także w sferach demografii** (niekorzystne wskaźniki związane ze starzeniem się społeczeństwa oraz wysokie ujemne saldo migracji), **czy środowiska** (m.in. zagrożenie, w stopniu umiarkowanym i znaczącym, występowaniem suszy atmosferycznej, a w konsekwencji także suszy glebowej, hydrologicznej i hydrogeologicznej, znaczne przekształcenia powierzchni ziemi oraz zaburzenie stosunków wodnych powstałe na skutek eksploatacji węgla brunatnego metodami odkrywkowymi). Dlatego też Wielkopolska Wschodnia zidentyfikowana została w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego 2020+ (PZPWW) oraz w Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku (SRWW 2030) jako obszar **paliwowo-energetyczny szczególnie narażony na skutki zmian klimatycznych oraz wymagający podjęcia zintegrowanych i skoordynowanych działań w kierunku transformacji gospodarczej. Swaim**

---

² Wybór interwencji dokonano w sposób wybiórczy, pełen zakres znajduje się w Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku.

zasięgiem obejmuje ona miasto Konin oraz powiaty: koniński, kolski, słupecki i turecki, zajmujące łącznie powierzchnię 4,4 tys. km², co stanowi 14,9% powierzchni województwa. W 2020 r. obszar ten liczył 431,1 tys. mieszkańców i w PZPWW (Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego) ze względu na występowanie specyficznych problemów z zakresu gospodarki przestrzennej, został wskazany jako obszar funkcjonalny o znaczeniu regionalnym pn.: **Wschodni Obszar Funkcjonalny (umownie nazwany Wielkopolską Wschodnią).**

Obszar wyznaczony w PZPWW znalazł odzwierciedlenie w wspomnianej już wcześniej Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku, przyjętej przez Sejmik Województwa Wielkopolskiego Uchwałą nr XVI/287/20 z 27 stycznia 2020 r., jako Obszar Strategicznej Interwencji. W ramach jednego z kluczowych pakietów działań ujętych w SRWW 2030 pn. „**Transformacja Wielkopolski Wschodniej**” określonego w ramach Celu strategicznego nr 4 - Wzrost skuteczności Wielkopolskich instytucji i sprawności zarządzania regionem, wskazano konieczność przygotowania Strategii rozwoju Wielkopolski Wschodniej oraz przeprowadzenie (poza transformacją energetyczną) kompleksowej transformacji społeczno-gospodarczej, bezpieczne i płynne przejście z gospodarki opartej na węglu do gospodarki nowoczesnej opartej na energii ze źródeł alternatywnych, w tym OZE, wodoru, z uwzględnieniem zrównoważonego rozwoju i poszanowaniem strony społecznej. Jednocześnie jako warunek niezbędny dla realizacji i powodzenia procesu zmian podkreślono konieczność współpracy Samorządu Województwa Wielkopolskiego, Rządu RP, samorządów lokalnych Wielkopolski Wschodniej, Agencji Rozwoju Regionalnego S.A. Konin i ZE PAK SA, a także podmiotów gospodarczych i ich organizacji oraz aktywne uczestnictwo w unijnej inicjatywie wsparcia regionów górniczych będących w transformacji. I to się dzieje, bo zgodnie z harmonogramem prac nad Strategią WW w IV kw. 2022 r. zostanie ona podjęta.

Strategia ta łączy w sobie wymiar strategiczny z operacyjnym, wskazując przedsięwzięcia wokół których interesariusze z subregionu konińskiego (a także działający na jego rzecz podmioty spoza subregionu) w horyzoncie najbliższej dekady będą koncentrować swoją aktywność programową, finansową i organizacyjną na zdefiniowanych celach strategicznych do których należą:

1. Aktywne, świadome i włączające społeczeństwo tworzące wspólnotę wartości.
2. Zdywersyfikowana i innowacyjna gospodarka neutralna dla klimatu.
3. Spójna i atrakcyjna przestrzeń do zamieszkania i wypoczynku odporna na zmiany klimatu.

Ważny wkład na rzecz opracowania niniejszej diagnozy a w rezultacie Strategii Terytorialnej dla ZIT Kolsko-Tureckiego stanowić będzie dotychczasowy dorobek planistyczny i analityczny dotyczący Wielkopolski Wschodniej, w tym nie tylko Strategia rozwoju województwa

wielkopolskiego do 2030 roku i Plan zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego 2020+, ale również:

- Strategia na rzecz neutralności klimatycznej Wielkopolska Wschodnia 2040,
- Regionalna Strategia Innowacji dla Wielkopolska 2030,
- Koncepcja sprawiedliwej transformacji Wielkopolski Wschodniej,
- Terytorialny Plan Sprawiedliwej Transformacji Wielkopolski Wschodniej (Projekt),
- Czasoprzestrzenna analiza zmian lokalnego rynku pracy podregionu konińskiego w konsekwencji sprawiedliwej transformacji,
- Stan i perspektywy rozwoju inteligentnych specjalizacji w subregionie konińskim,
- Publikacja prezentująca analizę sytuacji społeczno-gospodarczej Wielkopolski Wschodniej w oparciu o dane statystyczne w ujęciu gminnym,
- Pozycja Wielkopolski Wschodniej i jej powiatów na tle regionu i kraju – zestawienie kluczowych wskaźników dla Wielkopolski Wschodniej dostępnych w statystyce publicznej,
- Analizy przygotowywane przez i na zlecenie Sieci Wielkopolskiego Regionalnego Obserwatorium Terytorialnego.

Tabela 1. Przykłady współpracy JST Partnerstwa w regionie

Lp.	Tytuł zadania	Termin realizacji zadania	Wartość zadania	Źródła finansowania zadania (z podziałem: wartościowo lub / i % oraz nazwą źródła)
1	Budowa północnej obwodnicy Koła w ciągu drogi powiatowej nr 3205P	2021 rok	1.106.277,90 zł (koszty dokumentacji)	Pomoc finansowa dla Powiatu Kolskiego w kwocie 368.759,30 zł
2	Poprawa bezpieczeństwa na 4 przejściach dla pieszych z sygnalizacją świetlną w ramach jednego skrzyżowania ulic Sienkiewicza – Toruńska – 3-go Maja w Kole	2022 rok	106.100,00 zł	Pomoc finansowa dla Powiatu Kolskiego w kwocie 53.050,00 zł

3	Poprawa bezpieczeństwa na przejściu dla pieszych na ulicy Nowowarszawskiej w Kole	2022 rok	24.200,00 zł	Pomoc finansowa dla Powiatu Kolskiego w kwocie 12.100,00 zł
4	Przebudowa ulicy Kolejowej w Kole w zakresie budowy chodnika i ścieżki rowerowej od ulicy Ks. Opałki do ulicy Bliznej	2022 rok i 2023 rok	28.413,00 zł w roku 2022 i 1.181.760,00 w roku 2023	Pomoc finansowa dla Powiatu Kolskiego w kwocie 14.206,50 zł w roku 2022 i 92.999,00 w 2023 roku
5	Przebudowa ulicy Broniewskiego na odcinku od ulicy 20-go Stycznia do ulicy Toruńskiej w Kole	2022 rok	80.000,00 zł	Pomoc finansowa dla Powiatu Kolskiego w kwocie 40.000,00 zł
6	„Budowa ulicy Kazimierza Wielkiego w Kole – dokumentacja projektowa”	2023 rok	100.000,00 zł	Pomoc finansowa z Gminy Kościelec w kwocie 50.000,00 zł
7	Wykorzystanie energii odnawialnej w gminach Brudzew i Kawęczyn poprzez budowę instalacji fotowoltaicznych oraz kolektorów słonecznych	2017 - 2023	3.982.096,00zł	85% - 3.384.781,60 – EFS 15% - 597.314,40 – WRPO
8	Dotacja celowa dla Miasta Turku na realizację projektu „Pomysłowa Atrakcyjna	2020- 2022	18.740.593,63 zł	Fundusze unijne, środki własne miasta Turek, dotacja Gminy Turek

	Różnorodna Kompleksowa Rewitalizacja Parku Miejskiego narzędziem integracji i aktywizacji mieszkańców Turku”		- dotacja Gminy Turek: 10 000 zł	
9	Life After Coal PL – Wdrażanie Strategii na rzecz Neutralności Klimatycznej Wielkopolska Wschodnia 2040	01.01.2023 – 31.12.2031	18 mln euro	<p>środki pochodzić będą z:</p> <ul style="list-style-type: none"> – UE – 10,8 mln euro (60%) – NFOSiGW – 6,3 mln Euro (35%) – Województwo Wielkopolskie oraz współbeneficjenci - 0,9 mln euro (5%) <p>Gmina miejska Turek jest w tym projekcie partnerem Konsorcjum, które tworzą: Samorząd Województwa Wielkopolskiego oraz 42 partnerów tj.: ARR SA w Koninie, 30 gmin z Wielkopolski Wschodniej w tym nasi partnerzy ZIT: Gmina Turek i Gmina Brudzew; 3 powiaty, 6 organizacji i 2 partnerów zagranicznych. Wniosek złożony przez Województwo Wielkopolskie w kwietniu br. otrzymał pozytywną ocenę Europejskiej Agencji Wykonawczej ds. Klimatu, Infrastruktury i Środowiska, tym samym 18 mln euro napłynię do subregionu Wielkopolski wschodniej z programu Life After Coal. Środki w latach 2023-2031 przeznaczone zostaną na ograniczanie emisji zanieczyszczeń oraz poprawę efektywności energetycznej. Bezpośrednimi efektami dla naszego samorządu będzie dofinansowanie do zatrudnienia w Urzędzie Miejskim gminnego doradcy klimatycznego w okresie od 1 lipca 2023r. do 30.12.2030r., wyposażenie stanowiska ww. doradcy i sfinansowanie jego studiów podyplomowych, wdrożenie w Urzędzie systemu IT do przeprowadzenia diagnozy</p>

				<p>potrzeb termo modernizacyjnych i inwentaryzacji emisji z budynków, opracowanie bazy danych inwentaryzacji potrzeb termomodernizacyjnych, wykonanie ok. 1000 uproszczonych charakterystyk energetycznych budynków oraz przygotowanie „Zintegrowanego planu w dziedzinie energii, transportu i klimatu”.</p>
10	Budowa nowej linii Kolejowej Turek-Konin	2023-2028	660 982 314 zł	<p>środki pochodzić będą z:</p> <ul style="list-style-type: none"> – PKP PLK – 85% – Wnioskodawca i Partnerzy – 15% <p>W kwietniu br. projekt znalazł się na liście wniosków rekomendowanych do realizacji i dofinansowania. Beneficjentem projektu jest Województwo Wielkopolskie, Partnerami w projekcie są samorządy z powiatu tureckiego i konińskiego. W listopadzie 2021r. podpisana została umowa partnerska pomiędzy wszystkimi samorządami, która reguluje zasady współpracy i współfinansowania inwestycji. Celem tego projektu jest uzyskanie nowego połączenia kolejowego pomiędzy Turkiem a Poznaniem.</p>

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych otrzymanych od Partnerstwa ZIT Kolsko-Tureckiego.

Powyższa tabela przedstawia zadania realizowane z gminami nie tylko będącymi w obszarze ZIT Kolsko -Tureckim, ale poza nim w celu pokazania zakresu współpracy JST w regionie i w województwie wielkopolskim.

Wszystkie ww. przedsięwzięcia są zgodne, bądź też wpisują się w wymieniony powyżej dorobek planistyczny i analityczny dot. Wielkopolski Wschodniej, w tym przede wszystkim w Strategię rozwoju województwa wielkopolskiego 2030 jak i Strategię rozwoju Wielkopolski Wschodniej.

3. Portret obszaru Partnerstwa – diagnoza elementarna na podstawie danych statystycznych, badań ilościowych i jakościowych

Dokonując elementarnej oceny obrazu Partnerstwa wynikającej z przeprowadzonych rozmów, spotkań, a także analizy dostępnych danych jak również wyników badań ankietowych szczególną uwagę zwrócono na aspekty dotyczące sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzenno-środowiskowej badanego obszaru. W niniejszym rozdziale opracowania poddano także ocenie zdolność instytucjonalną Partnerstwa. Zaprezentowano również wyniki badań opinii lokalnej społeczności, przeprowadzonych w Partnerstwie, w okresie czerwiec-wrzesień 2022r., w trzech grupach respondentów: lokalnych liderów, mieszkańców obszaru Partnerstwa oraz młodzieży, uczniów najstarszych klas szkół ponadpodstawowych.

W dalszej części Portretu obszaru Partnerstwa omawiane będą wskaźniki pokazujące stan rozwoju partnerstwa w poszczególnych obszarach. Wartości tych wskaźników są zawsze analizowane na tle grupy porównawczej gmin o podobnych uwarunkowaniach rozwojowych, co gminy wchodzące w skład partnerstwa ZIT Kolsko-Tureckiego. Dzięki temu wartości wskaźników syntetycznych (dla całego partnerstwa), jak i indywidualnych (dla poszczególnych gmin) prezentowane są w odniesieniu do średniej wartości wskaźnika w grupie porównawczej. Takie podejście pozwala zniwelować jednostkowe odchylenia, gdyby takie występowały w poszczególnych wskaźnikach.

Wydzielenia grup porównawczych dokonano na podstawie klasyfikacji funkcjonalnej gmin Polski zrealizowanej w Instytucie Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania im. Stanisława Leszczyckiego Polskiej Akademii Nauk przez profesorów Przemysława Śleszyńskiego i Tomasza Komornickiego³.

3.1 Wskaźnik ogólny Partnerstwa

Na ogólny wskaźnik rozwoju Partnerstwa składają się wyniki oceny rozwoju Partnerstwa w 12 obszarach rozwojowych, każdy przypisany do 3 różnych wskaźników: społecznego, gospodarczego i środowiskowego według schematu:

Tabela 2. Wskaźnik ogólny Partnerstwa

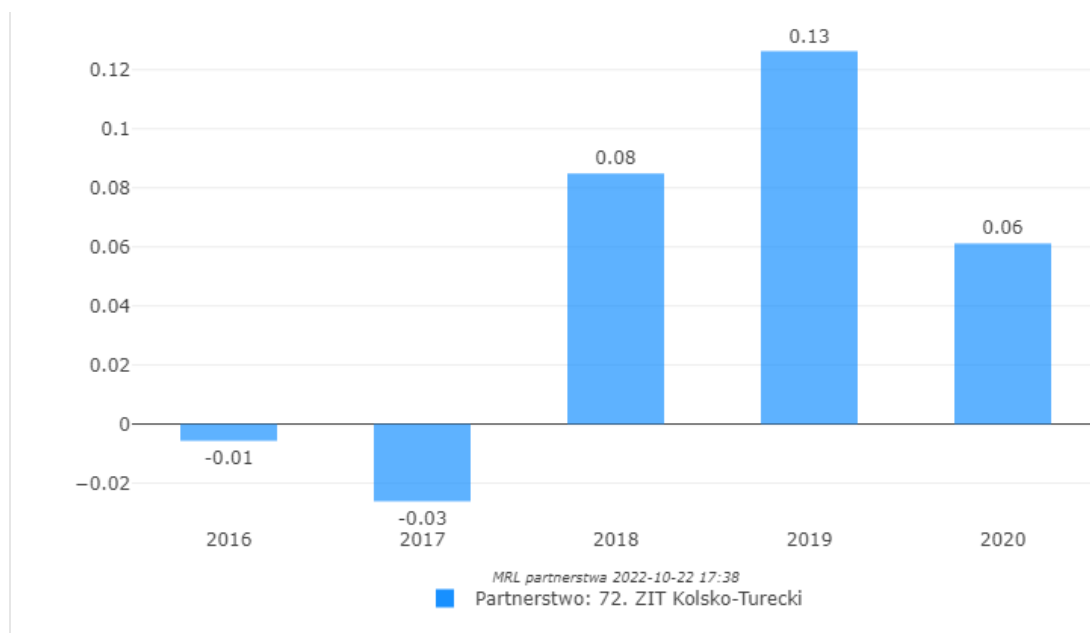
---

³ Więcej na temat wspomnianego opracowania można przeczytać na stronie Monitora Rozwoju Lokalnego, <https://monitorrozwoju.pl/metoda-oceny-sytuacji-spoecznej-gospodarczej-i-stanu-srodowiska.html>

Wskaźnik ogólny partnerstwa		
Wskaźnik społeczny	Wskaźnik gospodarczy	Wskaźnik środowiskowy
1. Dostępność i jakość infrastruktury. 2. Dostępność i jakość zasobów mieszkaniowych w gminie. 3. Zasoby instytucjonalne, integracja i kapitał społeczny. 4. Poziom Bezpieczeństwa. 5. Sytuacja demograficzna.	6. Potencjał i konkurencyjność lokalnej gospodarki. 7. Rynek pracy i kwalifikacje siły roboczej. 8. Sytuacja materialna mieszkańców. 9. Stan finansów lokalnych (zdolność finansowania rozwoju)	10. Dostępność komunikacyjna (wewnętrzna i zewnętrzna). 11. Ład i struktura przestrzenna obszaru. 12. Lokalne środowisko przyrodnicze.

Źródło: opracowanie własne

Rysunek 10. Wskaźnik ogólny Partnerstwa

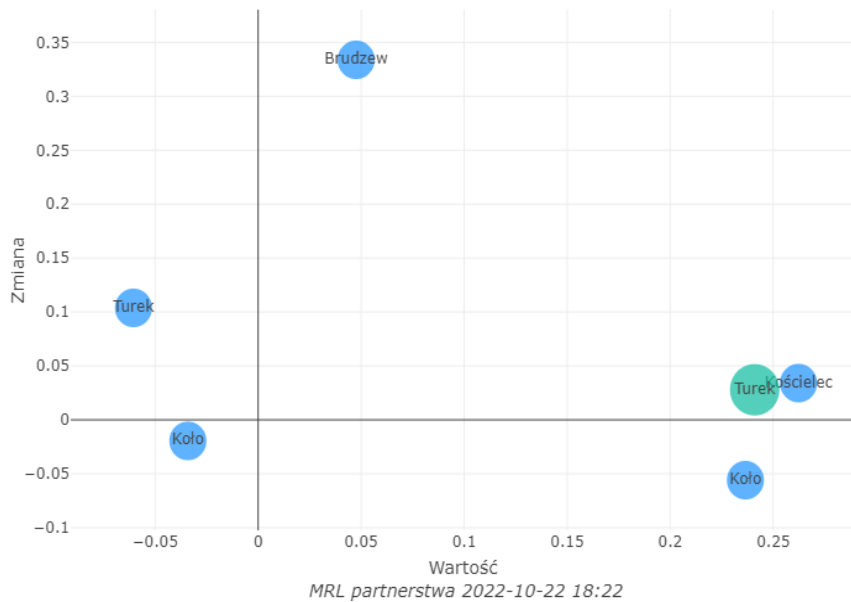

Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego

Ogólny wskaźnik rozwoju w Partnerstwie w roku 2020 osiąga wartość dodatnią. Natomiast zanotował spadek w stosunku do rok 2019 o 0,07, co oznacza, że sumarycznie sytuacja we wszystkich badanych obszarach pogorszyła się w odniesieniu do grupy porównawczej.

Na wykresie tzw. bąbelkowym możemy zaobserwować sytuację poszczególnych gmin Partnerstwa w badanym pięcioletnim okresie.

Rysunek 11. Pozycja gminy w partnerstwie, stan i zmiana w okresie 5 lat

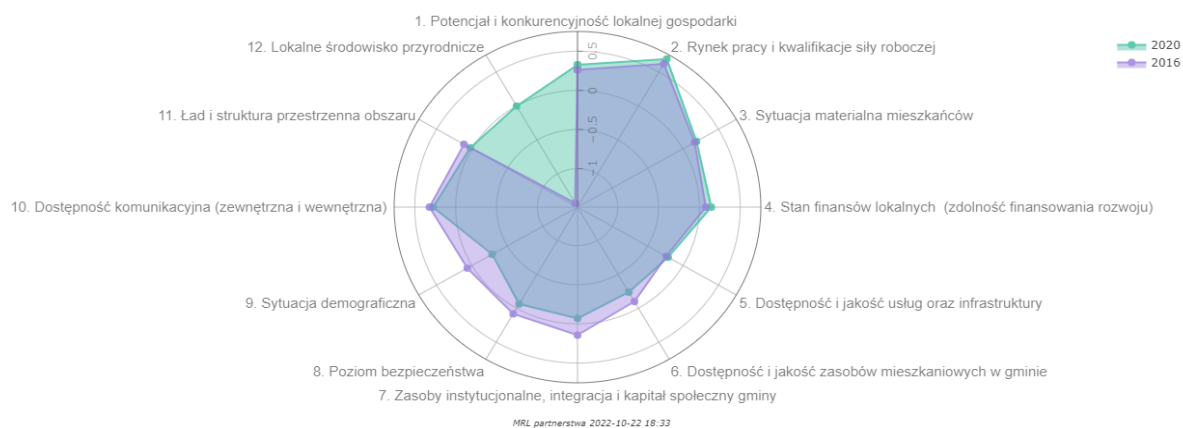

Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego

Widzimy różniącą się pozycję miast i gmin Partnerstwa, gdzie wyraźnie najwyższą dynamikę ogólny wskaźnik rozwoju osiąga w przypadku Brudzewa. Choć nie jest to najwyższa wartość, gdyż te odnotowały gmina Kościelec i gmina Turek, ale w obydwu tych gminach dynamika wzrostu jest na znacznie niższym poziomie (0,05).

Dla miast Turek i Koło wartość ogólnego wskaźnika rozwoju jest ujemna (obrazuje to lewa strona wykresu). Natomiast w tym przypadku dla miasta Turek zarysowuje się tendencja wzrostowa zaś dla miasta Koło utrzymuje się spadek (pozycja pod linią wyznaczającą oś X). Gmina wiejska Koło pomimo dodatniej wartości wskaźnika również odznacza się spadkiem jego wartości.

Rysunek 12. Wskaźnik ogólny Partnerstwa w obszarach, na początku i końcu badanego okresu

Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego

Wykres radarowy obrazuje wartości ogólnego wskaźnika rozwoju w Partnerstwie, w 12 wskazanych obszarach, na początku i końcu badanego okresu. Wyróżniającą się pozycją, osiagającą w analizowanym okresie znaczący wzrost, jest lokalne środowisko przyrodnicze. Oznacza to, że jakość naturalnego środowiska na obszarze Partnerstwa znacząco się poprawia i ten element stanowi realną przewagę konkurencyjną wobec innych porównywalnych obszarów w Kraju.

Na wykresie widoczne są również pozytywne trendy wzrostowe i wysokie wartości wskaźnika także w obszarach rynku pracy i kwalifikacjach siły roboczej oraz potencjale i konkurencyjności lokalnej gospodarki.

Spadki wartości ogólnego wskaźnika rozwoju Partnerstwa są najbardziej widoczne w obszarach: demografii, zasobach instytucjonalnych integracji i kapitale społecznym oraz dostępności i jakości zasobów mieszkaniowych.

3.2 Diagnoza sytuacji społecznej

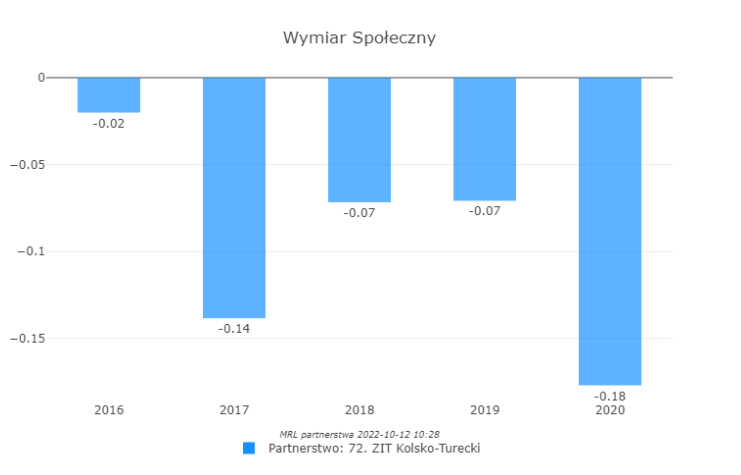
Na potrzeby diagnozy sytuacji społecznej, przeanalizowano i dokonano wstępnych ocen procesów zachodzących w ostatnich latach w Partnerstwie, charakteryzujących ZIT Kolsko-Tureckie w obszarach takich jak: zmiany demograficzne, usługi publiczne (edukacja i wychowanie, kultura, sport i rekreacja), aktywność i integracja społeczna mieszkańców, a także bezpieczeństwo mieszkańców oraz mieszkalnictwo. Diagnoza sytuacji społecznej została przedstawiona głównie w oparciu o:

- dane statystyczne GUS gromadzone i przetwarzane w Monitorze Rozwoju Lokalnego (MRL)⁴,
- dane z innych rejestrów publicznych (np.. POLTAX),
- wyniki badań społecznych zrealizowanych na obszarze Partnerstwa ZIT Kolsko-Tureckie.

3.2.1 Ogólny wskaźnik rozwoju Partnerstwa w wymiarze społecznym

Ogólny wskaźnik rozwoju Partnerstwa dla ZIT Kolsko-Tureckiego w wymiarze społecznym nie jest korzystny i we wszystkich kolejnych latach analizowanego okresu wykazuje wartości ujemne (poniżej osi X na wykresie). Szczególnie rok 2020 odznacza się gwałtownym spadkiem (wartość wskaźnika -0,18) choć wcześniejsze lata 2017 i 2018 pokazywały poprawę sytuacji. Poniżej zostały przedstawione dwa wykresy obrazujące aktualny stan Partnerstwa w tym wymiarze.

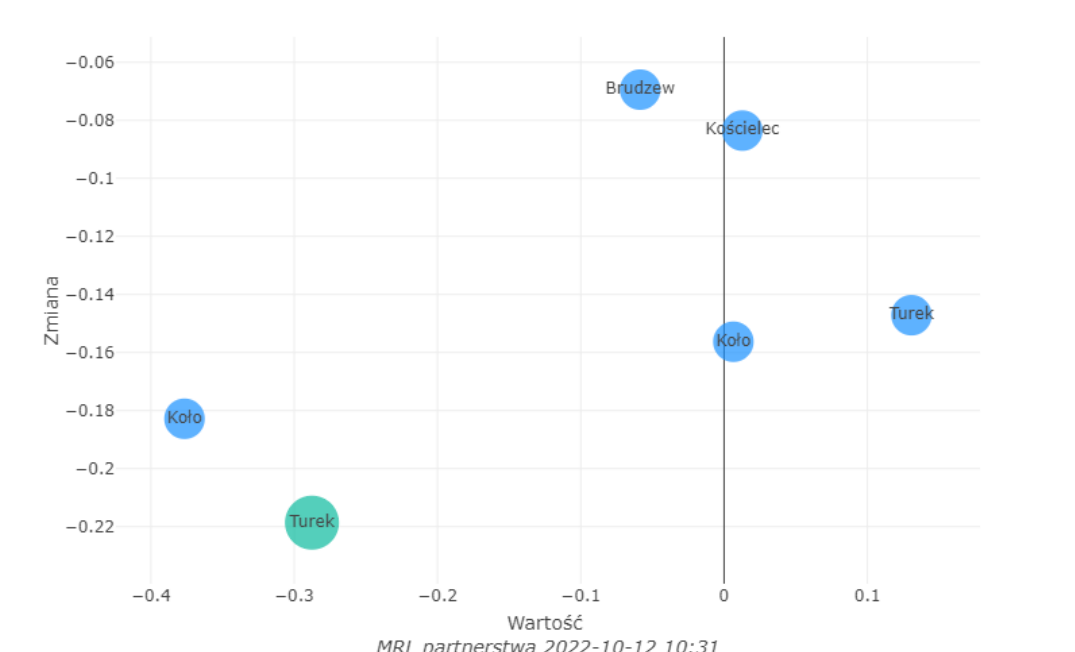
Rysunek 13. Ogólny wskaźnik rozwoju Partnerstwa w wymiarze społecznym

Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego

Rysunek 14. Wskaźnik rozwoju społecznego z rozbiciem na gminy

⁴ <https://monitorrozwoju.pl/>

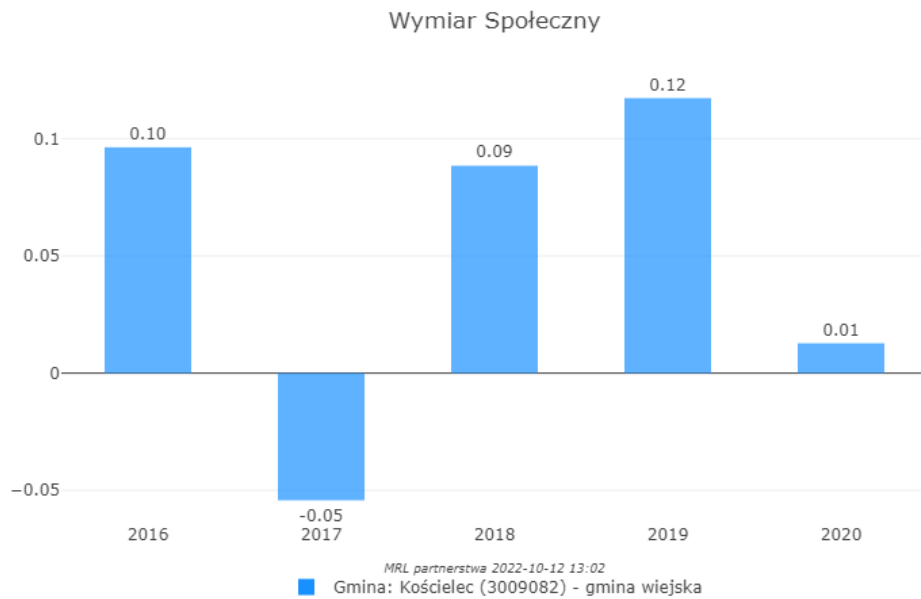
Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego

Ujemna wartość wskaźnika rozwoju w Partnerstwie ZIT Kolsko-Tureckie w wymiarze społecznym, za cały pięcioletni okres na przestrzeni lat 2016 – 2020 oznacza element braku konkurencyjności Partnerstwa wobec porównywalnych obszarów w Polsce w tym zakresie. Obraz ten potwierdza, że w badanym wymiarze społecznym, dla demografii, dostępności i jakości infrastruktury oraz dostępności i jakości zasobów mieszkaniowych sumarycznie w danym momencie Partnerstwo powinno podjąć działania w kierunku zmiany niekorzystnych trendów.

Warto zauważyć, że część gmin Partnerstwa odnotowuje jednak dodatni wynik dla wskaźnika ogólny poziom rozwoju (położenie gmin na prawo od osi Y). Są to gminy wiejskie Kościelec, gmina Turek i gmina Koło. Sytuację obrazują trzy kolejne wykresy poniżej.

Rysunek 15. Wskaźnik rozwoju społecznego gmina wiejska Kościelec

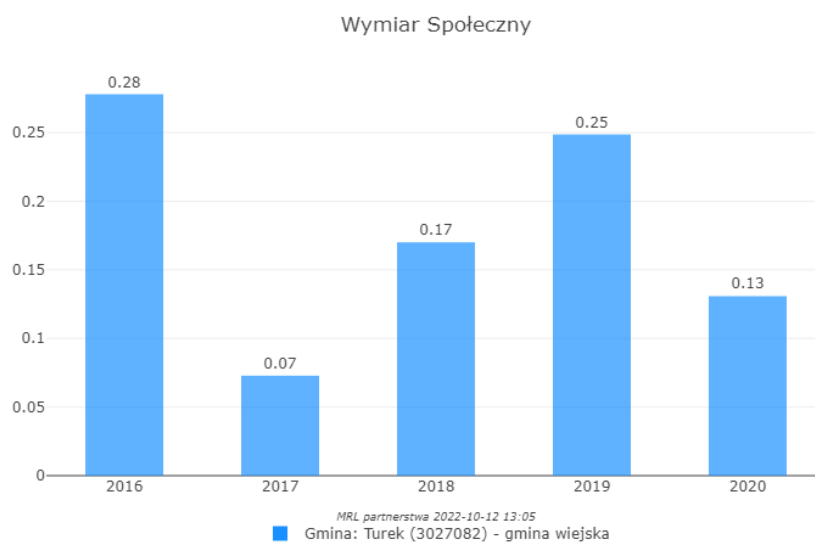

Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego

Dodatni wskaźnik rozwoju społecznego w gminie Kościelec (0,01 z widoczną tendencją spadkową 2020)

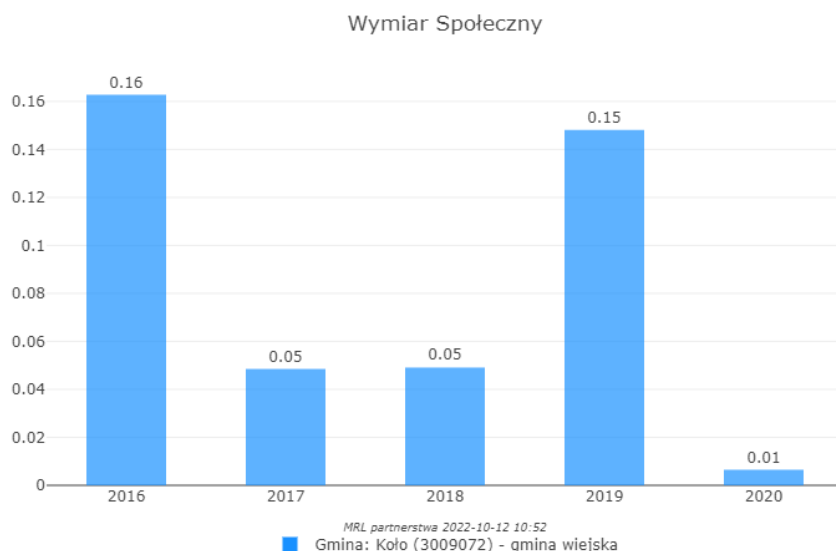
Rysunek 16. Wskaźnik rozwoju społecznego gmina wiejska Turek

Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego

Dodatni wskaźnik rozwoju społecznego w gminie Turek (0,13 także z tendencją spadkową 2020)

Rysunek 17. Wskaźnik rozwoju społecznego gmina wiejska Koło

Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego

Dodatni wskaźnik rozwoju społecznego w gminie Koło (0,01 również z bardzo wyraźną tendencją spadkową 2020).

Na wykresie radarowym przedstawiono syntetyczny wskaźnik rozwoju Partnerstwa ZIT Kolsko-Tureckie w 5 obszarach na początku i na końcu badanego okresu (lata 2016 i 2020)

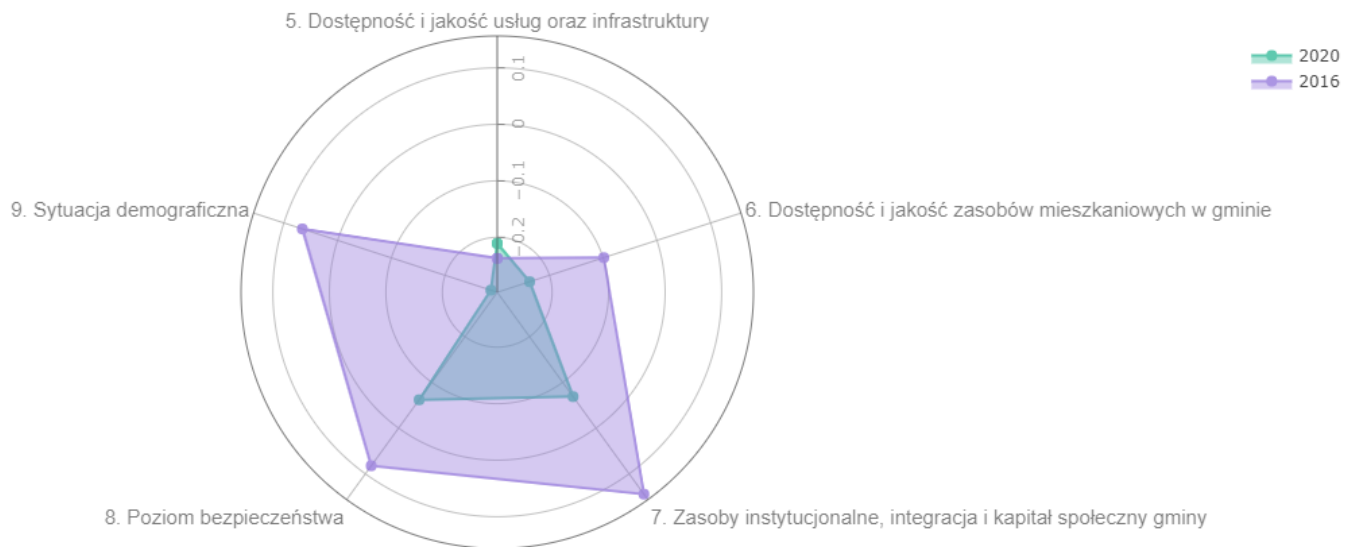
Wykres radarowy pozwala porównać wartości zmiennych pod względem niskich czy wysokich ocen. Każda zmienna opisana jest na osi, której początek jest umiejscowiony w środku koła. Ponadto wszystkie osie są rozmieszczone promieniście, w równych odległościach między sobą, ale przy zachowaniu tej samej skali między wszystkimi osiami. Każda wartość zmiennej jest wykreślana wzdłuż jej indywidualnej osi i łączona razem w celu utworzenia wielokąta.

W wymiarze społecznym dla **wskaźnika rozwoju** w Partnerstwie znaczące są wyniki gromadzone i przetwarzane w MRL z badań i analiz rozwoju gmin tworzących Partnerstwo w obszarach:

- Dostępność i jakość infrastruktury
- Dostępność i jakość zasobów mieszkaniowych w gminie

- Zasoby instytucjonalne, integracja i kapitał społeczny
- Poziom bezpieczeństwa
- Sytuacja demograficzna

Rysunek 18. Wskaźnik rozwoju społecznego w pięciu wymiarach

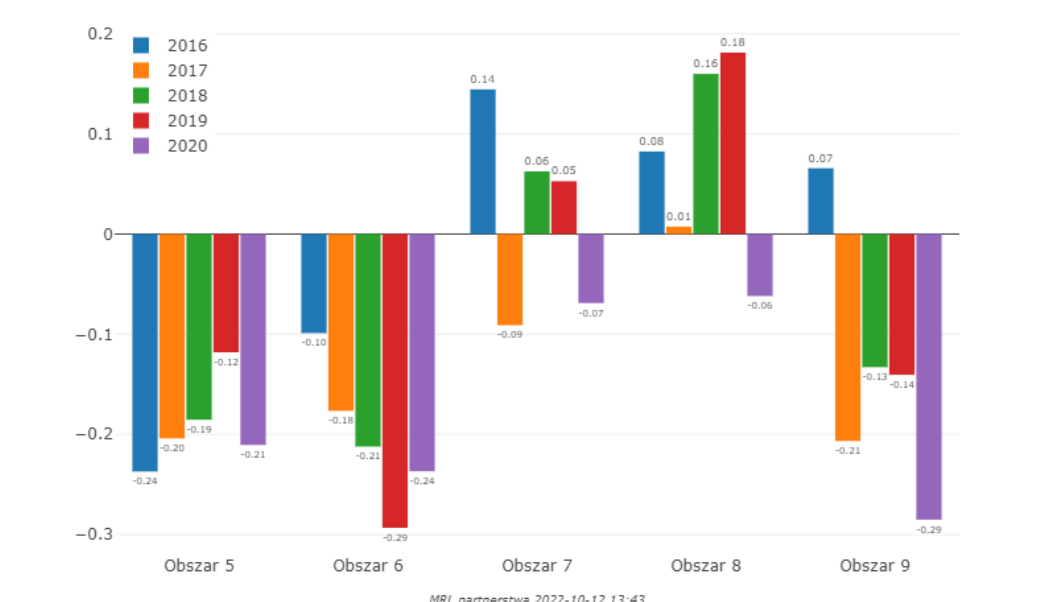

MRL partnerstwa 2022-10-12 13:21

Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego

Wykres (kształt wielokąta) wyrysowany dla Partnerstwa ZIT Kolsko-Tureckie, obrazuje pogarszającą się na przestrzeni lat 2016 do 2020 sytuację Partnerstwa w obszarach takich jak: dostępność i jakość zasobów mieszkaniowych, zasoby instytucjonalne integracja i kapitał społeczny, a także sytuacja demograficzna. Jedynie w obszarze dostępności i jakości usług nastąpiła poprawa.

Rysunek 19. Wartość wskaźnika społecznego na wykresie kolumnowym

Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego

Na wykresie kolumnowym (powyżej) przedstawiono wartości wskaźników w 5 obszarach społecznych (dolny opis) w okresie 2016-2020 (kolory charakteryzują poszczególne lata), gdzie odpowiednio dla numeracji 5 to dostępność i jakość infrastruktury, 6 dostępność i jakość zasobów mieszkaniowych, 7 zasoby instytucjonalne, integracja i kapitał społeczny, 8 poziom bezpieczeństwa i 9 sytuacja demograficzna. Poszczególne wyniki składają się na rezultat ogólnego wskaźnika rozwoju w obszarze społecznym.

Dla Partnerstwa ZIT Kolsko-Tureckie tylko w dwóch wybranych obszarach: poziom bezpieczeństwa i zasoby instytucjonalne oraz integracja i kapitał społeczny w latach 2016-2020 wskaźniki te znalazły się ponad osią X na wykresie i uzyskały wartości dodatnie. Były to lata 2016, 2018 i 2019. Odnotować jednak należy, że również w tych obszarach w latach 2017 i 2020 (kolor pomarańczowy i fioletowy na wykresie słupkowym) odnotowano wartości ujemne.

3.2.2. Rozwój demograficzny

Sytuacja demograficzna w Partnerstwie ZIT Kolsko-Tureckie w porównaniu do podobnych obszarów w kraju nie jest korzystna. W perspektywie 25 lat, począwszy od roku 1996 ludność obszaru Partnerstwa ogółem zmniejszyła się z 81746 osób w roku 1996, do 78526 osób w roku 2020. Zmiana ta stanowi blisko 4% ubytek liczby mieszkańców ogółem w danym okresie. Niekorzystne zmiany także w strukturze wieku mieszkańców na obszarze Partnerstwa obrazuje poniższa tabela.

Tabela 3. Ludność w Partnerstwie ZIT Kolsko-Tureckie

	1996	2001	2006	2011	2016	2020	Dynamika 2020/1996
Ludność ogółem	81 746	80 120	79 717	80 859	79 905	78 526	96,06
Ludność w wieku poprodukcyjnym	9 876	10 567	11 444	13 459	15 971	17 844	180,68
Ludność w wieku produkcyjnym	48 461	49 374	51 233	52 010	49 347	46 333	95,61
Ludność w wieku przedprodukcyjnym	23 409	20 179	17 040	15 390	14 587	14 349	61,30

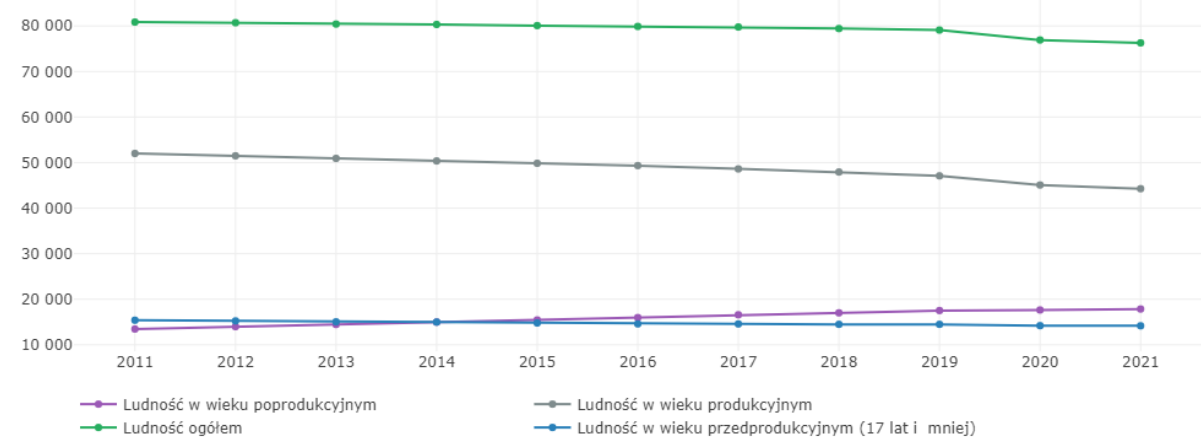
Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego

Dane w tabeli powyżej (generowane w pięcioletnich okresach, przykładowo 2001 do 1996, 2006 do 2001 itd.) potwierdzają niekorzystne trendy dotyczące sytuacji demograficznej w Partnerstwie ZIT Kolsko-Tureckie w poszczególnych zakresach:

- Spadek liczby ludności ogółem
- Znaczny wzrost liczby ludności w wieku poprodukcyjnym
- Spadek liczby osób w wieku produkcyjnym
- Spadek liczby osób w wieku przedprodukcyjnym

Analizując trendy na wykresie struktury wieku w badanym okresie ostatnich 10 lat (2011-2021) dostrzegamy spadki wartości zarówno dla ludności ogółem, ludności w wieku przedprodukcyjnym jak również w wieku produkcyjnym. Tylko pozioma linia wskazująca ludność w wieku poprodukcyjnym (kolor fioletowy) oznacza wzrost. Oznacza to, że Partnerstwo ZIT Kolsko-Tureckie musi się zmierzyć z wyzwaniami do jakich należą starzejące się (choć stale aktywne) społeczeństwo a także z odpływem ludzi młodych szczególnie w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym.

Rysunek 20. Struktura wieku w gminach Partnerstwa ZIT Kolsko-Tureckie

Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego

Wśród przyczyn dla których również ogólne saldo migracji dla Partnerstwa ZIT Kolsko-Tureckie jest wciąż niekorzystne, należy wskazać spadek przyrostu naturalnego, co wiąże się ze spadkiem liczby urodzeń i wzrostem liczby zgonów (niski wskaźnik dzietności i spadek liczby kobiet w wieku prokreacyjnym, pandemia i starzenie się społeczeństwa). Wraz z ujemnym przyrostem naturalnym w kolejnych latach (jeżeli trendy nie zostaną odwrócone) sytuacja demograficzna obszaru może się pogarszać.

Tabela 4. Przyrost naturalny ogółem

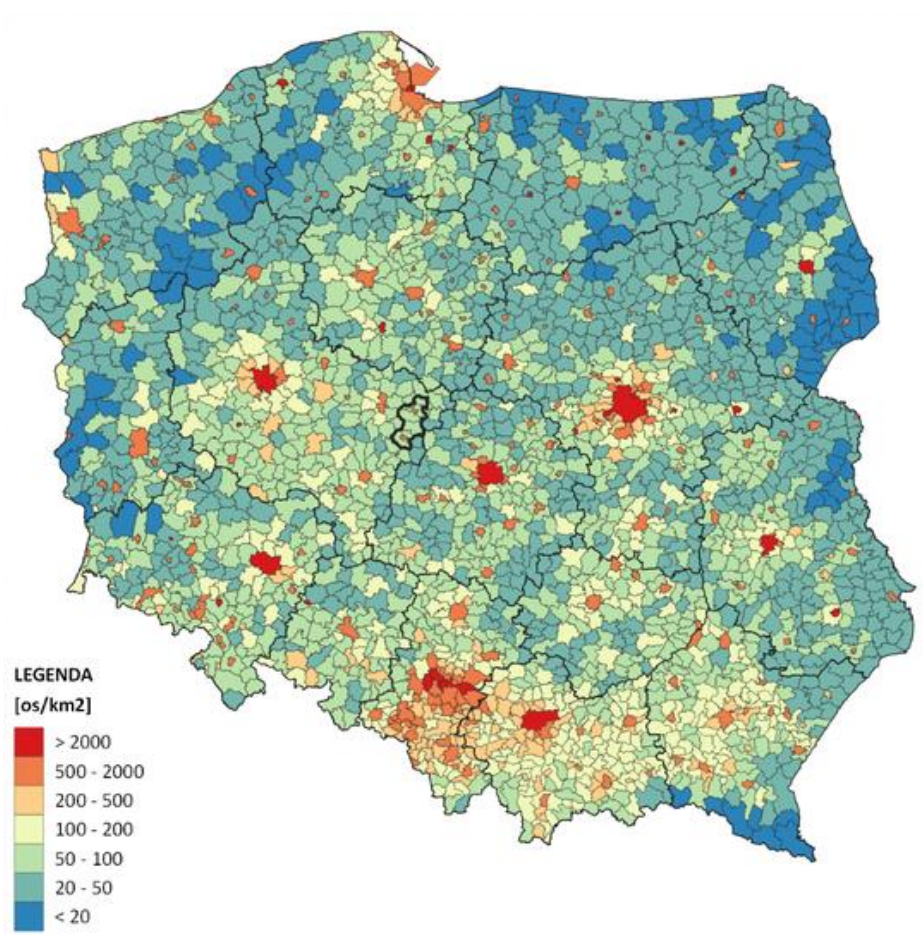
Wskaźnik	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Liczba kobiet w wieku prokreacyjnym (15-49 lat)	18755	18539	18286	18018	17736	17438
Zgony ogółem	796	802	858	790	993	1021
Urodzenia żywe	745	795	737	710	649	622
Przyrost naturalny	-51	-7	-121	-80	-344	-399

Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego

Dane zaprezentowane w tabeli pokazują niekorzystne dla partnerstwa trendy ostatnich 6 lat dotyczące zmniejszającej się liczby kobiet w wieku prokreacyjnym oraz mniejszej ilości narodzin (urodzenia żywe rok 2021 do 2016) Zmiany te oznaczają pogarszającą się w Partnerstwie sytuację związaną z ujemnym przyrostem naturalnym, który w roku 2021 osiągnął poziom -399 (w takiej skali liczba zgonów przekroczyła liczbę urodzeń).

Miarą zagęszczenia ludności na określonym terytorium - wyrażaną najczęściej w osobach na 1 km kw., jest gęstość zaludnienia. Sytuację Partnerstwa ZIT Kolsko-Tureckie wkomponowano w obraz kraju zaprezentowany na mapie obrazującej gęstość zaludnienia w Polsce (wszystkie województwa) w 2019 roku. Wyszczególniony obszar Partnerstwa ZIT Kolsko-Tureckie, pokazuje Partnerstwo poniżej wartości średnich w kraju. Wskaźnik ilości osób na 1 km² jest na poziomie pomiędzy 50 a 100 osób na km². Wyjątek stanowią w Partnerstwie dwa ośrodki wiodące tj. miasto Turek i miasto Koło, gdzie gęstość zaludnienia waha się pomiędzy 500 a 2000 osób na 1 km².

Rysunek 21. Obraz z mapą Polski pokazującą gęstość zaludnienia według gmin w 2019 roku

Źródło: materiały własne ZMP.

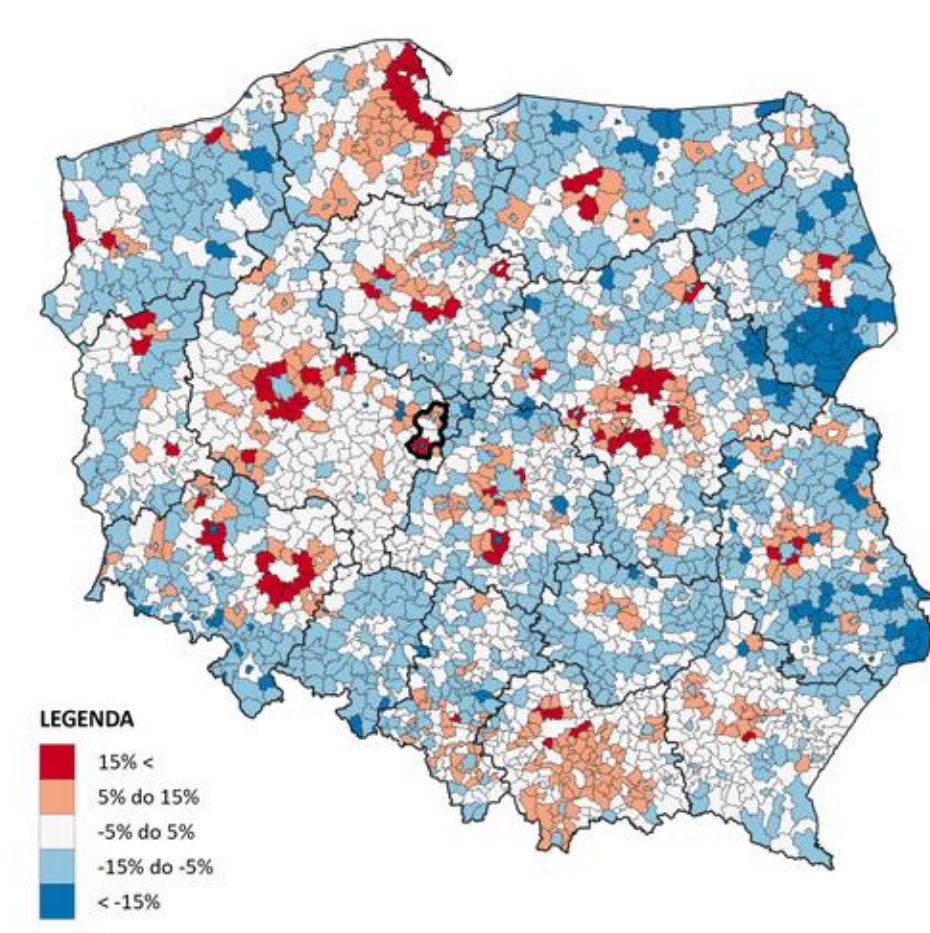
Analizując gęstość zaludnienia w Partnerstwie względem mapy kraju możemy zaobserwować lepszą sytuację Partnerstwa niż obszarów stykowych od strony północnej przy granicy z województwem kujawsko-pomorskim, zaś od wschodniej z województwem łódzkim. Wskaźniki dla tamtych terenów, graniczących z terenem Partnerstwa osiągają wynik gorszy (kolor niebieski – oznacza niższy poziom zaludnienia). Sytuacja taka może stanowić szansę i

przewagę konkurencyjną jeżeli Partnerstwo wykorzysta możliwości związane z pozyskaniem kapitału ludzkiego, w skutek migracji z tamtych obszarów.

Mapa poniżej obrazuje prognozowaną liczbę ludności ogółem według gmin do 2030 roku. Wyraźnie na tym tle wyróżnia się gmina wiejska Turek, której przewidywana liczba mieszkańców do 2030 roku, zwiększy się ponad 15%. Tendencja wzrostowa w tym zestawieniu dotyczy także gminy Koło, gdzie prognozowany wzrost osiągnie przedział pomiędzy 5% a 15%. Dla gmin Brudzew i Kościelec prognozy wskazują względną stabilizację liczby ludności z wahaniami w przedziale -5% do 5%, natomiast sytuacja gmin miejskich Turek i Koło jest trudniejsza i według prognoz do roku 2030 może oznaczać ubytek w przedziale -15% do -5%, a nawet przekroczenie poziomu -15% dla gminy miejskiej Turek.

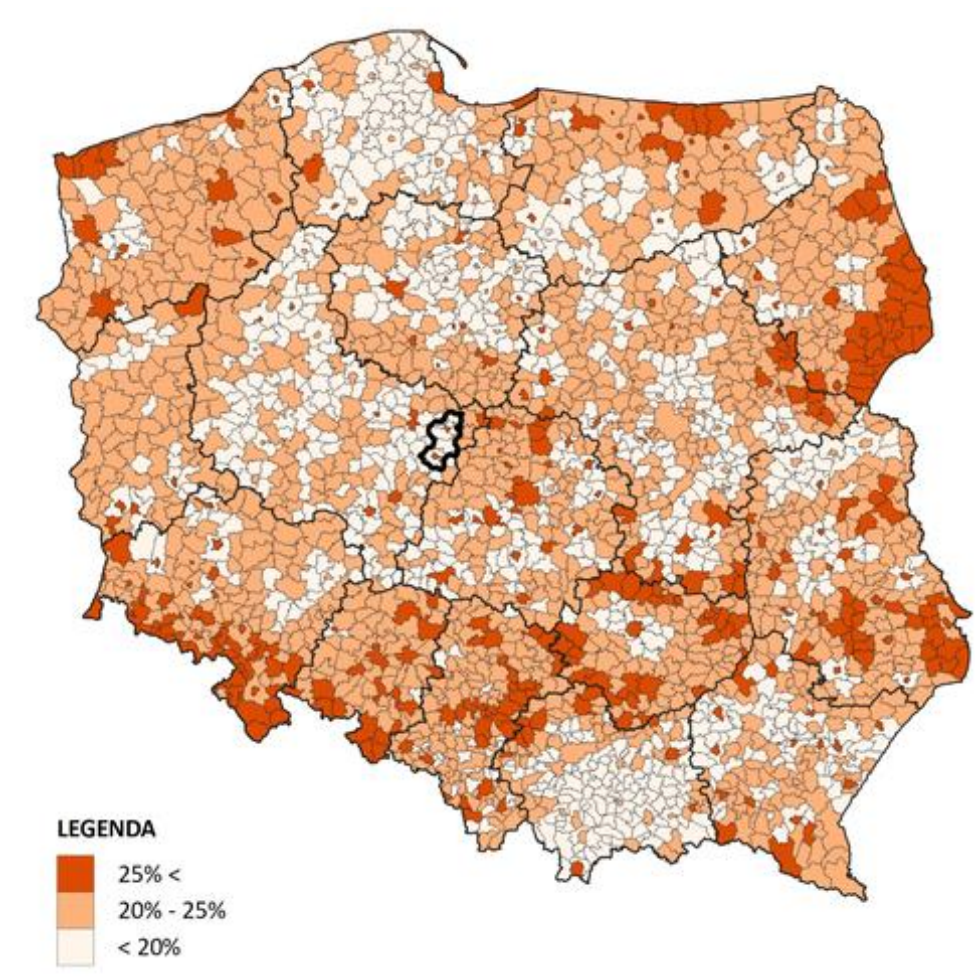
Rysunek 22. Obraz z mapą Polski pokazującą prognozę liczby ludności ogółem według gmin w 2030 r.

Źródło: materiały własne ZMP.

Rysunek 23. Obraz z mapą Polski pokazującą prognozę odsetka ludności w wieku 65+ według gmin w 2030 roku

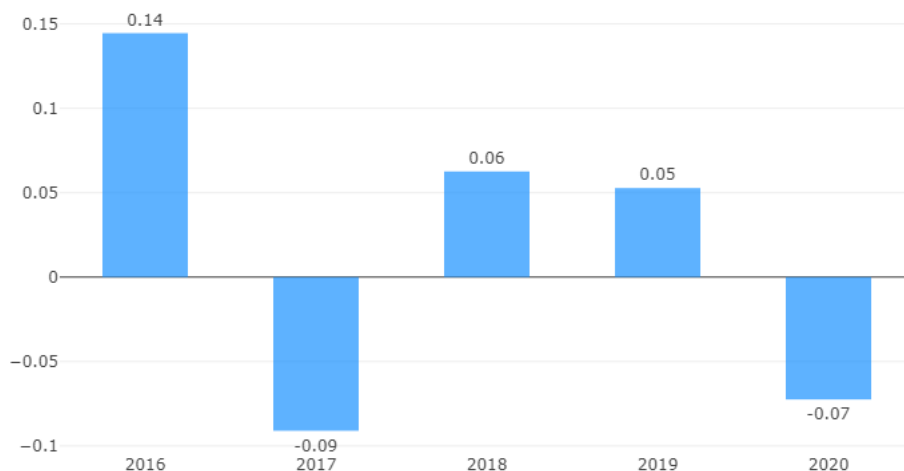
Źródło: materiały własne ZMP.

Prognoza odsetek ludności w wieku 65+ według gmin do 2030 roku, sytuuje Partnerstwo w pozycji nieco lepszej niż podobne obszary w większości województw w Polsce. Dla czterech gmin wiejskich Partnerstwa: Koło, Turek, Brudzew i Kościelec wskaźnik ten oznacza liczbę mniejszą niż 20%, natomiast dla gmin miejskich Koło i Turek będzie to poziom wyższy – ponad 25% osób w wieku 65+.

3.2.3. Zasoby instytucjonalne, integracja i kapitał społeczny

Rozwój Partnerstwa ZIT Kolsko-Tureckiego w obszarze zasobów instytucjonalnych, integracji i kapitału społecznego w latach 2016-2020 był zróżnicowany. Zaobserwować można jednak wyraźną tendencję spadkową tego wskaźnika (rysunek 24). Wpłynęły na to negatywne trendy wskaźników dotyczących zasobów instytucjonalnych gmin oraz kondycji rodziny.

Rysunek 24. Wskaźnik rozwoju obszaru „Zasoby instytucjonalne, integracja i kapitał społeczny” w Partnerstwie ZIT Kolsko-Tureckim

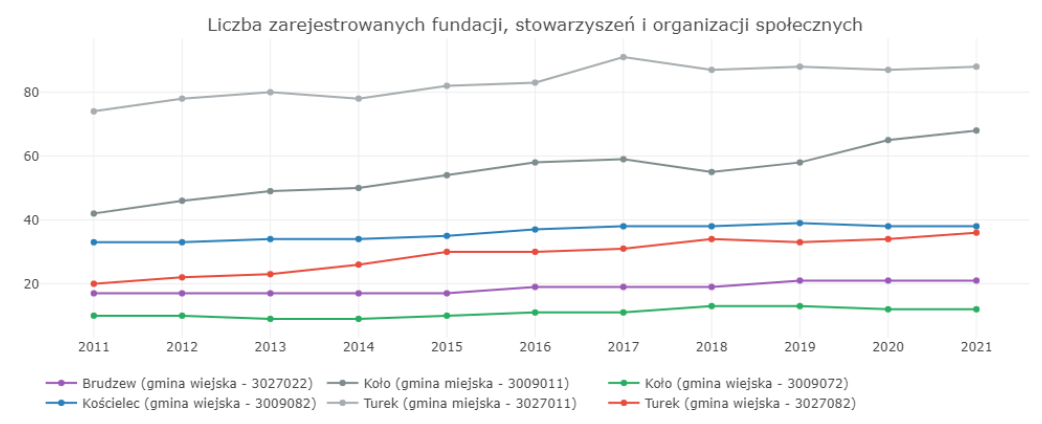

Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego

Zaprezentowany poniżej wykres oraz tabela stanu zasobów instytucjonalnych a także poziomu integracji i kapitału społecznego w Partnerstwie ZIT Kolsko-Tureckie pokazują dane dla wszystkich gmin Partnerstwa w zakresie zarejestrowanych fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych.

Warto zaznaczyć, że wszystkie samorządy Partnerstwa, choć w różnej dynamice odnotowują tendencję wzrostową w tym obszarze, co generalnie oznacza pozytywną aktywność społeczności lokalnych.

Rysunek 25. Zasoby instytucjonalne, integracja i kapitał społeczny gmin

Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego

Tabela 5. Liczba zarejestrowanych fundacji, stowarzyszeń i organizacji

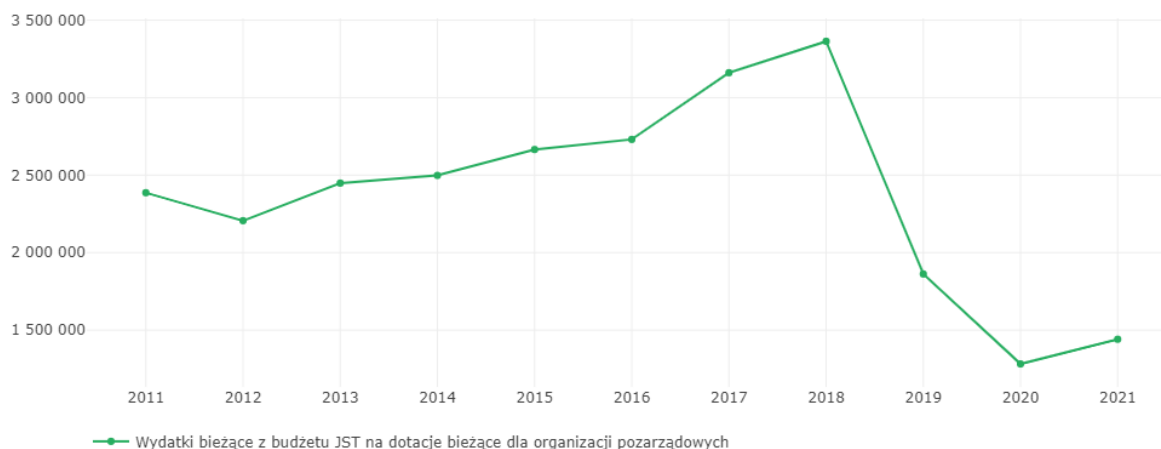
Gmina/Lata	2011	2016	2021	Różnica
Gmina Brudzew	17	19	21	4
Miasto Koło	42	58	68	26
Gmina Koło	10	11	12	2
Gmina Kościelec	33	37	38	5
Miasto Turek	74	83	88	14
Gmina Turek	20	30	36	16

Źródło: opracowanie własne. Monitor Rozwoju Lokalnego

Ilość organizacji pozarządowych działających na obszarze gmin Partnerstwa ZIT Kolsko-Tureckie rośnie. Taką tendencję obserwujemy zarówno w latach 2016 do 2011, jak również 2021 do 2016 (patrz tabela). W całym badanym okresie dynamika rejestracji nowych podmiotów w tym obszarze jest widoczna we wszystkich gminach, zarówno miejskich Koła i Turku, jak również wiejskich Koła, Turku, Brudzewa i Kościelca.

Wzrost liczby organizacji pozarządowych na obszarze Partnerstwa nie przełożył się jednocześnie na większe wsparcie tych podmiotów ze strony jednostek samorządu terytorialnego. Rysunek 26 pokazuje, że w 2018 r. radykalnie spadły wydatki bieżące z budżetów gmin na dotacje dla organizacji pozarządowych – aż o 45%. W 2021 r. nie wróciły one nawet do poziomu sprzed dziesięciu lat.

Rysunek 26. Wydatki bieżące z budżetów gmin Partnerstwa ZIT Kolsko-Tureckiego na dotacje dla organizacji pozarządowych

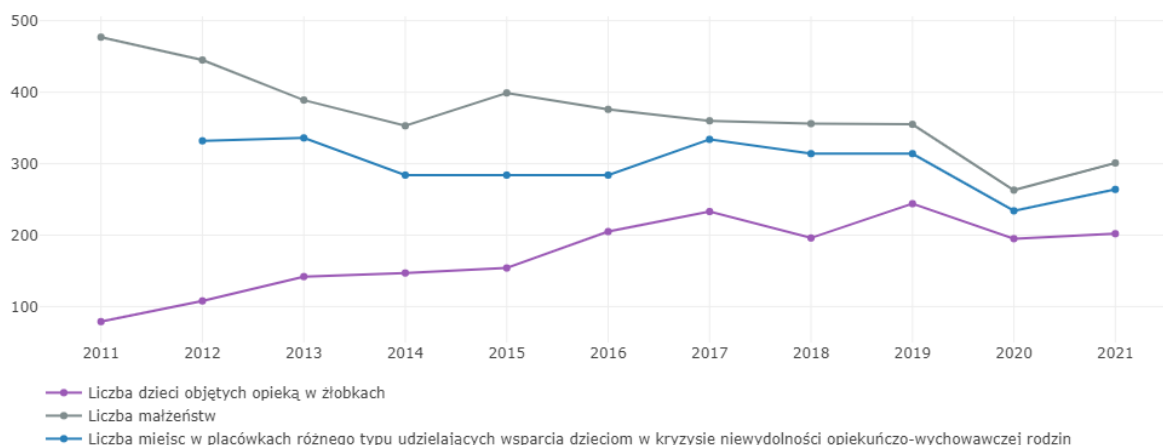

Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego

Sytuację wsparcia rodzin na obszarze Partnerstwa obrazuje rysunek 27. Należy szczególnie zwrócić uwagę na dwa wskaźniki – liczbę małżeństw oraz liczbę miejsc w placówkach udzielających wsparcia dzieciom, których rodziny borykają się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi. Na przestrzeni lat 2011-2021 to właśnie w tych dwóch kwestiach można zaobserwować największy regres. Liczba zawieranych małżeństw w gminach wchodzących w skład Partnerstwa ZIT Kolsko-Tureckiego spadła prawie o 37%, zaś liczba miejsc w placówkach udzielających wsparcia dzieciom zmniejszyła się o 20,5%. O ile pierwsze ze zjawisk jest spowodowane czynnikami niezależnymi od władz samorządowych, o tyle druga z poruszanych kwestii powinna zwrócić uwagę gmin Partnerstwa. Szczególnie jeżeli ujmie się ją w szerszy problem niewystarczającej środowiskowej opieki dzieci i młodzieży znajdujących się w kryzysie, z którym mamy do czynienia w Polsce. Niektóre dane pokazują, że kwestia ta będzie w najbliższych latach wyzwaniem także dla Partnerstwa⁵. Przez dziesięć lat, między 2012 a 2021 rokiem liczba miejsc w placówkach wspierających dzieci w kryzysie liczonych na 10 tys. mieszkańców w zasadzie się nie zmieniła. W 2011 r. były to 28,6 miejsca, zaś w 2021 r. 27,3 miejsca. Jednocześnie zaobserwować można wzrastającą liczbę rozwodów na 100 zawartych małżeństw (60% między 2011 a 2021 r.), co świadczy o naruszeniu stabilności podstawowej struktury oparcia społecznego dla dzieci.

⁵ Dane dostępne na stronie Monitora Rozwoju Lokalnego, <https://analizy.monitorrozwoju.pl/dashboard?city=4403&area=7&subarea=79>

Rysunek 27. Wskaźniki obrazujące kondycję i wsparcie rodziny jako podstawowej struktury oparcia społecznego na terenie Partnerstwa ZIT Kolsko-Tureckiego

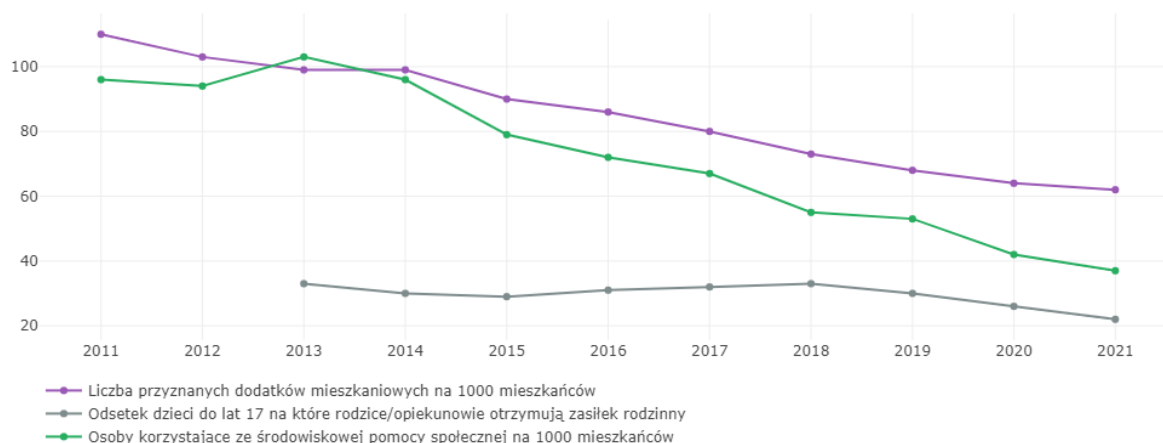
Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego

Pozytywnym zjawiskiem jest natomiast liczba dzieci objętych opieką w żłobkach. Pomiedzy 2011 a 2021 r. wskaźnik ten wzrósł o 155%. Jest to jeden z czynników, który wpływa na szybszy powrót na rynek pracy kobiet po urlopie macierzyńskim.

Warto zauważyć zmniejszające się rozwarstwienie społeczne na obszarze Partnerstwa ZIT Kolsko-Tureckiego (rysunek 28). Od 2011 r. sytuacja uległa znaczącej poprawie w każdym ze wskaźników. Liczba przyznanych dodatków mieszkaniowych na 1000 mieszkańców spadła o 43,6%; o ponad 1/3 zmniejszył się odsetek dzieci do lat 17, na które rodzice lub opiekunowie otrzymywali zasiłek rodzinny; o 61,5% spadła liczba osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej liczonych na 1000 mieszkańców; w podobnym zakresie (666,5%) zmniejszył się zasięg głębokiego ubóstwa mierzony udziałem beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej poniżej kryterium dochodowego w liczbie ludności ogółem⁶.

⁶ Dane dotyczące zasięgu ubóstwa głębokiego pochodzą z Monitora Rozwoju Lokalnego, <https://analizy.monitorrozwoju.pl/dashboard?city=4403&area=7&subarea=76>

Rysunek 28. Skala rozwarstwienia społecznego w Partnerstwie ZIT Kolsko-Tureckim

Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego

Cyfryzacja administracji publicznej to dzisiaj już nie tylko wymóg instytucji unijnych, ale konieczność, aby gminy mogły świadczyć usługi publiczne na wysokim poziomie. Oczekiwania mieszkańców nie kończą się tylko na tym. E-administracja gwarantuje także, że sektor publiczny staje się przejrzysty i otwarty dla obywateli. Miarą pokazującą w jakim stopniu administracja lokalna uległa cyfryzacji jest skala dojrzałości e-usług⁷. Przedstawia ona zakres czynności i procedur, jakie mieszkaniec lub przedsiębiorca może załatwić z urzędem drogą elektroniczną.

Większość gmin partnerstwa znajduje się na trzecim poziomie dojrzałości e-usług (interakcja dwukierunkowa). W gminie Koło i mieście Koło istnieje możliwość wyszukania informacji oraz pobrania oficjalnych formularzy ze strony internetowej lub BIP urzędów, a następnie złożenie ich drogą elektroniczną na skrzynkę podawczą ePUAP urzędów. W mieście Turek mieszkańcy mogą pobierać formularze do edycji za pomocą edytora tekstów w formacie doc, rtf lub do wydruku (format pdf), aby wypełnić je odręcznie. Pliki następnie można odesłać do urzędu celem wszczęcia sprawy za pomocą portalu epuap.gov.pl pod warunkiem podpisania za pomocą profilu zaufanego lub ważnego podpisu kwalifikowanego.

⁷ Do opisu e-usług w gminach Partnerstwa ZIT Kolsko-Tureckiego wykorzystano pięciostopniową skalę dojrzałości e-usług opracowaną przez Centralny Ośrodek Informatyki oraz Centrum Kompetencyjne „POPC Wsparcie”, M. Andrzejewska, A. Pieczunko, M. Rogalski, S. Sankiewicz, *Standard opisu elektronicznej usługi publicznej w działaniu 2.1 Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa „Wysoka dostępność i jakość e-usług publicznych”*, Warszawa 4 września 2018 r., s. 10.

Niektóre z gmin Partnerstwa ZIT Kolsko-Tureckiego rozwinęły część z oferowanych w urzędach procedur do czwartego lub piątego poziomu dojrzałości⁸. W gminie Brudzew aż 20 usług świadczonych jest cyfrowo na czwartym poziomie dojrzałości. Są to procedury z zakresu zagospodarowania przestrzennego, transportu, środowiska, rolne oraz kwestie administracyjne i spraw obywatelskich. Na tym samym poziomie w gminie Kościelec znajdują się usługi umożliwiające przeglądanie i składanie wniosków oraz uzyskiwanie wnioskowanej informacji w ramach wypisu i wyrysu ze studium i miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Z kolei na piątym poziomie Urząd Gminy Kościelec oferuje elektroniczną obsługę podatków oraz przeprowadzenie procedury zamówień publicznych zgodnie z przepisami krajowymi i unijnymi. Tę ostatnią usługę na podobnym poziomie dojrzałości cyfrowej realizuje także Urząd Miejski w Kole. W gminie Turek na poziomie piątym dojrzałości świadczonych jest 17 usług m.in. z zakresu podatków, rolnictwa, środowiska oraz transportu. Jednocześnie w gminie Turek większość z pozostałych usług (25) realizowanych przez administrację samorządową znajduje się na drugim poziomie dojrzałości, który zakłada możliwość wyszukania informacji oraz pobrania oficjalnych formularzy ze strony internetowej lub BIP urzędu. Sprawa jest jednak realizowana drogą tradycyjną, a więc wymaga osobistego stawiennictwa w urzędzie.

Powyższe przykłady pokazują że w gminach partnerstwa rozpoczęła się cyfryzacja usług lokalnych, która przynosi pozytywne rezultaty, ale jednocześnie konieczne jest wsparcie dla kontynuacji tego procesu. Pozwoli to na stworzenie przyjaznych warunków dla obsługi mieszkańców i przedsiębiorców i zbuduje obraz obszaru Partnerstwa jako miejsca przyjaznego dla życia i prowadzenia działalności gospodarczej.

3.2.4. Edukacja przedszkolna i szkolna

---

⁸ Czwarty poziom dojrzałości e-usług pozwala na pełną obsługę procesu, czyli możliwość uzyskania informacji, pobrania i odesłania formularzy, a także uiszczenia wymaganych opłat oraz otrzymania oficjalnego pozwolenia, zaświadczenia lub innego dokumentu, o który dana osoba/firma występuje. Piąty poziom dojrzałości, tzw. spersonalizowany zakłada, m.in. że formularze wniosków w postaci elektronicznej będą wstępnie wypełniane będącymi w posiadaniu podmiotu świadczącego usługę danymi obywatela lub przedsiębiorcy; w przypadku konieczności dokonywania płatności urząd przekierowuje mieszkańców/przedsiębiorców do właściwego pośrednika dla dokonania płatności internetowej. Na piątym poziomie dojrzałości niektóre z usług, które nie wymagają konieczności składania wniosku, są automatycznie załatwiane przez urząd bez konieczności zainicjowania procedury przez mieszkańca.

Tabela 6 Liczba uczniów w szkołach podstawowych 2011 – 2021. Utrzymanie oświaty

Szkoły podstawowe Partnerstwo ZIT Kolsko-Tureckie 2011-2021		
Wskaźniki	2011	2021
Szkoły podstawowe, liczba absolwentów	848	778
Szkoły podstawowe, liczba nauczycieli	369	546
Szkoły podstawowe, liczba oddziałów	277	425
Szkoły podstawowe, liczba uczniów	4711	6875
Szkoły podstawowe, liczba uczniów I klas	735	821
Szkoły podstawowe, wydatki na utrzymanie	41 581 718,46 PLN	82 272 007, 60 PLN

Źródło: opracowanie własne.

Z danych zamieszczonych w tabeli 5., dotyczących liczby uczniów w szkołach podstawowych na terenie Partnerstwa ZIT Kolsko-Tureckie wynika, że liczba uczniów w szkołach na terenie Partnerstwa zwiększa się. Ogółem w analizowanym przedziale czasowym liczba uczniów uczęszczających do szkół podstawowych wzrosła o 2164 dzieci. W znacznej części przyczyną tego była reforma oświaty, w wyniku której m.in. zlikwidowano gimnazja i powrócono do ośmioletnie szkoły podstawowej. Niezależnie od tego, warto jednak zwrócić uwagę, że w omawianym okresie zwiększyła się również liczba dzieci w klasach pierwszych.

Statystyka dotycząca szkół podstawowych pokazuje także znaczny wzrost ilości oddziałów w szkołach jak również zwiększającą się liczbę pracujących w szkołach nauczycieli 546 osób w 2021 roku, w stosunku do liczby 369 osób w roku 2011.

W wymiarze dotyczącym wydatków na utrzymanie szkół podstawowych w Partnerstwie ZIT Kolsko-Tureckie, widoczne jest znaczne zwiększenie tych wydatków w analizowanym okresie.

Jest to wzrost blisko dwukrotny od kwoty 41 581 718,46 PLN wydatkowanej w roku 2011 do wartości 82 272 007,60 przypadającej na rok 2021.

Jakość usług edukacyjnych na obszarze Partnerstwa ZIT Kolsko-Tureckiego obrazują wyniki egzaminów końcowych w szkole podstawowej oraz szkole średniej. W ostatnim przypadku należy oczywiście pamiętać, że gminy nie są organami prowadzącymi tego typu szkoły, jednak zarówno egzamin ósmoklasisty, jak i matura są jednolitymi w skali kraju testami wieńczącymi dany cykl nauki. Z tych też powodów stanowią one miarodajny wskaźnik pozwalający porównać jakość nauczania między gminami.

W 2022 r. uczniowie ósmych klas z miast Koło i Turek uzyskali wyniki wyraźnie powyżej średniej dla powiatów z egzaminów z języka polskiego, matematyki i języka angielskiego (tabela 7). Oprócz matematyki, wyniki egzaminów w miastach wchodzących w skład partnerstwa były także wyższe niż średnia dla województwa wielkopolskiego oraz zbliżone lub równe średniej dla całej Polski. Na uwagę zasługują wysokie wyniki z egzaminu z matematyki w gminach wiejskich Koło i Kościelec. Średnie rezultaty uzyskane przez uczniów z tych szkół były najwyższe spośród pozostałych gmin partnerstwa, ale także wyższe od średniej dla powiatu kolskiego i województwa wielkopolskiego.

Tabela 7. Wyniki części pisemnej egzaminu ósmoklasisty w 2022 r.

	Język polski	Matematyka	Język angielski
POLSKA	60%	57%	67%
Województwo wielkopolskie	56,66%	55,01%	63,75%
powiat turecki	55,51%	50,24%	58,14%
miasto Turek	60,58%	53,69%	67,76%
gmina Turek	49,08%	45,44%	51,91%
gmina Brudzew	55,99%	51,12%	58%
powiat kolski	58%	50,89%	58,78%
miasto Koło	60,31%	53,32%	66,78%
gmina Koło	56,51%	56%	63,72%

gmina Kościelec	58,2%	56,32%	56,94%
-----------------	-------	--------	--------

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Informatycznego Centrum Edukacji i Nauki, <https://mapa.wyniki.edu.pl/MapaEgzaminow/> oraz danych Centralnej Komisji Egzaminacyjnej, <https://cke.gov.pl/egzamin-osmoklasisty/wyniki/sprawozdanie-z-egzaminu-osmoklasisty-w-2022-r/>

Wyniki z egzaminów maturalnych w miastach Koło i Turek były wyższe niż średnia dla powiatów kolskiego i tureckiego, a także wyższe lub zbliżone do średniej dla województwa wielkopolskiego (tabela 8). Szczególnie uwagę zwracaj wyniki z matematyki w szkołach w mieście Turek. Średni wynik matur z tego przedmiotu jest nie tylko najwyższy w całym partnerstwie, ale także zdecydowanie powyżej przeciętnych wyników uzyskiwanych w województwie, a nawet w całym kraju. Wyraźnie poniżej średniej maturę w części pisemnej na poziomie podstawowym z języka polskiego, matematyki i języka angielskiego napisali uczniowie z gmin wiejskich Koło i Turek.

Tabela 8. Wyniki części pisemnej egzaminu maturalnego na poziomie podstawowym w 2022 r.

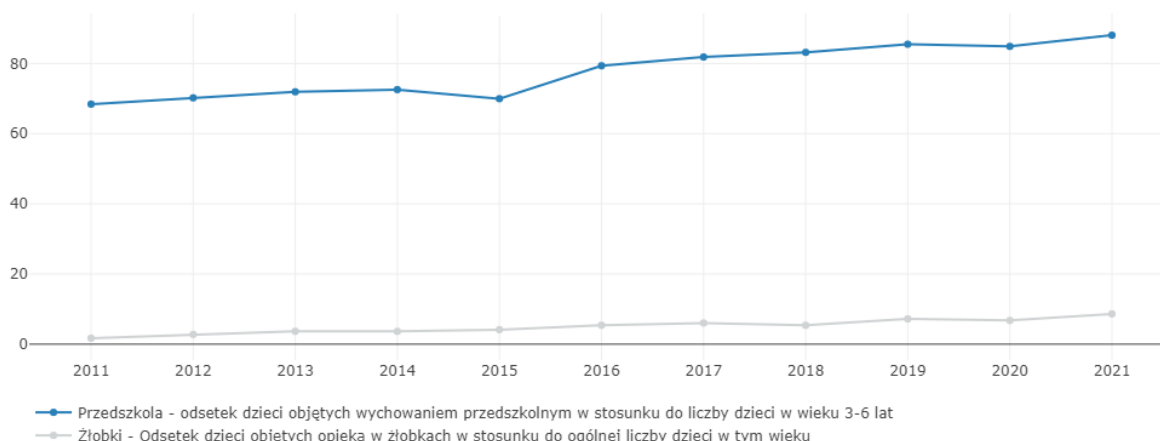
	Język polski	Matematyka	Język angielski
POLSKA	54%	58%	76%
Województwo wielkopolskie	54,56%	56,10%	75,57%
powiat turecki	54,12%	56,45%	70,48%
miasto Turek	55,64%	61,84%	75,36%
gmina Turek	48,01%	34,81%	50,94%
gmina Brudzew	-	-	-
powiat kolski	53,13%	52,06%	68,06%
miasto Koło	55,19%	55,62%	70,88%
gmina Koło	39,85%	30,35%	38,87%

gmina Kościelec	50,75%	43,56%	65,44%
-----------------	--------	--------	--------

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Informatycznego Centrum Edukacji i Nauki, <https://mapa.wyniki.edu.pl/MapaEgzaminow/> oraz danych Centralnej Komisji Egzaminacyjnej, <https://cke.gov.pl/egzamin-maturalny/egzamin-maturalny-w-formule-2015/wyniki/sprawozdanie-z-egzaminu-maturalnego-w-2022-r/>

Ważnym wskaźnikiem wpływającym na jakość usług wychowawczych i edukacyjnych świadczonych przez gminy Partnerstwa ZIT Kolsko-Tureckiego jest odsetek dzieci objętych opieką w żłobkach i wychowaniem przedszkolnym (rysunek 29). Obraz, który rysuje się z analizy tych miar pozwala wyciągnąć wnioski na temat poziomu jakości życia w gminach, a przez to podjąć racjonalne decyzje, które pozwolą nie tylko zatrzymać mieszkańców, ale także przyciągnąć nowych.

Rysunek 29. Odsetek dzieci objętych opieką w żłobkach i wychowaniem przedszkolnym w gminach Partnerstwa ZIT Kolsko-Tureckiego

Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego

Na przestrzeni lat 2011-2021 odsetek dzieci objętych opieką w żłobkach i wychowaniem w przedszkolach wzrósł. Zdecydowanie szybciej wskaźnik ten wzrastał w przypadku dzieci w wieku przedszkolnym (19,7 pp.) niż w przypadku dzieci do lat 3 (6,9 pp.). W 2021 r. 8,6% dzieci w wieku do lat 3 oraz 88% dzieci w wieku 3-6 lat mieszkających w gminach partnerstwa objętych było którąś z form opiekuńczo-wychowawczą. Miary te znajdują się

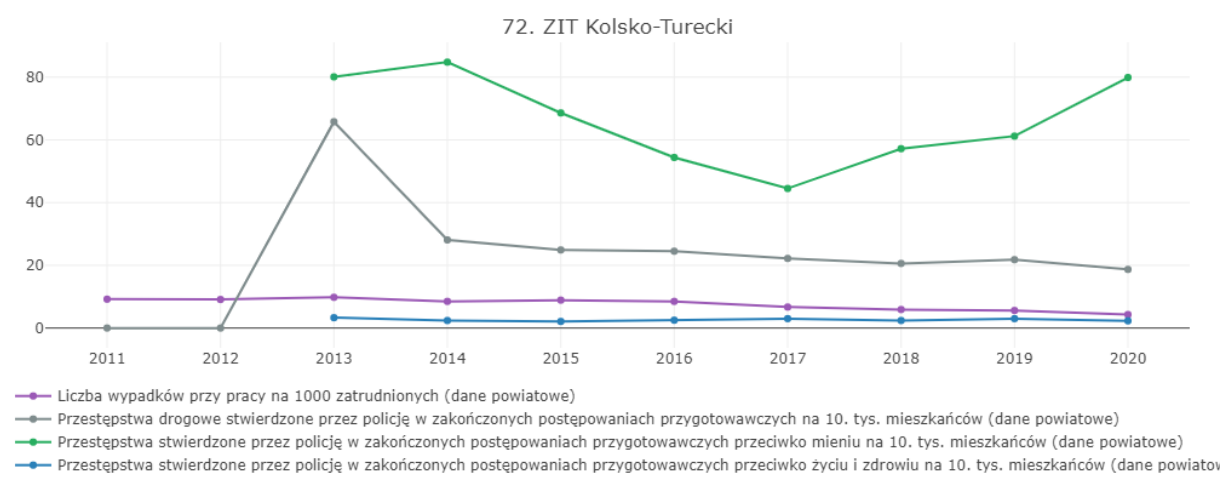
jednak dużo poniżej poziomów dla województwa wielkopolskiego (odpowiednio 14,3% 92,2%) oraz całego kraju (odpowiednio 15,5% i 90,4%)⁹.

3.2.5. Bezpieczeństwo mieszkańców

Do ogólnej analizy bezpieczeństwa mieszkańców na obszarze Partnerstwa ZIT Kolsko-Tureckie wykorzystano dane statystyczne prezentujące zarówno: ilość wypadków przy pracy, zdarzeń drogowych, wykroczeń przeciwko mieniu a także wykroczeń przeciwko zdrowiu i życiu. W trzech spośród analizowanych obszarów Partnerstwo odnotowuje spadek rejestrowanych zdarzeń ogółem co można uznać za dobry prognostyk. Niekorzystne dane dotyczą jednej pozycji, przestępstw stwierdzonych przez policję przeciwko mieniu (na 10 tys. mieszkańców), które się nasiliły i w badanym okresie wykazują wzrost.

Dane te obrazuje wykres liniowy poniżej oraz zestawienie zdarzeń w tabeli bezpieczeństwa mieszkańców dla Partnerstwa ZIT Kolsko-Tureckie

Rysunek 30. Wykres bezpieczeństwa

Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego

Na wskazanym wykresie ryc. 30 (linia zielona) obserwujemy wzrost ilości zdarzeń przeciwko mieniu, odnotowanych przez policję na przestrzeni lat 2017 -2020. Warto zauważyć zależność, że w latach poprzedzających ten okres tj. 2017 do 2014 liczba tych zdarzeń rocznie malała.

⁹ Dane dotyczące województwa wielkopolskiego i Polski przytoczone zostały za Bankiem Danych Lokalnych GUS.

Tabela 9. Bezpieczeństwo w obszarze Partnerstwa. Wypadki i przestępstwa

Wskaźnik/Lata	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba wypadków przy pracy (na 10 tys. zatrudnionych)	8,5	6,7	5,9	5,6	4,3
Przestępstwa drogowe na 10 tys. mieszk.	24,5	22,20	20,6	21,8	18,7
Przestępstwa przeciwko mieniu na 10 tys. mieszk.	54,4	44,5	57,2	61,2	79,9
Przestępstwa przeciwko życiu i zdrowiu na 10 tys. mieszk.	2,5	3,0	2,4	3,0	2,3

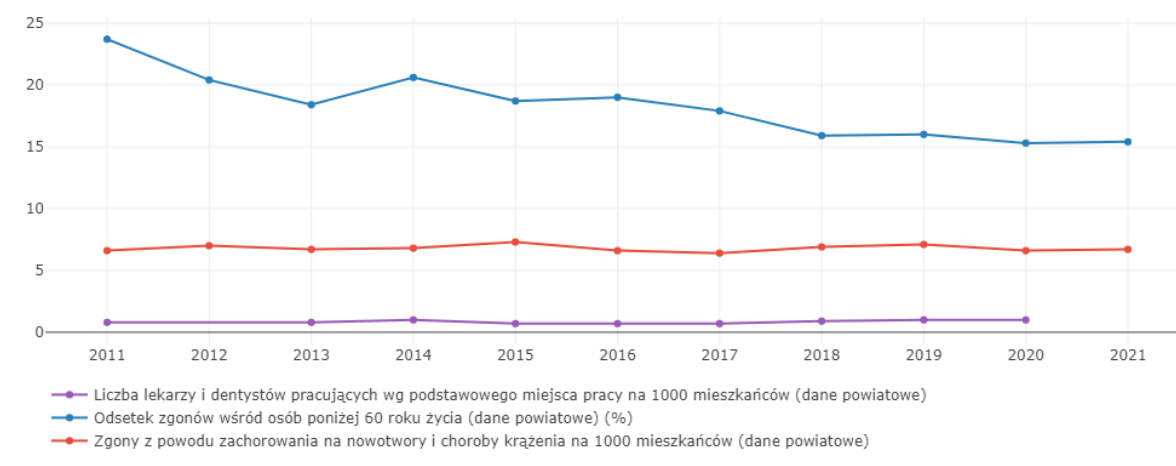
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MRL

Powyższa tabela prezentuje dane dotyczące czterech kategorii odnotowywanych przez policję zdarzeń takich jak: wypadki przy pracy, przestępstwa drogowe, przestępstwa przeciwko mieniu a także życiu i zdrowiu. Widzimy, że poza jedną kategorią zdarzeń tj. przestępstwa przeciwko mieniu, we wszystkich pozostałych odnotowujemy spadek.

Na ogólne bezpieczeństwo mieszkańców oprócz poziomu bezpieczeństwa osobistego zobrazowanego przez powyższe dane ma wpływ także bezpieczeństwo zdrowotne. Najważniejsze wskaźniki obrazujące stan w tej dziedzinie na terenie Partnerstwa ZIT Kolsko-Tureckiego pokazują bądź niewielką poprawę, bądź stagnację (rysunek 31). W latach 2011-2020 sytuacja w zakresie dostępności do usług medycznych nie uległa poprawie. Liczba lekarzy i dentyistów pracujących według podstawowego miejsca pracy na 1000 mieszkańców partnerstwa pozostaje bez zmian. Podobnie nie udało się wyraźnie zmniejszyć liczby zgonów spowodowanych dwiema najczęstszymi przyczynami śmierci, czyli nowotworami i chorobami krążenia. Wskazuje to na konieczność intensyfikacji działań profilaktycznych w tym zakresie, mimo że wydatki na ochronę zdrowia liczone na 1000 mieszkańców i ponoszone przez gminy

tworzące partnerstwo wzrosły w latach 2011-2021 o 38%¹⁰. Natomiast pozytywnym zjawiskiem w Partnerstwie ZIT Kolsko-Tureckim jest obniżenie przedwczesnej umieralności (odsetek zgonów osób przed 60 rokiem życia) o 35% między 2011 a 2021 r.

Rysunek 31. Bezpieczeństwo zdrowotne w Partnerstwie ZIT Kolsko-Tureckim

Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego

Do kategorii bezpieczeństwa odnosiły się także zrealizowane badania ankietowe mieszkańców obszaru Partnerstwa ZIT Kolsko-Tureckie. Na pytanie: „Czy bezpieczeństwo jest silną czy słabą stroną Partnerstwa większość odpowiedziała, że SILNĄ - 53,81%. Odpowiedzi że SŁABĄ udzieliło 25,43% ankietowanych, a pozostały odsetek procentowy odpowiedzi to głosy niezdecydowanych „trudno powiedzieć” – 20,76%. Analizując dane oraz opinie mieszkańców Partnerstwa przyjęto, że obszar bezpieczeństwa da się zakwalifikować jako jego względnie mocną stronę.

3.2.6. Dostęp do zasobów mieszkaniowych na obszarze Partnerstwa

Dostęp do zasobów mieszkaniowych to jeden z kluczowych warunków chęci i możliwości osiedlenia się na danym terenie. Mieszkańcy obszaru Partnerstwa ZIT Kolsko-Tureckie w badaniach ankietowych zrealizowanych na przełomie lipca i sierpnia bieżącego roku wskazali zdecydowanie ten element jako słabą stroną Partnerstwa. Tylko 11,07% osób ankietowanych wskazało na ofertę dostępności i cen mieszkań/domów jako zadowalającą, natomiast ponad 64% ankietowanych wskazało na ten obszar jako deficytowy.

¹⁰ Dane za Monitor Rozwoju Lokalnego,

<https://analizy.monitorrozwoju.pl/dashboard?city=4403&area=8&subarea=86>

Brak dostępności do korzystnej oferty mieszkań i domów w Partnerstwie, w badaniach ankietowych został wskazany jako jeden z głównych elementów deficytowych Partnerstwa. Potwierdzają to zaprezentowane w tabeli wskaźniki dla nowo oddanych mieszkań i powierzchni mieszkaniowych a także modernizowanych i rozbudowywanych budynków mieszkalnych. Na przestrzeni ostatnich sześciu lat liczba nowo oddanych budynków mieszkalnych w stosunku do roku 2015 spadła. Zmniejszyła się także ilość nowo oddanych powierzchni mieszkaniowych. Nie odnotowano również zwiększenia dostępności w zakresie nowo oddawanych mieszkań komunalnych.

Tabela 10. Dostęp i jakość zasobów mieszkaniowych

Wskaźnik	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Liczba nowo oddanych mieszkań komunalnych	0	0	0	0	32	0	0
Liczba nowo oddanych budynków mieszkalnych	177	128	118	152	129	138	165
Nowo oddana powierzchnia mieszkaniowa (m2)	25980	18413	17758	21501	20176	21824	23468
Liczba nowo oddanych izb	1052	755	748	868	836	918	986
Liczba nowo oddanych mieszkań	184	132	139	162	170	189	183
Liczba modernizowanych i rozbudowywanych budynków mieszkalnych	6	4	10	9	7	6	b d
Powierzchnia użytkowa budynków zbiorowego zamieszkania (PKOB 1130; m2)	0	0	0	0	0	0	b d
Nowo oddana powierzchnia mieszkań komunalnych	0	0	0	0	1323	0	0
Powierzchnia użytkowa budynków mieszkalnych jednorodzinnych nieprzystosowanych do stałego zamieszkania (PKOB 1110; m2)	0	0	0	0	0	0	

Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego

3.2.7. Dostęp do infrastruktury sportowej i rekreacyjnej

Uprawianie sportu, rekreacja, uczestniczenie w wydarzeniach sportowych i kulturalnych jest jedną z ważnych dziedzin życia, szczególnie w dobie gdy jako społeczeństwo starzejemy się. Ruch, korzystanie ze świeżego powietrza, kontakt z kulturą, także rywalizacja sportowa mogą być pomocne w utrzymaniu dobrej kondycji i zdrowia nie tylko w przypadku ludzi młodych. Mieszkańcy Partnerstwa ZIT Kolsko-Tureckie realizują te potrzeby (jak wynika z przeprowadzonych badań) głównie w dwóch ośrodkach wiodących Partnerstwa tj. mieście

Turek (27,51%) i mieście Koło (26,99%). Ponad 8% ankietowanych mieszkańców odpowiedziało, że usługi sportowe i turystyczne, jogging czy fitness realizują, ale poza obszarem Partnerstwa.

Wartym odnotowania, ale także elementem do głębszego przeanalizowania jest deklaracja 24,05% mieszkańców Partnerstwa uczestniczących w badaniach ankietowych, którzy wskazali, że nie korzystają w ogóle z żadnych form aktywności.

Tabela 11. Dostęp i jakość infrastruktury sport rekreacja

Wskaźnik	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Liczba członków klubów sportowych (dane co 2 lata)	1596	b d	1382	b d	1219	b d
Liczba osób odwiedzających filharmonie, muzea, wystawy, koncerty	115667	131414	130731	141948	37523	34472
Wydatki na kulturę fizyczną, sport i rekreację	8022252	9528106	13794639	10010652	7939523	11227340
Wydatki na kulturę i dziedzictwo narodowe	7962720	7863319	7869554	9720781	11313687	9015363

Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego

Dane zgromadzone w tabeli dostępności do infrastruktury sportowej i kultury obrazują Liczbę członków klubów sportowych oraz liczbę osób odwiedzających filharmonie, muzea, wystawy, koncerty. Prezentują także wydatki na kulturę fizyczną, sport i rekreację, jak również wydatki na kulturę i dziedzictwo narodowe.

Wydatki na sport, kulturę fizyczną, rekreację a także na kulturę i dziedzictwo narodowe w stosunku do roku 2015 znacznie wzrosły, natomiast liczba osób korzystających z tego rodzaju usług w roku 2020 gwałtownie się obniżyła. Miała na to wpływ pandemia COVID-19, jednak spadek liczby członków klubów sportowych zanotowano już w 2018.

Analizując dostępność do infrastruktury sportowej oraz jej wykorzystanie warto ponownie przywołać opinie mieszkańców obszaru Partnerstwa ZIT Kolsko-Tureckie, którzy odpowiadając na pytanie ankietowe dotyczące zadowolenia z oferty i infrastruktury sportowej i rekreacyjnej, w 49,31% wskazali, że jest to mocna strona Partnerstwa.

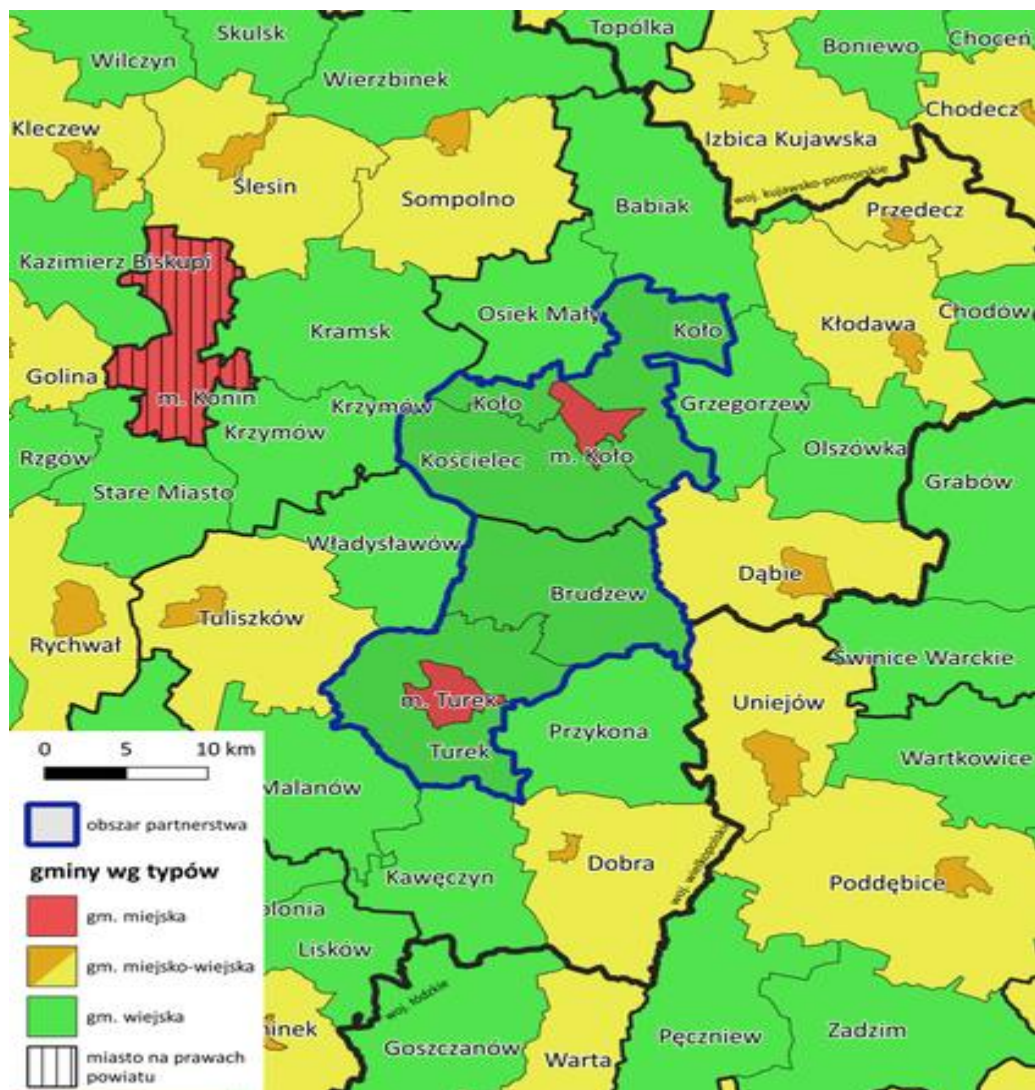

3.3. Diagnoza sytuacji gospodarczej

Elementem charakterystycznym dla Partnerstwa ZIT Kolsko-Tureckiego, także w aspekcie gospodarczym (lokalizacja firm i zakładów pracy) jest przebiegająca centralnie przez obszar partnerstwa autostrada A2. Taki czynnik dostępu do ważnego szlaku komunikacyjnego w szerszej perspektywie jest zdecydowanie atutem Partnerstwa (bliski dostęp do węzłów i zjazdów z A2, Koło i Konin Wschód). Takie położenie w odniesieniu do transportu kołowego, logistyki i dystrybucji towarów może stanowić ważny element w budowaniu przewag konkurencyjnych całego obszaru Partnerstwa.

Po północnej stronie znajdują się gminy miejska Koło oraz wiejskie Koło i Kościelec, od strony południowej natomiast gminy miejska Turek oraz wiejskie Turek i Brudzew. W klasyfikacji zaproponowanej przez P. Śleszyńskiego i T. Komornickiego miastom Koło i Turek przypisano formułę ośrodków wielofunkcyjnych. Pozostałych uczestników Partnerstwa charakteryzują odpowiednio umiarkowana funkcja rolnicza dla gmin Turek i Brudzew, oraz intensywna funkcja rolnicza dla gminy Koło, a także rozwinięta funkcja transportowa przypisana do gminy Kościelec.

Rysunek 32. Partnerstwo ZIT Kolsko-Tureckie na tle podziału administracyjnego województwa wielkopolskiego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Państwowego Rejestru Granic. Dane oparte są o Państwowy Rejestr Granic dostępny na stronie www.geoportal.gov.pl, wg stanu na czerwiec 2022 roku.

Rysunek obrazuje podział administracyjny Partnerstwa i jego otoczenia. Zobrazowano granice województw, powiatów, gmin oraz Partnerstwa. Za pomocą barw i szrafu przedstawiono typy gmin:

1. kolor zielony – gmina wiejska
2. kolor żółty – część wiejska w gminie miejsko-wiejskiej
3. kolor pomarańczowy - część miejska w gminie miejsko-wiejskiej
4. kolor czerwony – gmina miejska
5. Szraf (czarne pionowe linie) – miasto na prawach powiatu

Tabela 12. Funkcje wiodące w Partnerstwie ZIT Kolsko-Tureckie

Gmina	Kod	Funkcja wiodąca
Miasto Turek	E2	Gmina miejska - ośrodki wielofunkcyjne
Gmina Turek	I4	Gmina wiejska - umiarkowana funkcja rolnicza
Miasto Koło	E2	Gmina miejska - ośrodki wielofunkcyjne
Gmina Koło	H4	Gmina wiejska - intensywna funkcja rolnicza
Gmina Brudzew	I4	Gmina wiejska – umiarkowana funkcja rolnicza
Gmina Kościelec	F4	Gmina wiejska – rozwinięta funkcja transportowa

Źródło: opracowanie własne

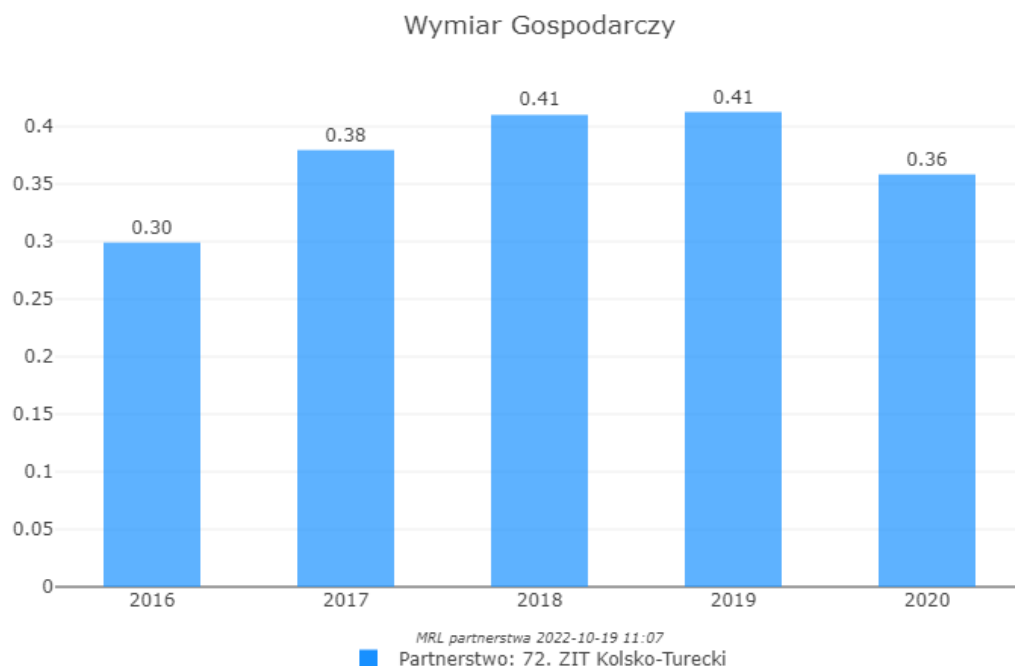
3.3.1. Ogólny wskaźnik rozwoju w wymiarze gospodarczym

Ogólny wskaźnik rozwoju gminy stanowi średnią arytmetyczną wartości z wszystkich wskaźników diagnostycznych wymiaru gospodarczego w 12 badanych obszarach (obszary te obejmują: potencjał i konkurencyjność lokalnej gospodarki, rynek pracy i kwalifikacje siły roboczej, sytuację materialną mieszkańców, stan finansów lokalnych, dostępność i jakość usług oraz infrastruktury, dostępność i jakość zasobów, zasoby instytucjonalne integrację i kapitał społeczny, poziom bezpieczeństwa, sytuację demograficzną, dostępność komunikacyjną, ład i strukturę przestrzenną obszaru oraz lokalne środowisko przyrodnicze). Stan i zmiana wskaźnika obrazowana jest w okresie 5 lat.

O wartości wskaźnika ogólnego decydują wartości wskaźników w 4 obszarach:

1. Potencjał i konkurencyjność lokalnej gospodarki
2. Rynek pracy i kwalifikacje siły roboczej
3. Sytuacja materialna mieszkańców
4. Stan finansów lokalnych (zdolność finansowania rozwoju)

Rysunek 33. Wskaźnik ogólny w wymiarze gospodarczym

Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego

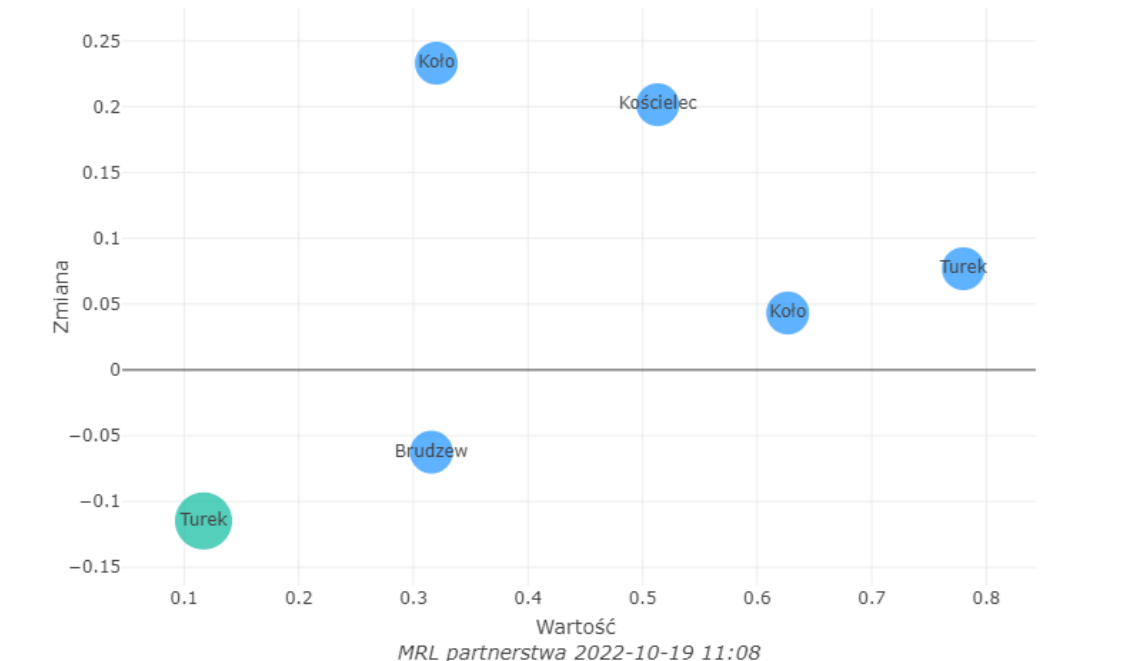
Ogólny wskaźnik rozwoju w obszarze gospodarczym dla Partnerstwa ZIT Kolsko-Tureckiego ma wartość dodatnią, choć jak zauważymy na wykresie obniżył się w roku 2020 do roku 2019 (do poziomu 0,36). We wcześniejszych latach badanego okresu (2016, 2017 i 2018) jego wartość systematycznie rosła. Spadek wartości wskaźnika w 2020 roku można powiązać z trudnościami wywołanymi przez COVID-2019. Na ogólnie dobrą sytuację Partnerstwa ZIT Kolsko-Tureckie w obszarze gospodarczym wpływają głównie wysokie wskaźniki rozwoju w obszarze potencjału i konkurencyjności lokalnej gospodarki, a także dobre wskaźniki w obszarze rynku pracy i kwalifikacje siły roboczej. Znacznie wzrosły także w ostatnim okresie dochody JST Partnerstwa z tytułu udziału w podatku PIT.

Dochody z tytułu udziału JST we wpływach budżetu państwa z podatku dochodowego od osób fizycznych (PIT) stanowią jedno z istotnych źródeł dochodów własnych, w tym dochodów podatkowych. Kwota wpływów do budżetu JST z udziałów we wpływach budżetu państwa z PIT jest pochodną dochodów osiąganych przez mieszkańców z tytułu aktywności gospodarczej, pracy, świadczeń społecznych, z majątku.

Sytuacja poszczególnych gmin Partnerstwa ZIT Kolsko-Tureckie w obszarze rozwoju gospodarczego, gdy spojrzymy na wskaźnik ogólny różni się. Wszystkie samorządy Partnerstwa w analizowanym okresie charakteryzuje dodatni wynik wskaźnika. (pozycje po prawej stronie osi Y). Natomiast dla Brudzewa i Turku (gminy miejskiej) wartości te oznaczają

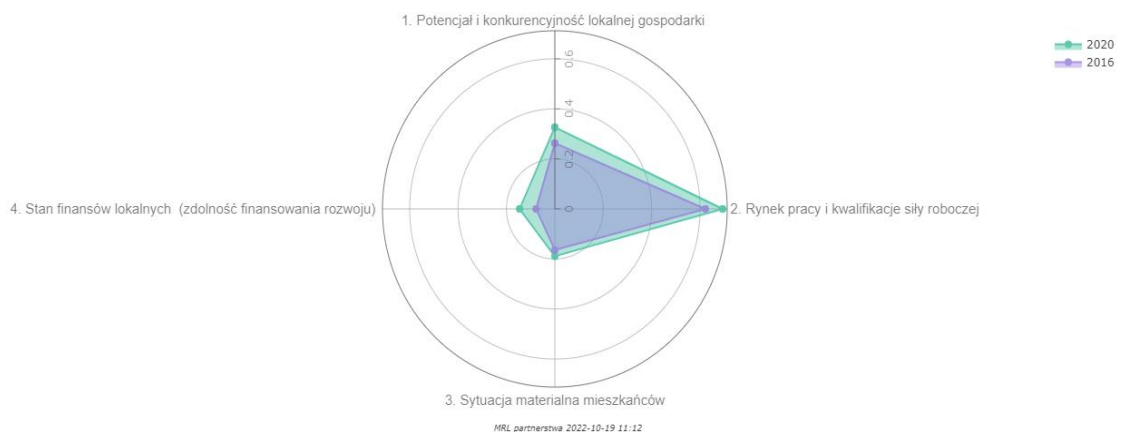
ujemną dynamikę (pozycja na wykresie poniżej osi X). Najwyższą dynamikę wzrostu odnotowujemy dla gminy miejskiej Koło.

Rysunek 34. Wykres bąbelkowy prezentujący pozycję gminy w Partnerstwie

Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego

Rysunek 35. Wskaźnik rozwoju w poszczególnych obszarach na początku i końcu okresu

Źródło: MRL

Na prezentowanym wykresie radarowym możemy zaobserwować korzystne zmiany we wszystkich analizowanych zakresach sytuacji gospodarczej w Partnerstwie ZIT Kolsko-Tureckie w wybranym okresie. Linie i punkty zaznaczone kolorem zielonym obrazują zmiany

2020 do 2016 (kolor fioletowy). Zarówno potencjał i konkurencyjność lokalnej gospodarki, rynek pracy i kwalifikacje siły roboczej, sytuacja materialna mieszkańców jak i stan finansów lokalnych na tym obrazie wyraźnie utrzymują tendencje wzrostową.

Obserwujemy wyraźnie najwyższy poziom w obszarze rynek pracy i kwalifikacje siły roboczej, a jednocześnie najniższe wartości odnoszą się do stanu finansów publicznych w kontekście możliwości finansowania rozwoju. Pozostałe dwa wskaźniki mają tendencje wzrostowe w analizowanych latach, jednak ich wartości są na znacznie niższym poziomie, zarówno potencjał i konkurencyjność lokalnej gospodarki jak i sytuacja materialna mieszkańców poprawia się minimalnie.

3.3.2. Potencjał i konkurencyjność gospodarki

Mimo niekorzystnych zmian demograficznych i sytuacji nadzwyczajnej związanej z pandemią (od początku 2020 roku) w Partnerstwie ZIT Kolsko-Tureckie rośnie wciąż zatrudnienie u pracodawców z tego terenu. W znacznej mierze sytuację taką wspiera praca obcokrajowców i pracowników spoza gmin Partnerstwa. Ważnym czynnikiem pozwalającym wypełniać lukę na rynku pracy spowodowaną odpływem młodych ludzi jest także praca osób w wieku senioralnym, którzy chcą jeszcze pracować. Zmienia się również struktura zatrudnienia. Rośnie zatrudnienie w budownictwie, turystyce, obsłudze nieruchomości, transporcie. Spada w administracji, handlu, działalności profesjonalnej (naukowej i technicznej), przemyśle, zdrowiu i rolnictwie. Niekorzystnym zjawiskiem w Partnerstwie pozostaje jednak odpływ z rynku pracy młodych ludzi z wysokimi kwalifikacjami.

Tabela 13. Przedsiębiorczość i aktywność mieszkańców

Wskaźnik	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Dochody budżetu gmin z tytułu udziału w PIT (zł)	60131465	66318470	74496446	77929285	75041840	83171933
Podmioty gosp. w rej. REGON	7430	7537	7706	7966	8178	b d
Liczba podmiotów gospodarczych nowo zarejestrowanych w REGON	592	640	738	632	568	580
Liczba podmiotów gospodarczych wyrejestrowanych z REGON	549	495	537	331	313	355

Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego

Tabela powyżej obrazuje sytuację w czterech wybranych zakresach analizowanego obszaru. Pokazuje dochody budżetu gmin z tytułu udziału w PIT (zł), podmioty gospodarcze w rejestrze REGON, liczbę podmiotów gospodarczych nowo zarejestrowanych w REGON a także liczbę podmiotów gospodarczych wyrejestrowanych z REGON.

Z gospodarczego punktu widzenia bardzo korzystne są zwiększające się znacząco wpływy budżetów samorządowych z tytułu PIT, a także rosnąca ogólna liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w rejestrze REGON, jak również ponownie rosnąca (w latach 2019 i 2020 odnotowano spadek) liczba podmiotów gospodarczych nowo rejestrowanych.

W Partnerstwie ZIT Kolsko-Tureckim w 2021 r. zarejestrowanych było łącznie 8 384 firmy (tabela 14). Najwięcej z nich zlokalizowanych było w mieście Turek (36%) oraz mieście Koło (31%), najmniej zaś w gminie Brudzew (5%). Najliczniej reprezentowane były przedsiębiorstwa z sekcji handel hurtowy i detaliczny oraz naprawy (sekcja G). Co ciekawe najszybszą dynamiką wzrostu w latach 2011-2021 w całym partnerstwie odznaczały się sektor budownictwa (sekcja F). Liczba firm zajmujących się tą działalnością we wskazanym okresie wzrosła o 63,6%. Drugą z sekcji, gdzie liczba firm między rokiem 2011 a 2021 wzrosła najszybciej to działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (sekcja M) - wzrost o 46,3%.

Tabela 14. Podmioty gospodarcze wg sekcji i działów PKD 2007 (stan na 2021)

	Sekcja Q	Sekcja G	Sekcja F	Sekcja M	Sekcja Pozostałe	Sekcja H	Sekcje S i T	Sekcja C	Suma	Odsetek
Miasto Koło	177	782	285	203	604	189	173	194	2607	31%
Gmina Koło	37	183	105	48	144	62	46	59	684	8%
Gmina Kościelec	26	122	157	38	139	32	54	49	617	7%
Miasto Turek	273	701	399	318	669	206	216	207	2989	36%
Gmina Turek	56	246	237	60	192	94	74	87	1046	12%
Gmina Brudzew	15	74	123	19	85	34	47	44	441	5%
Suma	584	2108	1306	686	1833	617	610	640	8384	
Odsetek	7%	25%	16%	8%	22%	7%	7%	8%		

Sekcja Q - Opieka zdrowotna i pomoc społeczna, sekcja G - Handel hurtowy i detaliczny i naprawy, sekcja F – Budownictwo, sekcja M - Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna, sekcja H - Transport i gospodarka magazynowa, sekcje S i T - Pozostała dział. usł., Gospodarstwa dom. zatrudn. prac., sekcja C - Przetwórstwo przemysłowe

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Monitora Rozwoju Lokalnego

Tabela 15. Liczba podmiotów gospodarczych w Partnerstwie ZIT Kolsko-Tureckim wg wielkości zatrudnienia w roku 2020

Gminy/Podmioty gospodarcze wg wielkości zatrudnienia	0-9 os.	10-49 os.	50-249 os.	Powyżej 250 os.
Miasto Koło	2482	72	26	6
Gmina Koło	637	20	1	0
Kościelec	568	18	3	0
Miasto Turek	2791	110	22	6
Gmina Turek	956	32	6	2
Gmina Brudzew	407	10	3	0
Suma	7841	262	61	14

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Monitora Rozwoju Lokalnego

Struktura wielkości przedsiębiorstw pod względem liczby zatrudnionych osób jest zdominowana przez mikro firmy. Stanowiły one aż 96% w wszystkich przedsiębiorstwach w Partnerstwie ZIT Kolsko-Tureckim w 2020 r. Małe firmy (do 50 pracowników) to tylko 3%, a średnie (do 250 zatrudnionych) to 0,7%.

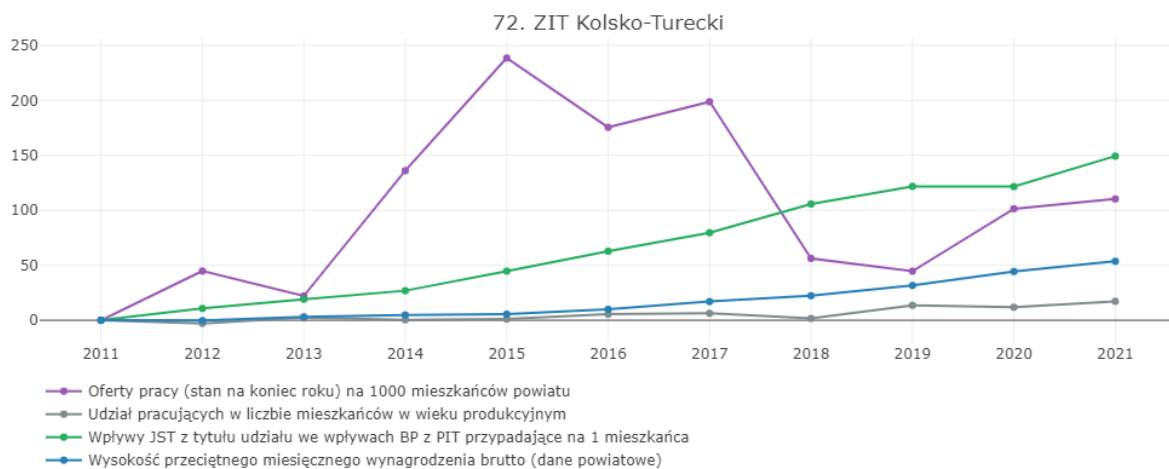
3.3.3. Rynek pracy i kwalifikacje siły roboczej

W przywoływanych już wcześniej badaniach opinii mieszkańców Partnerstwa ZIT Kolsko-Tureckie, które były zrealizowane latem bieżącego roku znalazło się pytanie dotyczące sytuacji zawodowej respondentów (miejsca pracy lub prowadzenia własnej działalności czy gospodarstwa). W zdecydowanej liczbie odpowiedzi mieszkańcy jako miejsce swojego zatrudnienia wskazywali średnie, małe i duże firmy. Odpowiednio: pracuję w **średniej firmie** (pomiędzy 50 a 100 osób) – 28,03% odpowiedzi, **małej firmie** (pomiędzy 10 a 49 osób) – 20,59%, a także **dużej firmie** (powyżej 250 pracowników) – 16,96%. Dopiero na czwartej pozycji z wskaźnikiem procentowym odpowiedzi 7,44% ankietowani odpowiadali, że są emerytką lub emerytem. Inne miejsca pracy (np. umowy zlecenia, praca dorywcza, wolny zawód, freelancer, praca w mikro firmie) w wymiarze procentowym stanowią zdecydowanie mniej znaczące pozycje (po kilka procent). Podobnie jest w przypadku prowadzenia własnej działalności, bądź prowadzenia własnego gospodarstwa rolnego na co wskazało tylko 6,06%

(działalność gospodarcza) i 3,63% (gospodarstwo rolne) osób ankietowanych. Uzupełnieniem informacji płynących z badań mieszkańców mogą być również opinie młodych ludzi, którzy deklarowali, że pierwszą pracę zarobkową już podejmowali - 72,99% odpowiedzi (była to przeważnie praca sezonowa lub dorywcza w okresie wolnym od nauki). Natomiast w odpowiedzi na pytanie, gdzie chcieliby w przyszłości pracować wskazywali na firmy zagraniczne, uznając taką ofertę pracy jako „bardzo atrakcyjną” lub „atrakcyjną” - razem 76,62% odpowiedzi (42,65% bardzo atrakcyjna praca, 33,97% atrakcyjna praca).

Badania ankietowe przeprowadzone wśród mieszkańców i młodzieży w obszarze Partnerstwa ZIT Kolsko-Tureckie świadczą o aktywności zawodowej społeczeństwa tej części województwa wielkopolskiego. Potwierdzają to także statystyki GUS z lipca i sierpnia 2022 roku, które to powiaty kolski i turecki prezentują jako miejsca z bardzo niską stopą procentową bezrobocia w Polsce. Dla powiatu kolskiego w lipcu 2022 r. była to wartość **2,5%** (dla Wielkopolski 2,7%, dla Polski 4,9%) natomiast w sierpniu bieżącego roku dla powiatu tureckiego stopa bezrobocia wynosiła **3,1%** (dla Wielkopolski w tym okresie 2,7% a dla Polski 4,8%).

Rysunek 36. Dynamika zmian wskaźników obrazujących dostępność i jakość oferowanych miejsc pracy w latach 2011-2021 (%)

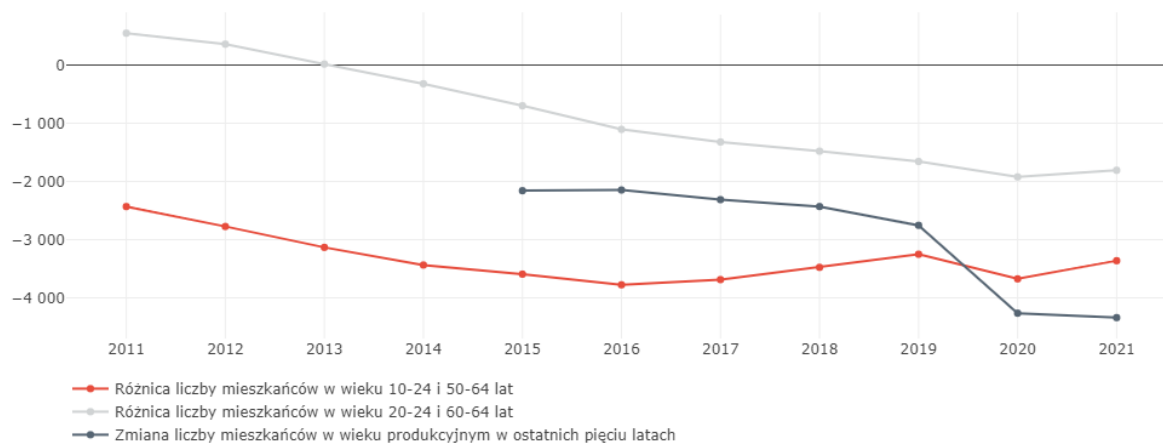
Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego

Potwierdzeniem stabilnej pozycji rynku pracy w Partnerstwie ZIT Kolsko-Tureckie są dane zaprezentowane na wykresie. Możemy tu zaobserwować stale rosnącą ilość miejsc pracy. Sytuacja ta jest elementem konkurencyjności Partnerstwa wobec innych porównywalnych obszarów w kraju, choć należy pamiętać o odpływającym kapitale młodych osób z wysokimi kwalifikacjami, a także dużej skali pracujących osób starszych uzupełniających rynek pracy. Omawiany wykres obrazuje też udział osób pracujących w ogólnej liczbie mieszkańców w wieku produkcyjnym, także z tendencją wzrostu. Na obszarze Partnerstwa ZIT Kolsko-Tureckiego w badanym okresie rosła również wysokość przeciętnego miesięcznego

wynagrodzenia brutto pracowników. Wzrosło ono z 3 173 PLN w 2011 r. do 4 875 PLN w 2021 r. (o 1 702 PLN), podczas gdy w tym samym okresie w Polsce zwiększyło się o 2 376 – z 3 625 PLN do 6 001 PLN¹¹.

Pewne wyobrażenie o tym, jaki wpływ będzie miała demografia na rynek pracy pokazują dane na rysunku 37. W ostatnich pięciu latach zaobserwować można kurczenie się siły roboczej na lokalnym rynku pracy na obszarze Partnerstwa ZIT Kolsko-Tureckiego, co pokazuje wskaźnik zmiany liczby mieszkańców w wieku produkcyjnym. W najbliższych kilku latach gospodarka lokalna może borykać się także z natychmiastową dostępnością pracowników. Świadczy o tym utrudniona zastępowalność pokoleń na rynku pracy mierzona różnicą liczby osób w wieku 20-24 lata, a więc rozpoczynających pracę, i osób w wieku 60-64 lat, czyli tych, którzy przechodzą na emeryturę. W 2011 r. mieszkańców gmin partnerstwa w pierwszej grupie wiekowej było więcej o 548 osób niż z drugiej. Jedenaście lat później osób w wieku emerytalnym było aż o 1 808 więcej niż tych z grupy 20-24 latków. Trzeci ze wskaźników przedstawionych na rysunku 37 pozwala przewidywać jak będzie wyglądała sytuacja z zastępowalnością pokoleń na rynku pracy w ciągu najbliższych dziesięciu lat. Kluczowa jest tutaj nie tyle różnica między osobami z grupy wiekowej 10-24 lata i 50-64 lata, ale dynamika tej różnicy. W latach 2011-2021 przewaga osób z drugiej grupy wiekowej wzrosła o prawie 40% (38,24%).

Rysunek 37. Dostępność wykwalifikowanej siły roboczej w latach 2011-2021 na obszarze Partnerstwa ZIT Kolsko-Tureckiego

Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego

¹¹ Dane na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

3.3.4. Sytuacja materialna mieszkańców

W badaniach ankietowych, w których uczestniczyli mieszkańcy obszaru Partnerstwa ZIT Kolsko-Tureckie, a w tej grupie także uczniowie najstarszych klas szkół ponadpodstawowych jedno z pytań kierowanych do respondentów dotyczyło własnej oceny materialnej sytuacji gospodarstwa domowego, w którym żyjemy. Pytanie brzmiało: „Które z wymienionych określić najlepiej charakteryzuje sposób gospodarowania w Państwa domu”? Możliwe odpowiedzi to: żyjemy bardzo dobrze, dobrze, średnio, skromnie i biednie. Wyniki szczegółowe tych odpowiedzi prezentuje tabela poniżej. Warto jednak zwrócić uwagę na fakt, że w obydwu grupach ankietowanych odpowiedź, że żyjemy biednie stanowi wartość ponad 1%. Zaobserwować możemy też różnice w ocenie sytuacji materialnej wyrażanej w opinii mieszkańców oraz opinii młodzieży. Szczególna rozbieżność pojawia się we wskazaniu oceny „żyjemy średnio” a „żyjemy dobrze”. Największa ilość odpowiedzi w obu grupach wskazywała na sytuację materialną „żyjemy średnio” i „żyjemy dobrze” ponad 80% w obu grupach. (szczegółowe wyniki badania ankietowego zamieszczono w tabeli).

Tabela 16. Badanie opinii mieszkańców i młodzieży – dotyczące sytuacji materialnej

Odpowiedź	Mieszkańcy	Młodzież
Żyjemy bardzo dobrze - mogę (możemy) pozwolić sobie na pewien luksus	2,42%	15,01%
Żyjemy dobrze - starcza nam na wiele bez specjalnego oszczędzania	25,43%	56,08%
Żyjemy średnio - starcza nam na co dzień, ale musimy oszczędzać na poważniejsze zakupy	56,40%	24,01%
Żyjemy skromnie - musimy, na co dzień bardzo oszczędnie gospodarować	14,71%	3,95%
Żyjemy bardzo biednie - nie starcza mi (nam) nawet na podstawowe potrzeby	1,04%	1,74%

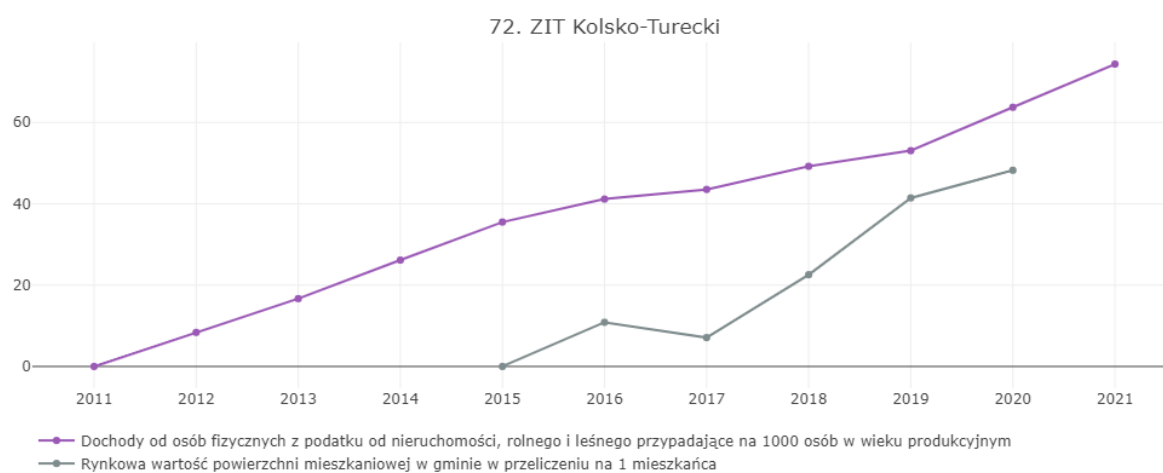
Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych mieszkańców i młodzieży w Partnerstwie ZIT Kolsko-Tureckie

Wykres zamieszczony poniżej prezentuje jak w Partnerstwie ZIT Kolsko-Tureckie, na przestrzeni ostatnich dziesięciu lat rosły dochody od osób fizycznych z podatku od

nieruchomości, rolnego i leśnego przypadające na 1000 osób w wieku produkcyjnym. (oś oznaczona kolorem fioletowym).

Na drugiej osi została pokazana rynkowa wartość powierzchni mieszkaniowej (dane w przedziale czasowym 2015 – 2020). Wartość tego wskaźnika po chwilowym spadku w na przełomie 2016/2017 dla kolejnych lat sukcesywnie rośnie.

Rysunek 38. Dochody od osób fizycznych i rynkowa wartość powierzchni mieszkaniowej

Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego

3.3.5. Stan finansów lokalnych

Diagnoza obszaru stanu finansów lokalnych (zdolności finansowania rozwoju) odzwierciedla wpływ różnych czynników zewnętrznych oraz wewnętrznych, w tym prowadzonej polityki finansowej na możliwości rozwojowe obszaru analizowanego Partnerstwa. Z tego punktu widzenia omówione zostaną w szczególności wielkości budżetowe, które warunkują stabilność finansową i stanowią główne determinanty dla posiadanych możliwości finansowych w zakresie planowanych działań rozwojowych. Mając na uwadze cel prowadzonej analizy zidentyfikowane zostały kluczowe czynniki wpływające na poziom możliwości finansowych: 1. Sytuacja ogólna 2. Zrównoważenie elementów budżetu, 3. Wysokość i struktura dochodów, 4. Wysokość i struktura wydatków 5. Wysokość zadłużenia 6. Struktura finansowania działań rozwojowych, w tym wykorzystanie dostępnych środków pozabudżetowych.

Tabela 17. Stan finansów lokalnych – budżet i dług gmin. Partnerstwa ZIT Kolsko-Tureckiego (mln zł)

Wskaźnik	2016	2017	2018	2019	2020	2021
1. Dochody ogółem	309 670 160,8	335 761 255,5	366 369 184,9	411 879 522	412 656 438,1	458 677 578,8
1a. Dochody bieżące	304 770 986,7	328 843 285,2	339 909 872,1	366 022 812,2	393 158 131,7	428 105 747,3
1b. Dochody majątkowe	4 899 174,08	6 917 970,25	26 459 312,8	45 856 709,76	19 498 306,36	30 571 831,42
2. Wydatki ogółem	290 859 201,3	329 806 723,5	381 251 092,8	402 234 207	389 470 400,7	428 612 501
2a. Wydatki bieżące	270 221 024,2	290 334 269,7	307 958 604,5	339 474 675,6	368 567 007,9	380 505 374,5
2b. Wydatki majątkowe	20 638 177,09	39 472 453,84	73 292 488,31	62 759 531,48	20 903 392,77	48 107 126,48
3. Wynik budżetu	18 810 959,47	5 954 531,96	-14 881 907,9	9 645 314,93	23 186 037,37	30 065 077,81
4. Przychody ogółem	16 961 950,63	31 126 875,49	40 761 405,36	23 554 397,52	25 499 857,62	46 191 708,41
5. Rozchody ogółem	8 332 716,11	9 350 049,66	9 634 319,34	13 021 716,58	12 998 973,74	13 346 584,28
6. Wynik finansowy	27 440 193,99	27 731 357,79	16 245 178,12	20 177 995,87	35 686 921,25	62 910 201,94
7. Kwota długu	60 604 447,54	55 320 886,64	58 030 396,08	52 119 563,91	46 870 337,08	48 699 026,73
8. Wynik operacyjny brutto budżetu	34 549 962,48	38 509 015,55	31 951 267,61	26 548 136,65	24 591 123,78	47 600 372,87
9. Wynik operacyjny netto budżetu	26 217 246,37	29 168 465,89	22 327 737,24	13 733 492,47	14 005 284,04	38 091 469,59

Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego

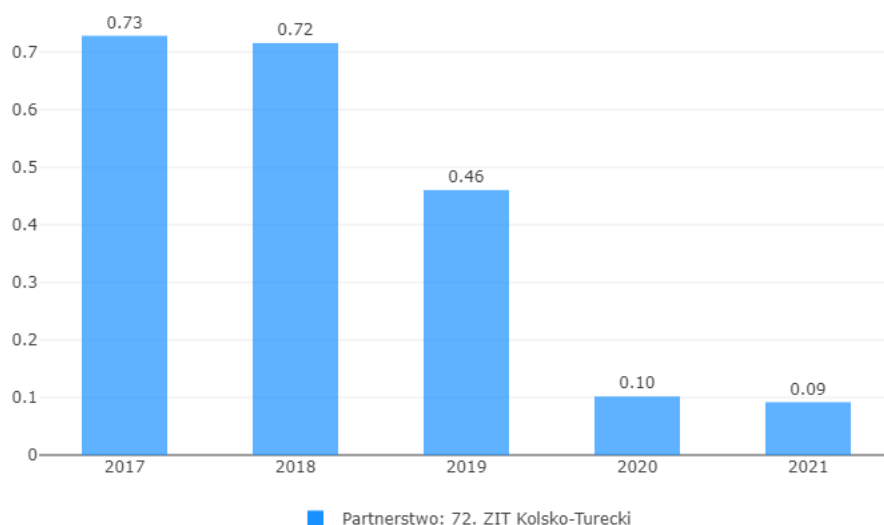
Przyglądając się finansom lokalnym w Partnerstwie ZIT Kolsko-Tureckie, warto zwrócić uwagę na poziom dochodów ogółem, które odpowiadają wartości środków bezzwrotnych przeznaczanych na finansowanie zadań publicznych. Dochody te, co obrazują dane zamieszczone w tabeli, wzrosły w pięcioletnim okresie 2016 – 2021 o wartość, przekraczającą kwotę 137 753 300 PLN.

Uzyskane wpływy z dochodów własnych pozwalają dokonać pomiaru samodzielności finansowej, a także pozwalają sformułować wnioski dotyczące poziomu środków finansowych, które mogą zostać przeznaczone na finansowanie dowolnych zadań danej gminy. Zatem pozytywny będzie wzrost wartości relacji dochodów własnych do dochodów ogółem. W kontekście źródeł finansowania wydatków majątkowych, a zatem kapitałowej części wydatków budżetu istotne są wnioski sformułowane w oparciu o udział dochodów własnych w dochodach ogółem, ale także udział dochodów majątkowych w dochodach ogółem.

Wyraźnie pozytywnym elementem, jaki obrazują pozyskane dane jest rosnąca nadwyżka operacyjna, która pokazuje poziom bezpieczeństwa finansowego samorządów Partnerstwa ZIT Kolsko-Tureckie. Oznacza ona dodatnią różnicę między dochodami bieżącymi a wydatkami bieżącymi w danym roku. Nadwyżka operacyjna zmniejsza ryzyko utraty płynności finansowej w wyniku negatywnych czynników zewnętrznych.

Jest to ważny wskaźnik określający możliwości finansowania przez gminy inwestycji rozwojowych w przyszłości. Jak pokazują dane na rysunku 39 średnia trzyletnia nadwyżka operacyjna pomniejszona o spłatę długu i odniesiona do dochodów bieżących wykazuje w Partnerstwie ZIT Kolsko-Tureckim wartości dodatnie. Oznacza to, że dochody bieżące gmin należących do partnerstwa były wyższe od sumy wydatków bieżących i rozchodów przeznaczonych na spłatę długu. Mimo, że po 2019 r. widać wyraźny spadek dostępnej nadwyżki operacyjnej w stosunku do dochodów bieżących (co może wskazywać na wzrost zadłużenia), ale także szybki wzrost dochodów bieżących (tabela 11), to jednak gminy partnerstwa wciąż posiadają zdolność do obsługi swojego zadłużenia oraz mają możliwości przeznaczania środków na wydatki majątkowe.

Rysunek 39. Nadwyżka operacyjna pomniejszona o spłaty długu do dochodów bieżących (średnia 3letnia wyrażona w %) w gminach Partnerstwa ZIT Kolsko-Tureckiego

Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego

Istotnym czynnikiem, który pokazuje sytuację finansową Partnerstwa, jest także pozycja dotycząca kwoty długu. Tu również zauważamy pozytywną tendencję obrazującą wyraźnie zmniejszenie zadłużenia samorządów Partnerstwa o kwotę 11 905 420,81 PLN. (w roku 2021 do roku 2016).

3.3.6. Rolnictwo obszaru Partnerstwa ZIT Kolsko-Tureckiego

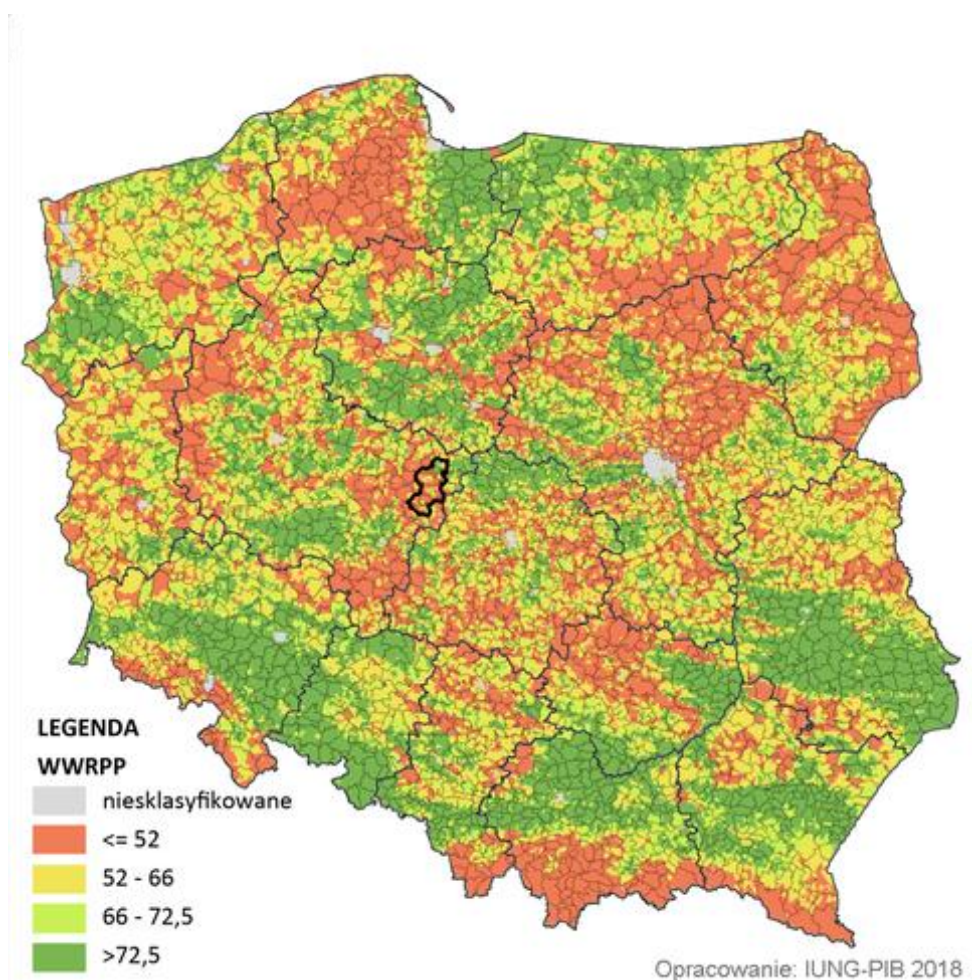
Dla potrzeb niniejszego opracowania podstawowe informacje dotyczące funkcji rolniczej obszaru zaczerpnięto z ogólnie dostępnych materiałów Wielkopolskiej Izby Rolniczej i dotyczą one dwóch powiatów kolskiego i tureckiego, których wyodrębnione gminy utworzyły Partnerstwo ZIT Kolsko-Turecki.

Powiat kolski jest najbardziej na wschód wysuniętym powiatem województwa wielkopolskiego. Zamieszkuje go ok. 93 tys. mieszkańców w tym ok. 58 tys. to mieszkańcy terenów wiejskich. Obejmuje 1011 km kwadratowych. W skład powiatu wchodzi 11 gmin. Na terenie powiatu kolskiego dominują gospodarstwa małe do 15 ha, które stanowią aż 90,1% ich ogółu. Rolnicy powiatu kolskiego zajmują się produkcją roślinną, głównie rzepaku, pszenicy i kukurydzy. Corocznie obchodzone jest Święto Rzepaku w Kłodawie. Na terenie powiatu mocno rozwinięta jest hodowla bydła mlecznego, znajdują się tu jedne z najnowocześniejszych gospodarstw mleczarskich.

Powiat Turecki położony jest w wschodniej Wielkopolsce i graniczy z powiatami Kolskim, Konińskim, Kaliskim oraz Poddębickim i Sieradzkim należącymi już do województwa łódzkiego. Administracyjnie podzielony jest na sześć gmin wiejskich: Brudzew, Kawęczyn, Malanów, Przykona, Turek, Władysławów, dwie gminy miejsko-wiejskie: Dobra i Tuliszków oraz jedną gminę miejską Turek. Powiat Turecki w całości położony jest w pasie nizin zwanych Krainą Wielkich Dolin, a konkretnie na Nizinie Wielkopolskiej. Powierzchnia powiatu to ponad 92 tys. hektarów z czego około 60 tys. hektarów stanowią użytki rolne. Na terenie powiatu Tureckiego znajduje się ponad 7 tys. gospodarstw rolnych Funkcjonuje Grupa producencka ROL-KON zrzeszająca ok. 60 producentów trzody chlewnej, oraz Zrzeszenie Producentów i dostawców mleka MLEKTUR mająca ponad 400 członków. Głównym zakładem przetwórstwa rolno-spożywczego jest mleczarnia TUREK słynąca z produkcji serów pleśniowych.

Rysunek 40. Obraz z kartogramem pokazującym wskaźnik waloryzacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej dla całego kraju ze wskazaną lokalizacją Partnerstwa

Źródło: materiały własne ZMP.

Wskaźnik waloryzacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej (WWRPP)

Wskaźnik WRRP odzwierciedla potencjał rolniczej przestrzeni produkcyjnej wynikający z warunków naturalnych. Został on opracowany w IUNG-PIB w latach siedemdziesiątych, w ramach badań dotyczących metodologii oceny jakości gruntów rolnych w Polsce. Głównym celem badań było stworzenie wskaźników pozwalających na ilościową i przestrzenną ocenę czynników naturalnych, decydujących o potencjalnej wydajności plonów na poziomie lokalnym. WWRPP jest wskaźnikiem zintegrowanym bazującym na ocenie wskaźników poszczególnych elementów siedliska takich jak: jakość i przydatność gleb, stosunki wodne gleb, rzeźba terenu oraz agroklimat.

Warunki klimatyczne i glebowe dla rozwoju rolnictwa w obszarze Partnerstwa ZIT Kolsko-Tureckie nie należą do najbardziej korzystnych w Polsce. W porównaniu z innymi obszarami kraju element ten nie stanowi przewagi konkurencyjnej Partnerstwa.

3.3.7. Funkcja turystyczna dla obszaru Partnerstwa ZIT Kolsko-Tureckiego

Mimo że wszystkie gminy tworzące Partnerstwo ZIT Kolsko-Tureckie posiadają na swoim terenie cały szereg zabytkowych, a także cennych przyrodniczo miejsc, turystyka nie jest mocną stroną Partnerstwa ZIT Kolsko-Tureckiego jako całości. (Zestawienie zabytków oraz miejsc o szczególnych walorach kulturowych i przyrodniczych, stanowi załącznik nr. 1 do niniejszego opracowania).

Na mapie Polski przedstawiono rozwój funkcji turystycznej jako działalności społeczno-ekonomicznej, która jest skierowana na obsługę turystów. Wskaźnik rozwoju tej funkcji obejmuje dane zagregowane do powiatów i są wyliczone w oparciu o dane z 2019 roku (czyli z okresu przed pandemią) na podstawie:

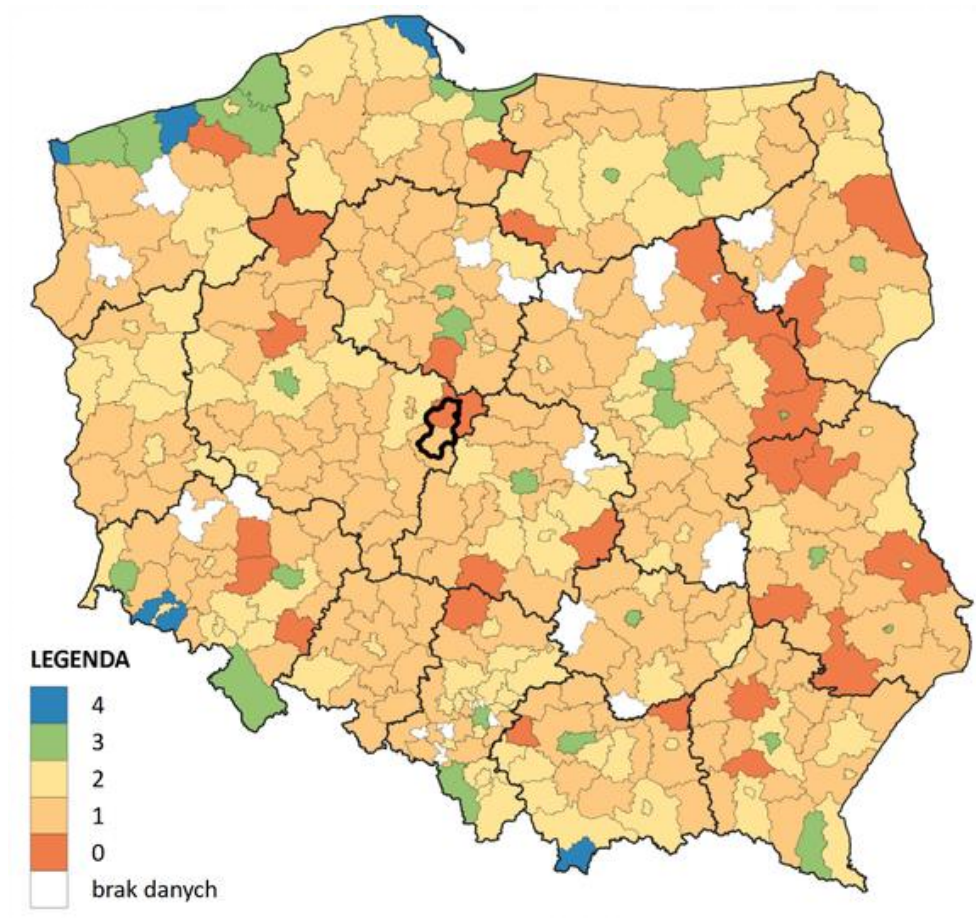
- informacji o liczbie miejsc noclegowych w danym roku przypadających na 100
- gęstości bazy noclegowej informujący o liczbie miejsc noclegowych przypadających na 1 km² powierzchni
- informacji o liczbie turystów przypadających na 100 mieszkańców
- informacji o liczbie turystów przypadających na 1 km² powierzchni.

Na podstawie wartości wskaźnika można określić POZYCJĘ rozwoju funkcji turystycznej jednostki terytorialnej (PRFT) w zakresie od 0 do 4, gdzie 0 to bardzo niska, zaś 4 to bardzo wysoka pozycja określająca stopień rozwoju funkcji turystycznej obszaru.

Dla Partnerstwa ZIT Kolsko-Tureckiego gminy z powiatów kolskiego i tureckiego uzyskują według powyższego wskaźnika pozycję rozwoju funkcji turystycznej odpowiednio **bardzo**

niską (0) i niską (1). Obraz ten oznacza brak konkurencyjności Partnerstwa względem innych obszarów w chwili obecnej, choć wyraźnie poprawiająca się jakość środowiska naturalnego i dostępność wielu atrakcyjnych kulturowo (liczne zabytki) i przyrodniczo (dolina Warty) miejsc w Partnerstwie niewątpliwie stanowi wyzwanie rozwojowe.

Rysunek 41. Obraz z kartogramem pokazującym pozycję powiatów wg syntetycznego wskaźnika rozwoju funkcji turystycznej w 2019 roku

Źródło: opracowanie ZMP na podstawie danych BDL GUS oraz metodyki A. Szromka.

3.3.8. Przedsiębiorczość w obszarze partnerstwa

W ramach stacjonarnych spotkań warsztatowych a także roboczych spotkań on-line dokonano analizy wymiaru przedsiębiorczości w Partnerstwie.

Dane, które pozyskano za pomocą ankiety przedsiębiorczości, a także w toku spotkań i rozmów w Grupie Roboczej prezentuje zestawienie tabelaryczne dla przedsiębiorczości w Partnerstwie ZIT Kolsko-Tureckie.

Tabela 18. Warunki rozwoju przedsiębiorczości. Część I

Warunki rozwoju przedsiębiorczości cz. I				
Gmina/ Miasto	Czy burmistrz/wójt utrzymuje kontakt z przedsiębiorcami?	Czy rada Gminy podejmowała na posiedzeniach tematy przedsiębiorczości?	Czy w strukturze JST jest osoba/komórka, która ma zadania z zakresu wspierania przedsiębiorczości?	Czy JST w okresie ostatnich 3-5 lat podejmowała działania we współpracy ze środowiskiem przedsiębiorców?
Gmina Brudzew	TAK	TAK	TAK	TAK
Gmina Kościelec	TAK	NIE	NIE	TAK
Gmina Koło	TAK	TAK	NIE	NIE
Gmina Turek	TAK	TAK	NIE	TAK
Miasto Koło	TAK	TAK	TAK	TAK
Miasto Turek	TAK	TAK	TAK	TAK

Źródło: opracowanie własne, na podstawie materiałów przekazanych przez Partnerstwo.

Tabela 19. Warunki rozwoju przedsiębiorczości. Część II

Warunki rozwoju przedsiębiorczości cz. II				
Gmina/ Miasto	Jak można określić poziom integracji środowiska przedsiębiorców? (wysoki, średni, niski, brak, trudno powiedzieć)	Czy przedsiębiorcy angażują się w sprawy ważne dla mieszkańców?	Czy gmina podejmuje działania promujące postawy przedsiębiorcze?	Czy gmina aktywnie przygotowuje nowe tereny inwestycyjne?
Gmina Brudzew	Średni	TAK	NIE	TAK

Gmina Kościelec	Trudno powiedzieć	TAK	NIE	TAK
Gmina Koło	Trudno powiedzieć	NIE	NIE	NIE
Gmina Turek	Wysoki	NIE	NIE	TAK
Miasto Koło	Średni	TAK	TAK	NIE
Miasto Turek	Średni	TAK	TAK	TAK

Źródło: opracowanie własne, na podstawie materiałów przekazanych przez Partnerstwo.

W Partnerstwie ZIT Kolsko-Tureckim rośnie znaczenie poziomu przedsiębiorczości mieszkańców i konkurencyjności lokalnych firm (jej udział w PIT wzrasta i będzie jeszcze większy w efekcie zmian).

Szansą może być rozwój i inwestycje lokalnych firm w przeciwieństwie do inwestycji firm obcych. Źródłem finansowania inwestycji w większym wymiarze mogą być także rosnące dochody mieszkańców i lokalnych firm, jeżeli zaoferujemy możliwość finansowania inwestycji których wartość będzie rosła i będą generować dochody bieżące.

Włodarze wszystkich gmin Partnerstwa, co prezentują dane zamieszczone w tabeli, utrzymują kontakt i spotykają się z przedsiębiorcami.

Część gmin w Partnerstwie nie posiada w swoich strukturach komórki bądź oddelegowanej osoby do zadań współpracy i wspierania przedsiębiorczości, choć generalnie Jednostki Samorządu Terytorialnego współpracują ze środowiskami przedsiębiorców.

Poziom integracji w samym środowisku przedsiębiorców większość JST Partnerstwa określiła jako średni. Także sami przedsiębiorcy nie wszędzie w Partnerstwie jednakowo angażują się w sprawy ważne dla mieszkańców.

W Partnerstwie widocznym jest brak zaangażowania wszystkich Partnerów w działania promujące postawy przedsiębiorcze. Działania te podejmują tylko miasta Koło i Turek.

W sytuacji gdy rośnie znaczenie poziomu przedsiębiorczości mieszkańców i konkurencyjności lokalnych firm przedsiębiorczość w Partnerstwie mogłaby stać się atutem i elementem przewagi konkurencyjnej Partnerstwa względem innych porównywalnych miejsc w kraju.

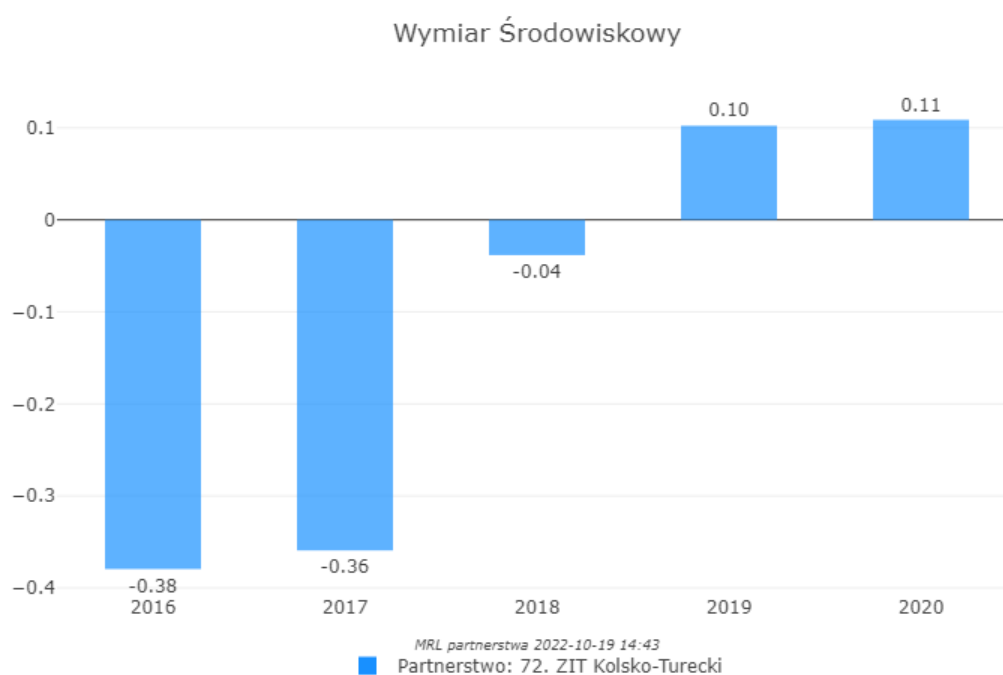

3.4 Diagnoza sytuacji środowiskowo-przestrzennej

3.4.1. Ogólny wskaźnik rozwoju w obszarze środowiskowym

Ogólny wskaźnik rozwoju w obszarze środowiskowym dla Partnerstwa ZIT Kolsko-Tureckie jest dodatni i wzrósł w roku 2020 do roku 2019, do poziomu 0,11. W latach poprzedzających ten okres wskaźnik ten notował wartości ujemne, natomiast sytuacja wyraźnie się poprawiła. Szczególnie widoczny jest skokowy wzrost wartości wskaźnika w roku 2018 w relacji do poprzedniego roku 2017. Wartości dodatnie wskaźnika oraz zmiana tendencji z poprzednich lat w Partnerstwie ZIT Kolsko-Tureckie w obszarze środowiskowym wskazują na stopniowe odbudowywanie pozycji konkurencyjnej Partnerstwa w tym zakresie wobec innych podobnych obszarów w Kraju.

Rysunek 42. Wskaźnik rozwoju w obszarze środowiskowym

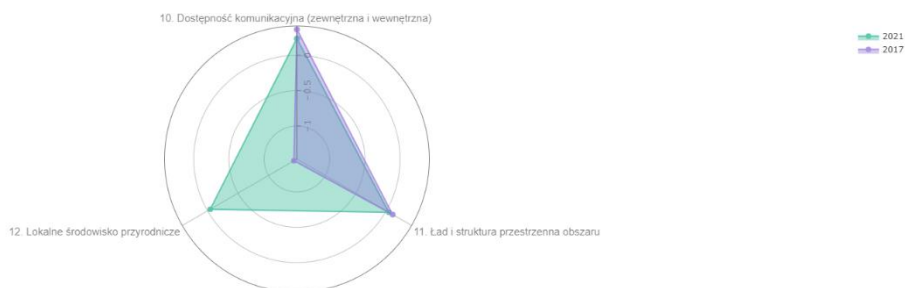

Źródło: MRL,

<https://analizy.monitorrozwoju.pl/dashboard?city=4403&area=12&subarea=127>

Na wykresie radarowym poniżej przedstawiono postęp jakiemu dokonało Partnerstwo ZIT Kolsko-Tureckie w wymiarze środowiskowo-przestrzennym między 2016 a 2020 rokiem. Największy progres widoczny jest w obszarze „Lokalne środowisko przyrodnicze” dzięki bardziej efektywnemu gospodarowaniu zasobami środowiska – głównie ograniczeniu zanieczyszczeń pyłowych. Z kolei nieduży regres nastąpił w obszarze dostępności komunikacyjnej, głównie poprzez pogorszenie jakości dróg, dostępności indywidualnych środków transportu.

Rysunek 43. Wskaźnik rozwoju w wymiarze środowiskowym

Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego

3.4.2. Lokalne środowisko przyrodnicze, ład i przestrzeń

Sposób gospodarowania zasobami środowiska jest tym elementem zarządzania środowiskiem przyrodniczym w Partnerstwie ZIT Kolsko-Tureckim, który zdecydowanie uległ poprawie¹². W latach 2011-2021 o 48% zmniejszyło się zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w ciągu roku na 1 mieszkańca liczone w metrach sześciennych. O prawie 97% spadła ilość ścieków przemysłowych i komunalnych wymagających oczyszczenia, które są odprowadzone do wód lub do ziemi w ciągu roku na 1 mieszkańca. O ponad 97% zmniejszyła się ilość odpadów wytworzonych w ciągu roku (z wyłączeniem komunalnych). O 95% zmniejszyła się emisja zanieczyszczeń pyłowych z zakładów szczególnie uciążliwych liczona na 1 km² powierzchni gminy w ciągu roku. Są to wskaźniki, które poprawiły się w największym stopniu, zmniejszając tym samym poziom obciążenia środowiskowego na obszarze partnerstwa.

W tabeli poniżej umieszczono dane dotyczące kształtowania ład przestrzenny, oraz informacje w zakresie realizowanych inwestycji w Partnerstwie ZIT Kolsko-Tureckie na podstawie wydawanych warunków zabudowy (WZ) w okresie od roku 2015 do 2020.

Udział powierzchni gminnych objętych obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w powierzchni gmin ogółem (%), w Partnerstwie w analizowanym okresie nie zmienił się i wynosi 25,3%. Wskaźnik ten oznacza stosunkowo niskie pokrycie terenu miejscowymi planami i nie jest to korzystne w perspektywnym planowaniu rozwoju na kolejne lata.

¹² Sposób gospodarowania zasobami środowiska – wskaźniki, Monitor Rozwoju Lokalnego,

Liczba inwestycji realizowanych na podstawie WZ w przeliczeniu na 1000 mieszkańców wzrosła z 9,08 do 12,12 w roku 2020. Z kolei liczba mieszkań oddanych do użytku w przeliczeniu na 1000 mieszkańców nieznacznie się zwiększyła z 2,48 (w roku 2016) do poziomu 3,38 w roku 2021.

W przypadku Partnerstwa ZIT Kolsko-Tureckiego brak planów zagospodarowania dla większości obszaru Partnerstwa nie jest czynnikiem korzystnym. Sytuacja ta nie pozwala też na osiągnięcie przewagi konkurencyjnej Partnerstwa w tym zakresie wobec innych porównywalnych obszarów w kraju.

Tabela 20. Ład i struktura przestrzeni obszaru. Plany zagospodarowania

Wskaźnik	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Udział powierzchni gminy objętej obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w powierzchni gminy ogółem (%)	25,6	25,7	25,1	24,5	25,2	25,3	b d
Liczba inwestycji realizowanych na podstawie WZ w przeliczeniu na 1000 mieszkańców	9,08	10,3	12,96	13,78	13,6	12,12	b d
Liczba mieszkań oddanych do użytku w przeliczeniu na 1000 mieszkańców	3,36	2,48	2,51	2,99	2,94	3,05	3,37

Źródło: MRL

Pozytywnym elementem jaki zauważamy, analizując dane w obszarze środowiska naturalnego ładu i przestrzeni w Partnerstwie ZIT Kolsko-Tureckie jest zwiększająca się ilość powierzchni parków, zieleńców i zieleni osiedlowej. Wskaźnikowo wartość ta na przestrzeni lat 2015 do 2021 wzrosła z 82,27 ha do 90,40 ha. Jednakże, przyglądając się poszczególnym gminom jedynie w mieście Turek w omawianym okresie zwiększyła się powierzchnia parków, zieleńców i zieleni osiedlowej z 27,6 ha do 35,6 ha. Należy jednak zwrócić uwagę, że w latach 2016-2017 w mieście wskaźnik ten wynosił aż 41,4 ha. W pozostałych gminach Partnerstwa ZIT Kolsko-Tureckiego w latach 2015-2021 w zasadzie sytuacja w omawianym zakresie nie uległa zmianie (tabela 21).

W tym samym okresie nie zmieniła się ilość powierzchni obszarów prawnie chronionych, zajmują one w obszarze Partnerstwa niezmiennie od 2015 roku 9327 ha.

Zmniejszyła się natomiast w analizowanym przedziale czasowym powierzchnia gruntów leśnych, które wg. stanu na rok 2021 zajmują na terenie Partnerstwa obszar 8043,54 ha.

Tabela 21. Parki i zieleńce w Partnerstwie ZIT Kolsko-Tureckie

Wskaźnik	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Powierzchnia parków, zieleńców i terenów zieleni osiedlowej w ha	82,27	95,81	96,06	90,4	90,4	90,4	90,4
Powierzchnia obszarów prawnie chronionych w ha	9327,58	9327,58	9327,58	9327,58	9327,58	9327,58	9327,58
Powierzchnia gruntów leśnych (ha)	8268,14	8155,63	8149,86	8155,04	8149,83	8150,62	8043,54

Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego

Tabela 22. Powierzchnia parków, zieleńców i terenów zieleni osiedlowej (w ha) w poszczególnych gminach Partnerstwa ZIT Kolsko-Tureckiego

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
miasto Koło	34,97	34,82	34,82	34,94	34,94	34,94	34,94
gmina Koło	0,00	0,07	0,07	0,11	0,11	0,11	0,11
gmina Kościelec	17,52	17,52	17,77	17,77	17,77	17,77	17,77
miasto Turek	27,61	41,40	41,40	35,58	35,58	35,58	35,58
gmina Turek	0,17*	0,00*	0,00*	0,00*	0,00*	0,00*	0,00*
gmina Brudzew	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00

* Dane BDL GUS nie uwzględniają zlokalizowanego na terenie gminy Turek zespołu dworsko-parkowego w Słodkowie o powierzchni 2,14 ha.

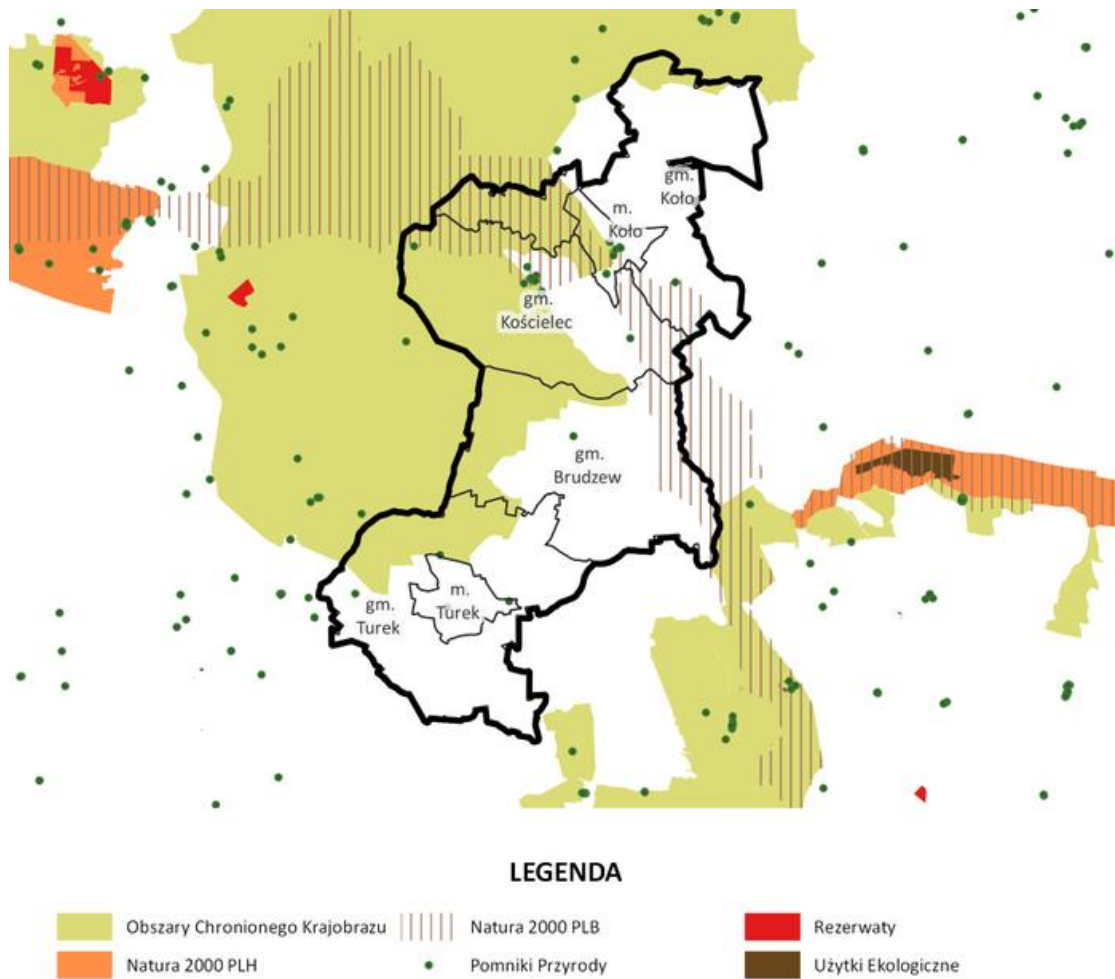
Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Partnerstwo ZIT Kolsko-Tureckie w zachodniej części terenu pokrywają Obszary Chronionego Krajobrazu. Taki stan rzeczy występuje w pięciu gminach Partnerstwa z wyjątkiem miasta Turek, gdzie nie funkcjonują obszary chronione.

Natura 2000 jest zbiorem obszarów wyznaczonych według jednolitych kryteriów w całej Unii Europejskiej tak, by zachować na nich siedliska przyrodnicze i gatunki, które zostały uznane za „ważne dla Europy.” Na terenie Partnerstwa wyznaczono taki obszar w dolinie rzeki Warty i jest to Specjalny Obszar Ochrony Ptaków (Natura 2000 PLB).

We wszystkich gminach Partnerstwa występują także Pomniki Przyrody co obrazuje przedstawiona mapa.

Rysunek 44. Obraz z mapą pokazującą formy ochrony przyrody w obszarze Partnerstwa

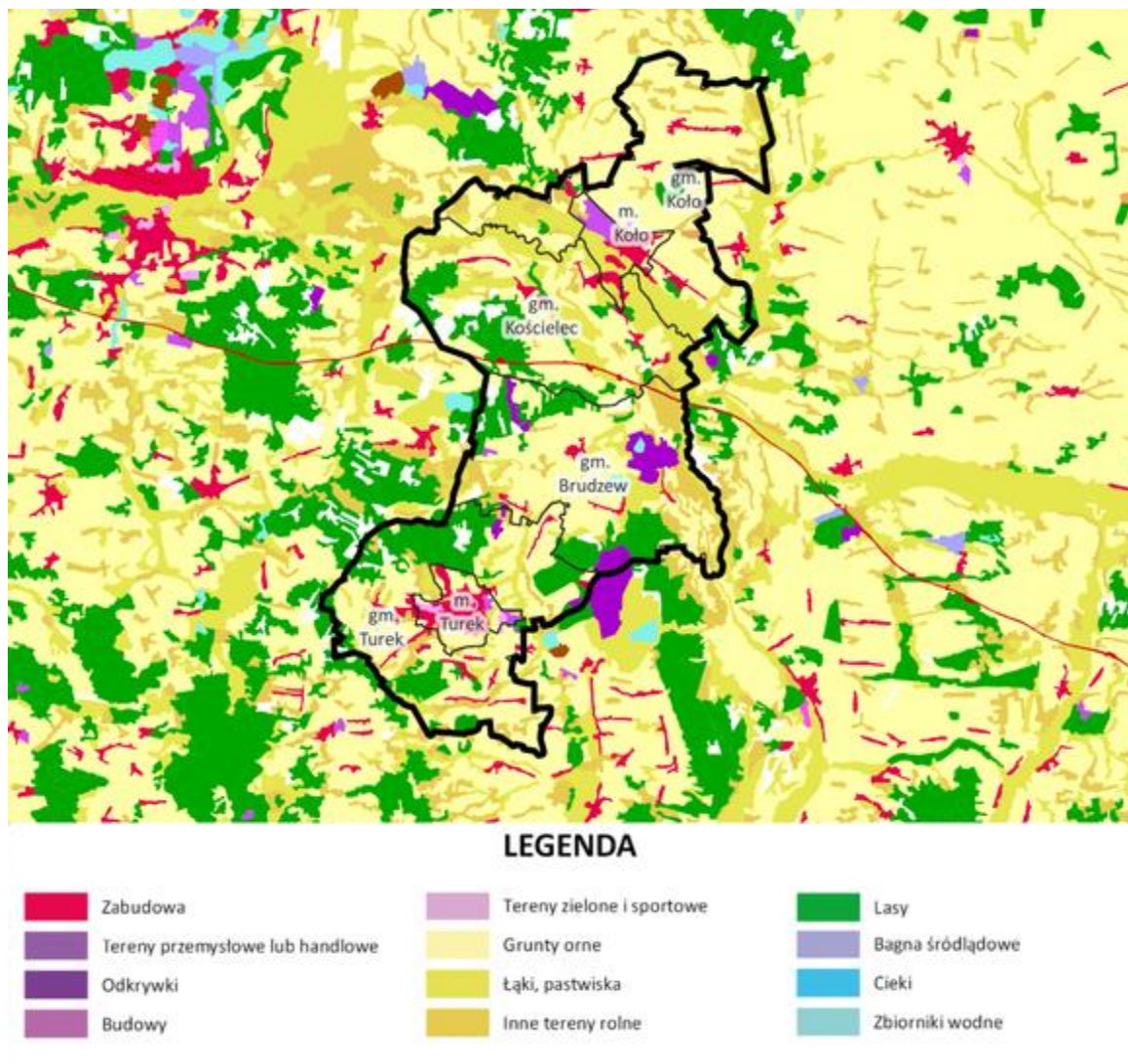

Źródło: opracowanie ZMP na podstawie danych Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska

Według Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska na terenie Partnerstwa ZIT Kolsko-Tureckie, zaszerogowano różnego rodzaju klasy pokrycia terenu.

Zasięg i położenie poszczególnych rodzajów pokrycia względem gmin w Partnerstwie obrazuje mapa.

Rysunek 45. Obraz z mapą pokazującą klasy pokrycia terenu w obszarze Partnerstwa

Źródło: Opracowanie ZMP na podstawie danych CLC_2018. Projekt Corine Land Cover 2018 w Polsce został zrealizowany przez Instytut Geodezji i Kartografii i sfinansowany ze środków Unii Europejskiej. Wyniki projektu zostały pozyskane ze strony internetowej Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska clc.gios.gov.pl

Ważnym aspektem środowiska przyrodniczego oddziałującym na przestrzeń i funkcje rozwojowe jest obszar po-górnicy teren odkrywki Koźmin. Znajdują się tam zbiorniki wodne powstałe po wyrobiskach górniczych, które stwarzają szansę na rozwój turystyki oraz usług czasu wolnego.

Projekt Strategii Rozwoju Wielkopolski Wschodniej do 2040 r. identyfikuje w tej części województwa szereg strategicznych obszarów wsparcia (SOW)¹³. Są to miejsca, wobec których planowana są działania w zakresie wzmacniania potencjałów rozwojowych oraz minimalizacji barier rozwojowych. W odniesieniu do gmin Partnerstwa ZIT Kolsko-Tureckiego przewidziano następujące SOW należące do wymiaru środowiskowego:

- a) Obszar rozwoju różnych form turystyki w oparciu o walory przyrodniczo-krajobrazowe i kulturowe – miasto Koło, gmina Kościelec, gmina Brudzew, gmina Turek – na wskazanym obszarze widoczne jest bogactwo wód powierzchniowych i terenów zieleni, jak również zasobów dziedzictwa kulturowego o znaczeniu regionalnym. Stanowią one kluczowy potencjał dla rozwoju różnych form turystyki w tej części województwa.
- b) Obszar rozwoju energetyki opartej na OZE - miasto Koło, gmina Koło, gmina Kościelec, gmina Brudzew, miasto Turek, gmina Turek - wskazany obszar charakteryzuje się wysokiej dostępności infrastrukturą energetyczną, dogodnymi warunkami środowiskowymi do produkcji energii ze źródeł odnawialnych. Ważne jest także pozytywne postrzeganie rozwoju tej branży przez mieszkańców partnerstwa.
- c) Obszar łągodzenia szczególnie negatywnych skutków restrukturyzacji sektora wydobywczo-energetycznego – miasto Turek, gmina Turek, gmina Brudzew – wskazany obszar pod względem środowiskowym charakteryzuje się obecnością zakładów emitujących najwięcej substancji zanieczyszczających, występowaniem terenów przekształconych działalnością górniczą oraz rozległych lejów depresji wokół odkrywek. Obszar ochrony i zwiększania zasobów wodnych na obszarach o największych deficytach wody – gmina Koło, gmina Kościelec, gmina Brudzew, gmina Turek – jest to obszar o niskich zasobach wód powierzchniowych, co jest efektem m.in. uwarunkowań klimatycznych, niekorzystnego bilansu wodnego, ograniczonych hydrogeologicznych możliwości retencyjnych zlewni, niskiego poziomu retencji oraz udziału lasów i zadrzewień w strukturze użytkowania gruntów, a także działalności kopalni odkrywkowych i powstawania lejów depresyjnych.

W kontekście problemu, jakim jest deficyt wody należy zwrócić uwagę także na miasta partnerstwa ZIT Kolsko-Tureckiego Obszaru Funkcjonalnego. Tak jak każdy obszar zurbanizowany narażone są one na występowanie tzw. wysp ciepła, a w efekcie suszy, która dewastuje lokalne ekosystemy w istniejących obszarach zielonych. Przeciwdziałać tym problemom można poprzez retencjonowanie wody. Może ona polegać m.in. na zwiększaniu

---

¹³ Strategia Rozwoju Wielkopolski Wschodniej 2040. Projekt, https://bip.umww.pl/artykuly/2828832/pliki/20220919132627_2strategiarozwojuwag.pdf

powierzchni terenów zielonych w miastach (parki, łąki kwietne, zieleńce itp.), które pozwalają na retencjonowanie wody powierzchniowej, a także poprzez tworzenie obiektów małej retencji. Dodatkowym działaniem, które jednocześnie powinno brać pod uwagę poprawę jakości przestrzeni publicznej może być tworzenie zielonych fasad i dachów budynków czy też zielonych przystanków. Potrzeby tę sygnalizuje projekt Strategii Rozwoju Wielkopolski Wschodniej do 2040 r. Dane GUS zaś pokazują, że na terenie województwa wielkopolskiego pojemność jak i liczba obiektów małej retencji wyraźnie zwiększyła się dopiero w ostatnich dwóch latach.

Tabela 23. Mała retencja wodna w województwie wielkopolskim

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Obiekty (szt.)	6 802	6 895	6 869	6 869	6 965	6 894	6 903	6 802
Pojemność (dam³)	189 880,7	190 889,0	190 935,7	190 935,7	191 102,2	191 546,7	194 936,1	189 880,7

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

3.4.3. Infrastruktura techniczna i transport (w tym aspekty zrównoważonej mobilności)

3.4.3.1. Ocena uwarunkowań transportowych OF

Gminy partnerstwa ZIT Kolsko-Tureckiego Obszaru Funkcjonalnego należą do dwóch powiatów – tureckiego i kolskiego. Oba powiaty charakteryzują się dobrymi połączeniami drogowymi o charakterze wojewódzkim, krajowym i międzynarodowym¹⁴. Kluczowe znaczenie odgrywa tutaj przede wszystkim przebiegająca wzdłuż północnej granicy powiatu tureckiego i południowej granicy powiatu kolskiego autostrada A2 (na trasie: Świecko – Poznań – Koło – Dąbie – Łódź – Warszawa – Kałuszyn). Tym samym rozgranicza ona nie tylko wspomniane powiaty, ale także przebiega przez środek obszaru partnerstwa ZIT Kolsko-Tureckiego, stając się główną osią komunikacyjną.

¹⁴ Zintegrowana Strategia Rozwoju Gospodarczego Gmin Powiatu Tureckiego na lata 2015–2025, <https://www.powiat.turek.pl/media/att/Zintegrowana-Strategia-Powiat-Turecki2.pdf>, s. 12 i 37; Strategia Rozwoju Powiatu Kolskiego na lata 2015-2025, <https://www.bip.starostwokolskie.pl/plik,4149,strategia-rozwoju-powiatu-kolskiego-na-lata-2015-2025-pdf.pdf>, s. 78-80.

W ciągu autostrady A2 przebiega drogowa trasa europejska E30 (Cork-Omsk), paneuropejski korytarz transportowy II (Berlin – Warszawa – Mińsk – Moskwa – Niżnij Nowgorod) oraz korytarz TEN-T Morze Północne-Morze Bałtyckie.

W granicach powiatu tureckiego nie znajduje się żaden ze zjazdów z autostrady A2. Najbliższymi węzłami są dopiero Koło i Konin Wschód, położone w odległości odpowiednio 20 km i 25 km od miasta Turek. W ten sposób czas przejazdu z gmin powiatu tureckiego należących do partnerstwa ZIT Kolsko-Tureckiego OF, czyli z miasta i gminy Turek oraz gminy Brudzew – do węzła w Kole nie przekracza 20 minut. Natomiast w przypadku miasta Koło odległość najbardziej wysuniętego na południe odcinka miasta od węzła autostrady A2 wynosi 4 km, co sprawia, że czas dojazdu do Warszawy wynosi 2 godziny, do Poznania ok. 1 godzinę i 20 minut, do Łodzi 1 godzinę i 15 minut, a do Konina około pół godziny.

Przez obszar partnerstwa ZIT Kolsko-Tureckiego OF przebiegają także drogi krajowe i wojewódzkie, które sprawiają, że gminy partnerstwa są ważnym węzłem komunikacyjnym o znaczeniu regionalnym i ponadregionalnym:

- Przez miasto Turek a także przez gminę Turek przebiegają ważne szlaki komunikacyjne o znaczeniu wojewódzkim (DW nr 470 z Kalisza do Koła), krajowym (DK nr 72 łącząca Konin z Łodzią i biegnąca dalej do Rawy Mazowieckiej, DK nr 83 z Sieradza do Turku).
- Przez zachodni teren gminy Brudzew przebiega droga wojewódzka nr 470 Kalisz-Turek-Koło
- Przez gminę Kościelec przebiega droga 92, łącząca Poznań z Warszawą, która w Kościelcu krzyżuje się z drogą wojewódzką 470 (Kościelec – Turek – Kalisz). Na terenie gminy znajduje się także węzeł Koło (zjazd z autostrady A-2 do Koła i Turku).
- Przez teren miasta Koła i gminy Koło przebiega droga krajowa nr 92, drogi wojewódzkie nr 270 ((Koło – Izbica Kujawska – Lubraniec – Brześć Kujawski) i 473 (Koło – Dąbie – Uniejów – Łask). W układ komunikacyjny Miasta wpisuje się również 56 dróg powiatowych, 94 drogi gminne oraz 18 wewnętrznych dróg gminnych.

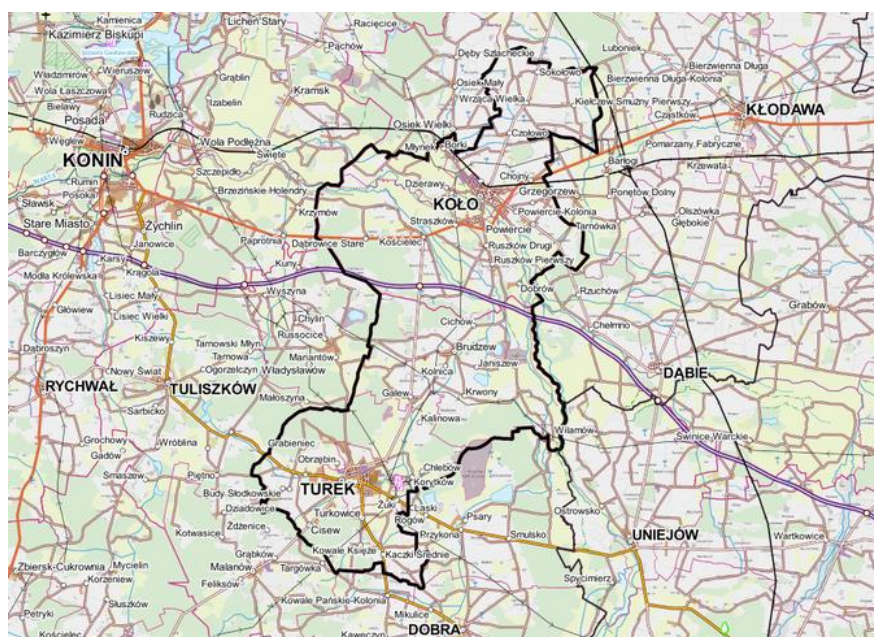
Przez powiat turecki nie przebiega żadna normalnotorowa linia kolejowa. Najbliżej zlokalizowana jest magistralna linia kolejowa nr 3. Na terenie powiatu znajduje się natomiast kolej wąskotorowa, która wymaga modernizacji. Z kolei na niewielkich odcinkach przez tereny gminy Koło biegnie dwutorowa magistrala węglowa Herby-Gdynia.

Z kolei powiat kolski jest włączony do sieci połączeń kolejowych. Przez gminę Koło (wsie Borki i Chojny) i miasto Koło przebiega linia kolejowa nr 3 łącząca Poznań i Warszawę. Jest to część międzynarodowej trasy E-20 relacji Frankfurt nad Odrą – Warszawa. W samym mieście Koło znajduje się dworzec kolejowy, z którego dostępne są bezpośrednie połączenia w kierunku m.in. Gorzów Wielkopolski, Kraków Główny, Kutno, Leszno, Lublin Główny, Łódź Fabryczna, Poznań Główny, Rawicz, Rzeszów Główny, Suwałki, Szczecin Główny, Świnoujście, Warszawa Gdańska, Warszawa Wschodnia, Zielona Góra Główna.

W perspektywie najbliższych lat samorządy partnerstwa ZIT Kolsko-Tureckiego OF realizować będą ważne projekty z punktu widzenia rozwoju zrównoważonej mobilności. W kwietniu 2022 r. w ramach Programu Uzupelniania Lokalnej i Regionalnej Infrastruktury Kolejowej – Kolej+ do 2029 r. dofinansowanie otrzymał projekt pn. „Budowa nowej linii kolejowej Turek - Konin”. Linia kolejowa Turek – Konin ma liczyć ok. 38 km i zgodnie z założeniami programu powinna powstać do końca 2028 r. W dniu 1 lipca 2022 r. Rada Miejska Turku w wyraziła wolę partycypowania w kosztach współfinansowania realizacji wspomnianego projektu w wysokości nie większej niż 10 393 418 zł.¹⁵

Powiat kolski i turecki mają relatywnie dobre połączenie z portami lotniczymi w Poznaniu (odległość z Koła do Portu Lotniczego Poznań- Ławica to ok. 156 km zaś z Turku to ok. 140 km) oraz w Łodzi (odległość z Koła do Portu Lotniczego w Łodzi to ok. 94 km zaś z Turku to niecałe 100 km).

Rysunek 46. Obraz z mapą pokazującą podstawowy układ komunikacji kolejowej i drogowej w obszarze Partnerstwa

Źródło: opracowanie ZMP na podstawie Bazy Danych Obiektów Ogólnogeograficznych (BDOO).

¹⁵ Raport o stanie Gminy Miejskiej Turek 2022, <https://bip.miastoturek.pl/pliki/miastoturek/zalaczniki/2233/raport-o-stanie-gminy-miejskiej-turek-2022.pdf>, s. 38.

3.4.3.2. Ocena funkcjonowania systemu transportowego z punktu widzenia zrównoważonej mobilności – zachowania transportowe mieszkańców oraz najważniejsi interesariusze

Samorządy lokalne posiadają znaczną autonomię w zakresie kształtowania swojej polityki transportowej. Każdy ośrodek miejski jest odpowiedzialny za prowadzenie własnej polityki zaspokajającej potrzeby jego mieszkańców i użytkowników w zakresie codziennej mobilności. Do obowiązków samorządu lokalnego należą m.in. zapewnienie mieszkańcom dostępu do transportu publicznego oraz budowa dróg lokalnych.

W części ośrodków komunikacja zbiorowa na terenie miasta ma przede wszystkim funkcje socjalne, a oferta ukierunkowana jest na osoby starsze oraz młodzież i dzieci (dojazdy do szkół). Z kolei w innych ośrodkach (szczególnie dużych aglomeracjach miejskich) transport publiczny, poza pełnieniem funkcji socjalnej, jest elementem pozwalającym na odciążenie układu drogowego, zwłaszcza na trasach o największym natężeniu przemieszczeń wewnątrzmijskich.

Jak wykazano w niniejszym opracowaniu obszar ten pozostaje słabą stroną Partnerstwa, co potwierdziły opinie zebrane podczas przeprowadzonych badań zarówno wśród lokalnych liderów, mieszkańców jak i młodych ludzi obszaru Partnerstwa

Rozwijanie zrównoważonych rozwiązań komunikacyjnych na obszarze partnerstwa będzie wpisywać się w szersze podejście do rozwijania ekomobilności, które promuje Samorząd Województwa Wielkopolskiego. W strategii rozwoju województwa do 2030 r. wskazano, że ważnym aspektem tych działań będzie rozwój transportu multimodalnego, wykorzystanie alternatywnych systemów napędowych, w tym zeroemisyjnych m.in. opartych na wodorze, związanych z elektromobilnością oraz rozwój oferty transportu zbiorowego¹⁶.

Transport zbiorowy, węzły przesiadkowe, przystanki autobusowe

Sytuację transportu zbiorowego m.in. w miastach partnerstwa ZIT Kolsko-Tureckiego Obszaru Funkcjonalnego celnie podsumowali autorzy analizy dotyczącej sytuacji średnich miast w Wielkopolsce wykonanej dla tamtejszego urzędu marszałkowskiego:

„Transport przy użyciu prywatnego środka lokomocji jest najwygodniejszą i czasami najbardziej opłacalną ekonomicznie metodą przemieszczania się. Liczne działania podmiotów świadczących usługi przewozowe będące reakcją na zmieniające się warunki rynkowe

---

¹⁶ Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku, s. 71.

spowodowały, że transport publiczny nie spełnia oczekiwań klientów w zakresie czasu i wygody podróży.¹⁷”

oraz

„Teoretycznie usługi autobusowej komunikacji zbiorowej świadczone są w warunkach zbliżonych do warunków przejazdów prywatnym środkiem transportu. Przewozy organizowane są po ogólnodostępnych drogach publicznych, jednak w praktyce czas przejazdu jest dłuższy niż w przypadku przejazdu prywatnym środkiem transportu ze względu na konieczność robienia przystanków i niższą średnią prędkość przemieszczania się. W przypadku czasu dojazdu z miast średnich Wielkopolski do stolicy województwa transportem autobusowym można zauważyć, że był on w zdecydowanej większości przypadków dłuższy niż czas przejazdu prywatnym środkiem transportu”¹⁸.

Rynek transportu publicznego na obszarze partnerstwa podzielony jest pomiędzy publicznych i prywatnych przewoźników. W efekcie częstotliwość i zasięg połączeń wskazują na nierówności w dostępie do usług komunikacyjnych. Relatywnie dobrze skomunikowane są miejscowości przy drogach krajowych np. miasto Koło i gmina Kościelec przy DK92, czy miasto Turek leżące przy DK72. Jednak na ten aspekt wpływ ma wewnętrzna organizacja transportu publicznego, która wyraźnie różnicuje sytuację między miastem Koło i miastem Turek.

W północnej części miasta Koło przy ulicy Kolejowej zlokalizowany jest dworzec kolejowy wraz ze stacją. Kolej umożliwia bezpośredni dojazd do miast takich jak Konin, Łódź, Poznań czy Warszawa. Miasto Koło nie posiada publicznego transportu zbiorowego. Organizatorem transportu zbiorowego jest PKS Konin S.A.¹⁹ Dworzec autobusowy w Kole znajduje się u

---

¹⁷ W. M. Gaczek, A. Bernaciak, W. Kisiała, A. Mrozińska, S. Palicki, Miasta średnie w województwie wielkopolskim i ich znaczenie dla rozwoju regionu, Poznań, październik 2019, (publikacja na podstawie ekspertyzy wykonanej na zlecenie Wielkopolskiego Regionalnego Obserwatorium Terytorialnego), https://wrot.umww.pl/wp-content/uploads/2020/01/miasta_srednie_w_Wlkp.pdf, s. 105

¹⁸ Tamże, s. 106.

¹⁹ Do 2021 r. drugim przewoźnikiem publicznym w mieście Koło był PKS Łódź Sp. z o.o. W pierwszej połowie 2021 r. zrezygnował on jednak z kontynuowania przewozów m.in. do Koła, za K. Fiszer, PKS Łódź zaledwie jedną parą połączeń. Praktyczny koniec działalności przewozowej, 19 maja 2021 r., <https://www.transport-publiczny.pl/wiadomosci/pks-lodz-z-zaledwie-jedna-para-polaczen-praktyczny-koniec-dzialalnosci-przewozowej--68845.html>

zbiegu ul. PCK oraz ul. Toruńskiej. Na podstawie danych ze strony e-podróżnik.pl PKS Konin realizował z Koła połączenia do 27 miejscowości²⁰.

W przypadku organizacji transportu zbiorowego na terenie miasta Turek sytuacja jest bardziej niekorzystna niż w mieście Koło. W 2016 r. upadłość ogłosił PKS Turek S.A. Część terenów, na których znajdował się budynek dworca autobusowego sprzedano, zaś na pozostałym przy ul. Milewskiego zorganizowano obecnie działający główny przystanek dla komunikacji autobusowej. W efekcie tych zmian obsługę ruchu pasażerskiego w komunikacji autobusowej w mieście Turek przejęli przewoźnicy prywatni oferujący transport busami. Mieszkańcy miasta zmuszeni są zaś do korzystania w dużej mierze z samochodów prywatnych²¹. Podobna sytuacja ma miejsce w gminie Brudzew, gdzie usługi w zakresie transportu zbiorowego wykonywane są tylko przez prywatnych przewoźników - firmę ANDREWBUS & Maltrans. Połączenia do miasta Turek realizowane są przez miejscowości: Galew, Brudzew, Koźmin, Krwony i Janów.

Pomimo powyższych uwarunkowań dane pokazują, że na obszarze Partnerstwa ZIT Kolsko-Tureckiego w latach 2018-2021 w niewielkim stopniu, ale jednak wzrosła liczba czynnych przystanków autobusowych na 10 tys. mieszkańców. W 2018 r. było ich 42,42 zaś w 2021 r. 46,14²². Na obszarze miast partnerstwa nie funkcjonowały natomiast inne alternatywne rozwiązania komunikacyjne takie jak np. bus-pasy, czy parkingi systemie Parkuj i Jedź (Park&Ride)²³.

Oprócz ciągłych starań o poprawę połączeń komunikacyjnych, konieczne jest także stwarzanie ułatwień dla pasażerów, które pozwolą sprawniej podróżować, a także zachęcą osoby na co dzień korzystające z transportu indywidualnego do wyboru komunikacji

---

²⁰ <https://www.e-podroznik.pl/public/timeTableSearcherResults.do?jsessionid=C8F85D7137191A84427A51D9D3D33FC5.w4?indexTT=1&stopId=14846>

²¹ K. Fiszer, Turek: Miasto komunikacyjnie wykluczone, 2 maja 2017, <https://www.transport-publiczny.pl/wiadomosci/turek-miasto-komunikacyjnie-wykluczone-55084.html>; E. Ratajczak, T. Cyłka, Na kolejowej mapie Turek to miasto zaginione. PKS nie działa. A mieszka tu 30 tys. ludzi, 6 lutego 2023, <https://poznan.wyborcza.pl/poznan/7,36001,29391226,na-kolejowej-mapie-turek-to-miasto-zaginione-pxs-nie-dziala.html>

²² Rozwój alternatywnych rozwiązań komunikacyjnych w miastach - wskaźniki, Monitor Rozwoju Lokalnego,, <https://analizy.monitorrozwoju.pl/dashboard?city=10949&area=38&subarea=431>

²³ Rozwój alternatywnych rozwiązań komunikacyjnych w miastach, Monitor Rozwoju Lokalnego, <https://analizy.monitorrozwoju.pl/dashboard?city=4403&area=10&subarea=113>

publicznej. Przykładem takich działań mogą być planowane: budowa parkingu przy dworcu PKP w Kole oraz dostosowanie układu komunikacyjnego przy budowanym w przyszłości dworcu PKP w Turku. Przedsięwzięcia te będą przedmiotem wniosku projektowego składanego wspólnie z innymi jednostkami samorządu terytorialnego z subregionu konińskiego w ramach FEW 2021-2027.

Transport indywidualny

Miasta Koło i Turek należą do miast średnich w województwie wielkopolskim. Tego typu miasta w regionie rozmieszczone są w miarę równomiernie, co ma także wpływ na ich dostępność transportową. Średni czas (wyrażony w minutach), w ciągu którego można przemieścić się z miasta do miasta z wykorzystaniem transportu prywatnego, wyniósł 99 minut (dane z 2019 r.)²⁴.

Rosnąca liczba środków transportu indywidualnego, czyli motocykli i samochodów osobowych, jest stałą tendencją, którą można zaobserwować zarówno w Polsce, jak i Europie. Podobnie sytuacja wygląda w województwie wielkopolskim oraz powiatach kolskim i tureckim. Należy jednak zauważyć dwie prawidłowości ważne dla rozwoju zrównoważonej mobilności. Po pierwsze, począwszy od 2017 r. dynamika wzrostu rok do roku liczby samochodów osobowych w powiatach kolskim i tureckim spada (tabele 24 i 25). Jest to także trend ogólnowojevodzki. Po drugie, w tym samym okresie liczba samochodów osobowych na 100 mieszkańców w obu powiatach rośnie (wykres 48). O ile pierwszy z wniosków jest pozytywny z punktu widzenia zrównoważonej mobilności, bo może świadczyć o zmianie przyzwyczajeń transportowych ludności i poszukiwaniu innych, alternatywnych wobec samochodu, sposobów poruszania się, o tyle drugi wniosek może niwelować ów korzystny efekt. Rosnąca liczba samochodów osobowych przypadająca na 100 mieszkańców w powiecie kolskim i tureckim może być związana ze spadającą liczbą ludności na obszarze partnerstwa ZIT Kolsko-Tureckiego Obszaru Funkcjonalnego. Tym samym problemem, z którym być może przyjdzie zmierzyć się decydom lokalnym, będzie rosnąca liczba nieużywanych samochodów osobowych, co z kolei może nieść za sobą konieczność dostosowania dotychczas prowadzonej gospodarki odpadami do nowych wyzwań.

Tabela 24. Liczba motocykli w powiatach kolskim i tureckim

Motocykle
----

²⁴ W. M. Gaczek, A. Bernaciak, W. Kisiała, A. Mrozińska, S. Palicki, dz. cyt., s. 101.

	2017	r/r	2018	r/r	2019	r/r	2020	r/r	2021	r/r
WIELKOPOLSKA	148 687	5,0%	156 421	5,2%	165 056	5,5%	173 441	5,1%	182 068	5,0%
Powiat kolski	5 931	2,9%	6 155	3,8%	6 327	2,8%	6 501	2,8%	6 716	3,3%
Powiat turecki	5 679	4,1%	5 827	2,6%	6 078	4,3%	6 318	3,9%	6 521	3,2%

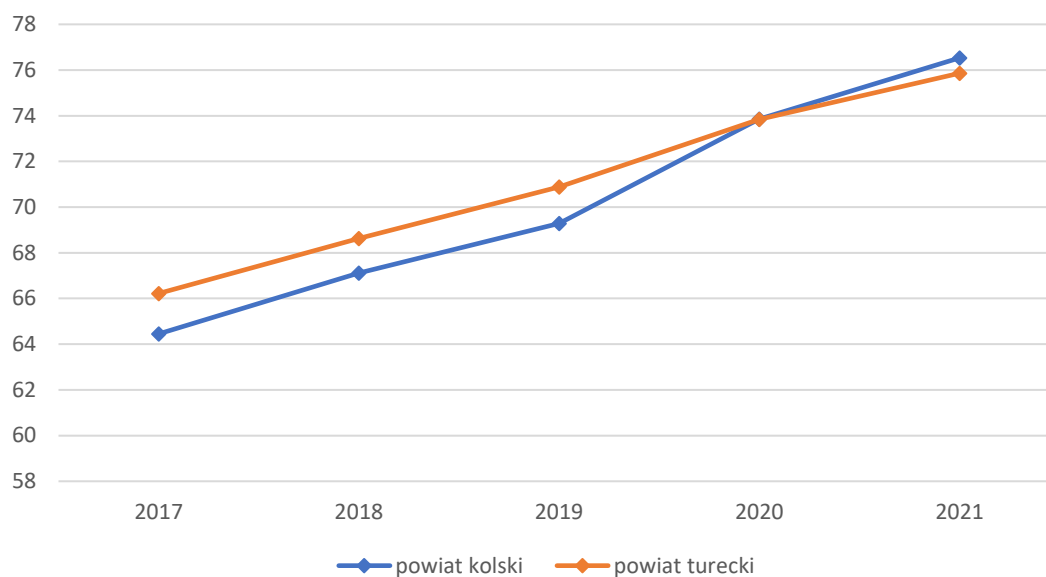
Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS

Tabela 25. Liczba samochodów osobowych w powiatach kolskim i tureckim

	Samochody osobowe									
	2017	r/r	2018	r/r	2019	r/r	2020	r/r	2021	r/r
WIELKOPOLSKA	2 259 361	3,6%	2 345 259	3,8%	2 432 709	3,7%	2 506 177	3,0%	2 575 083	2,7%
Powiat kolski	56 580	3,3%	58 532	3,4%	60 094	2,7%	61 689	2,7%	63 333	2,7%
Powiat turecki	55 800	3,1%	57 721	3,4%	59 468	3,0%	60 663	2,0%	61 983	2,2%

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS

Rysunek 47. Liczba samochodów osobowych na 100 mieszkańców (dane powiatowe)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Monitora Rozwoju Lokalnego.

Niezależnie od powyższego, wniosek dotyczący zmiany zachowań w zakresie transportu indywidualnego wydają się do pewnego stopnia potwierdzać dane na temat liczby motocykli. Jako środek transportu tańszy w eksploatacji niż samochód, a jednocześnie bardziej dostępny w społeczeństwie, którego sytuacja materialna się poprawia, motocykl może być atrakcyjnym środkiem umożliwiającym przemieszczanie się w niektórych grupach wiekowych. Należy jednak zauważyć, że po okresie pandemii, który w oczywisty sposób wpłynął na sposób realizacji mobilności indywidualnej jedynie w powiecie kolskim odsetek zarejestrowanych motocykli w ujęciu rok do roku wzrasta.

Dane z marca 2023 r. prezentowane przez Polskie Stowarzyszenie Paliw Alternatywnych oraz Polski Związek Przemysłu Motoryzacyjnego pokazują, że rynek samochodów elektrycznych w Polsce - choć nieduży - rośnie bardzo dynamicznie. Na koniec marca 2023 r. tego typu pojazdów było ponad 67 tys. z czego w pełni elektrycznych (BEV, ang. battery electric vehicles) ponad 33,2 tys. zaś hybrydowych typu plug-in (PHEV, ang. plug-in hybrid electric vehicles) ponad 33,8 tys. W tym samym czasie w Polsce działały 2699 ogólnodostępne stacje ładowania pojazdów elektrycznych²⁵.

Z kolei dane Instytutu Badań Rynku Motoryzacyjnego pokazują, że w Wielkopolsce pod koniec grudnia 2020 r. zarejestrowano łącznie 2022 samochodu elektryczne (BEV i PHEV). W

²⁵ Licznik elektromobilności, Polskie Stowarzyszenie Paliw Alternatywnych i Polski Związek Przemysłu Motoryzacyjnego, <https://pspa.com.pl/2023/informacja/licznik-elektromobilnosci-samochody-elektryczne-w-i-kwartale-2023-r-ze-znacznym-wzrostem-sprzedazy-na-polskim-ryнку/>

powiecie kolskim zarejestrowano w tym czasie 6 tego typu pojazdów, a w powiecie tureckim 17 – więcej niż w powiecie konińskim (11 pojazdów elektrycznych)²⁶.

Transport rowerowy

Na obszarze partnerstwa ponad pięciokrotnie zwiększyła się długość ścieżek rowerowych – z 6,6 km w 2011 do 40,6 km w 2021 r. - jednak analizując sytuację w poszczególnych gminach obraz nie jest już tak optymistyczny. Mniej więcej połowa ścieżek rowerowych w powiatach kolskim i tureckim znajduje się w miastach Koło i Turek. To właśnie w tym ostatnim ośrodku długość dróg rowerowych w ciągu pięciu lat wzrosła najwięcej – aż o 14,4 km. W mieście Koło w tym czasie przybyło tylko 5 km tras, czyli prawie tyle samo co w gminie Kościelec (wzrost o 4,6 km). W gminie Brudzew można zaobserwować tylko niewielki progres, jeżeli chodzi o rozwój infrastruktury rowerowej, zaś m.in. w gminie Koło nawet spadek długość tras.

Tabela 26. Długość ścieżek rowerowych w Partnerstwie ZIT Kolsko-Turecki (w km)

Długość ścieżek rowerowych w Partnerstwie ZIT Kolsko-Turecki (w km)							
	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Zmiana
Powiat kolski	18,5	20,3	24,0	25,8	28,7	30,8	12,3
Miasto Koło	10,9	12,1	13,6	13,6	15,2	15,9	5,0
Gmina Koło	2,7	2,8	1,0	1,0	1,9	2,1	-0,6
Gmina Kościelec	1,6	1,6	3,7	5,0	5,0	6,2	4,6
Powiat turecki	16,0	22,1	23,0	24,7	28,8	30,4	14,4

²⁶ Interaktywna Mapa Elektromobilności, Samar - Instytut Badań Rynku Motoryzacyjnego, https://www.samar.pl/_/3/3.a/110840/3.sc/11/Interaktywna-mapa-elektromobilno%C5%9Bci---stan-parku-na-koniec-2020-roku.html?locale=pl_PL

Miasto Turek	3,1	11,6	11,6	12,5	14,5	15,5	12,4
Gmina Turek	2,3*	0,0*	0,0*	0,0*	0,0*	0,0*	-2,3*
Gmina Brudzew	0,0	0,0	0,0	0,0	0,9	0,9	0,9

* W przypadku gminy Turek należy uwzględnić ścieżki rowerowe o łącznej długości 5,7 km (m.in. wzdłuż drogi krajowej 72 Turek - Żuki, wzdłuż drogi krajowej 72 Obrzębin - Słodków, wzdłuż drogi wojewódzkiej 470 Turek – Cisew), które BDL GUS pomija w swoich danych

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS

Wobec problemów transportowych związanych z komunikacją wewnętrzną i zewnętrzną w Partnerstwie, ważnym kierunkiem działań pozwalającym na ewentualną poprawę sytuacji w tym obszarze mogą być inwestycje dotyczące rozwoju ścieżek rowerowych na terenie całego Partnerstwa. W toku prac warsztatowych członkowie Grupy Roboczej oraz osoby reprezentujące poszczególne gminy zgodziły się co do planów i chęci wspólnego podjęcia intensywnych działań w tym zakresie. Poniżej zostały zaprezentowane mapy na których oznaczono istniejące i planowane ścieżki rowerowe przebiegające poprzez teren Partnerstwa w poszczególnych gminach.

Zestawienie szczegółowe szlaków i tras rowerowych oraz map dotyczących ścieżek rowerowych w Partnerstwie ZIT Kolsko-Tureckie znajduje się w załączniku nr 3 do niniejszego opracowania.

Transport towarowy

Transport towarowy na obszarze partnerstwa ZIT Kolsko-Tureckiego Obszaru Funkcjonalnego odbywa się z wykorzystaniem pojazdów ciężarowych oraz dostawczych (do 3,5 t.). Zakres tego typu transportu dotyczy przywozu ładunków na obszar partnerstwa, wywozu ładunków z obszaru partnerstwa, transport ładunków tranzytem przez obszar partnerstwa oraz transport ładunków wewnątrz obszaru partnerstwa. Znaczna liczba dużych firm produkcyjnych sprawia, że ruch samochodów ciężarowych jest intensywny, co z kolei przekłada się na wyzwania związane z bezpieczeństwem drogowym.

Największe firmy na obszarze partnerstwa, które realizują przewozy ładunków działają w branżach z zakresu: logistyka i spedycja, produkty medyczne, produkcja odzieży, fermy drobiu, betoniarnie, obróbka drewna, dostawy gazów przemysłowych, mleczarnie, branża mięsna, produkcja wyrobów wyposażenia łazienek.

Bezpieczeństwo ruchu drogowego

Wśród wskaźników obrazujących jakość sieci dróg należy najpierw wspomnieć o tych, które uległy poprawie na przestrzeni lat 2011-2021²⁷. Zdecydowanie spadła liczba śmiertelnych wypadków drogowych na 100 tys. mieszkańców – aż o 57%. Zaś liczba wypadków drogowych spadła prawie o 38%. Poprawił się również standard dróg gminnych. O 18,5% wzrósł udział dróg gminnych i powiatowych o nawierzchni twardej ulepszonej na 100 km². Należy jednak zwrócić uwagę, że o 16% wzrosła liczba samochodów i ciągników na 1 km dróg. Miara ta sama w sobie może być różnie oceniana. Z jednej strony taki wzrost jest naturalnym efektem bogacenia się społeczeństwa. Pokazuje to chociażby wzrost dostępności indywidualnych środków transportu – liczba samochodów osobowych na 100 mieszkańców w latach 2011-2021 wzrosła aż o 42,6%. Jednak z drugiej strony, w warunkach priorytetyzacji ochrony środowiska, wskaźnik ten należy rozpatrywać poprzez jego negatywny wpływ na rozwój bardziej pożądaných dziedzin z punktu widzenia polityki zrównoważonego rozwoju.

Ruch pieszcy

Według danych Komendy Głównej Policji w 2022 roku w Polsce odnotowano 4 762 wypadki z udziałem osób pieszych (22,3% ogółu wypadków). Zginęło w nich 460 pieszych (24,3% ogółu zabitych), a 4 367 osoby zostały ranne (17,6% ogółu rannych)²⁸. Statystycznie najczęściej do takich wypadków dochodziło w obszarze zbudowanym, jednak poza nim skutki wypadków były najtragiczniejsze. Nie dziwi zatem fakt, że zarówno w strategiach rozwoju powiatów tureckiego oraz kolskiego, a także w strategiach rozwoju miast i gmin należących do partnerstwa ZIT Kolsko-Tureckiego Obszaru Funkcjonalnego jednym z najczęściej wymienianych priorytetów jest poprawa bezpieczeństwa ruchu pieszych poprzez budowę chodników oraz bezpiecznych przejść dla pieszych²⁹.

Już w 2014 r. w badaniach przeprowadzanych na potrzeby opracowania zintegrowanej strategii powiatu tureckiego wskazywano, że prawie 12% mieszkańców drogę z domu do pracy czy szkoły pokonuje pieszo. Ta forma przemieszczania była wybierana wówczas

---

²⁷ Jakość sieci dróg – wskaźniki, Monitor Rozwoju Lokalnego, <https://analizy.monitorrozwoju.pl/dashboard?city=4403&area=10&subarea=111>

²⁸ Komenda Główna Policji – Biuro Ruchu Drogowego, Wypadki drogowe w Polsce w 2022 r., s. 46, <https://statystyka.policja.pl/st/ruch-drogowy/76562,Wypadki-drogowe-raporty-roczne.html>

²⁹ Np. w przygotowywanej „Strategii Rozwoju Gminy Brudzew na lata 2023-2030” w ankiecie aż 53,7% ankietowanych mieszkańców wskazało na konieczność poprawy infrastruktury drogowej (chodników, dróg). Był to drugi najwyższy wynik zaraz po postulacie rozbudowy ścieżek pieszo-rowerowych.

częściej niż autobus i samochód³⁰. Biorąc pod uwagę problemy komunikacji zbiorowej, należy uznać, że zjawisko to nie zmniejszyło się, a mając na względzie wspomniane już postulaty zawarte w aktualnych dokumentach strategicznych członków partnerstwa, problem bezpieczeństwa pieszych wciąż jest jednym z głównym, którym muszą zająć się władze lokalne.

Powyższe wnioski wskazują, że na obszarze partnerstwa ZIT Kolsko-Tureckiego OF istnieje potrzeba realizacji projektów, które realnie wpłyną na poprawę bezpieczeństwa pieszych. Przykładem takich działań jest realizowane w 2022 r. zadanie „Poprawa bezpieczeństwa na 4 przejściach dla pieszych z sygnalizacją świetlną w ramach jednego skrzyżowania ulic Sienkiewicza – Toruńska – 3-go Maja w Kole”.

Niezależnie od realizowanych projektów oraz priorytetów strategicznych, ważne jest także, aby działania władz lokalnych w przedmiotowym zakresie próbowały antycypować potrzeby, które pojawią się w perspektywie najbliższych lata, wynikające chociażby z trendów demograficznych. Konieczne jest zatem, aby tworzona w przyszłości infrastruktura dla pieszych realizowała zasadę 8-80, czyli aby była do korzystania jednocześnie przez 8-latkę i 80-latkę³¹.

3.4.3.3. Analiza SWOT dotycząca polityki transportowej

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Centralne położenie autostrady A2 na obszarze partnerstwa ▪ Drogi krajowe i wojewódzkie przebiegające przez miasta i gminy partnerstwa ▪ Dobre połączenia drogowe o charakterze wojewódzkim, krajowym i międzynarodowym ▪ Mniej więcej równy czas dojazdu do Poznania i Łodzi ▪ Linia kolejowa nr 3 przebiegająca przez gminę i miasto Koło ▪ Relatywnie dobre połączenie powiatu kolskiego i tureckiego z portami lotniczymi w Poznaniu i Łodzi ▪ Priorytetyzacja bezpieczeństwa ruchu pieszych poprzez budowę chodników oraz bezpiecznych 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Brak normalnotorowej linii kolejowej w powiecie tureckim ▪ Częstotliwość i zasięg połączeń zbiorowego transportu publicznego wskazuje na nierówności w dostępie do usług komunikacyjnych ▪ Brak bus-pasów oraz parkingów systemie Parkuj i Jedź (Park&Ride) ▪ Rosnąca liczba samochodów osobowych przypadająca na 100 mieszkańców w powiecie kolskim i tureckim ▪ Niewielka liczba pojazdów elektrycznych ▪ Niewielki wzrost długości ścieżek rowerowych

³⁰ Zintegrowana Strategia Rozwoju Gospodarczego Gmin Powiatu Tureckiego na lata 2015–2025, <https://www.powiat.turek.pl/media/att/Zintegrowana-Strategia-Powiat-Turecki2.pdf>, s. 254-255.

³¹ <https://www.880cities.org/>

przejść dla pieszych w planowaniu strategicznym	
<p>Szanse</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Realizacja projektu „Budowa nowej linii kolejowej Turek -Konin” w ramach Programu Uzupelniania Lokalnej i Regionalnej Infrastruktury Kolejowej – Kolej+ do 2029 r. ▪ Dynamicznie rosnący rynek pojazdów elektrycznych w Polsce ▪ Rosnąca świadomość zagrożeń dla pieszych w ruchu drogowym ▪ Rosnąca świadomość mieszkańców na temat zrównoważonej mobilności i jej zależności z jakością życia 	<p>Zagrożenia</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Rosnąca liczba środków transportu indywidualnego, czyli motocykli i samochodów, w Polsce i Europie ▪ Intensywny rozwój transportu drogowego, będący następstwem przemian ustrojowych i gospodarczych ▪ Brak bezpośredniego wpływu samorządów na rozwój transportu kolejowego

Podsumowanie

Analizując dane trzech wymiarów Partnerstwa, obszarów społecznego, gospodarczego i środowiskowego zauważymy wyraźnie niższy poziom wskaźników w obszarze społecznym.

Wpływ na taką sytuację z pewnością mają problemy demograficzne: starzejące się społeczeństwo, mniejsza ilość urodzeń, odpływ młodych ludzi o wyższych kwalifikacjach, wzrost ilości osób w wieku poprodukcyjnym.

Niewystarczającymi w Partnerstwie są także dostępność i jakość zasobów mieszkaniowych, zasoby instytucjonalne, integracja i kapitał społeczny.

W tabeli zaprezentowano wartości wskaźników dla poszczególnych gmin, we wszystkich obszarach, w zestawieniu rok 2020 do roku 2019. W większości pozycji obserwujemy spadek tych wartości, natomiast w przypadku wymiaru społecznego spadki te są największe.

Tabela 27 Wskaźniki rozwoju Partnerstwa dla gmin ZIT Kolsko-Tureckie w trzech obszarach: gospodarczy, społeczny i środowiskowy. Zestawienie rok 2020 do 2019

Wskaźniki rozwoju Partnerstwa w relacji 2020 do 2019			
Gmina/ Miasto	Gospodarczy	Społeczny	Środowiskowy
Gmina Brudzew	0,32 (0,32)	- 0,06 (-0,02)	-0,10 (-0,06)
Gmina Turek	0,78 (0,82)	0,13 (0,25)	-0,26 (-0,23)

Miasto Koło	0,32 (0,37)	-0,38 (-0,23)	0,14 (0,19)
Gmina Koło	0,63 (0,62)	0,01 (0,15)	0,15 (0,15)
Miasto Turek	0,12 (0,23)	-0,29 (-0,18)	0,13 (0,04)
Gmina Kościelec	0,51 (0,53)	0,01 (0,12)	0,40 (0,43)

Źródło: opracowanie własne

Relatywnie dobrą sytuację obserwujemy w wymiarze gospodarczym. Znaczący wzrost występuje na rynku pracy a także w kwalifikacjach siły roboczej. Sytuacja materialna mieszkańców też się poprawia.

Za niekorzystną należy uznać sytuację związaną z deficytem obszarów objętych Miejscowymi Planami Zagospodarowania Przestrzennego w partnerstwie.

W obszarze środowiskowym pozytywnym elementem w Partnerstwie jest zwiększająca się ilość powierzchni parków, zieleńców i zieleni osiedlowej.

3.5. Zdolność instytucjonalna Partnerstwa

Na pierwszym swoim posiedzeniu zwołanym w czerwcu 2022r., Rada Partnerstwa, w skład której wchodzi: będący liderem Partnerstwa burmistrz miasta Turek, a także burmistrz miasta Koło oraz wójtowie gmin wiejskich Koło, Turek, Brudzew i Kościelec, postanowiła że formą instytucjonalizacji Partnerstwa będzie Związek Gmin Partnerstwa ZIT Kolsko-Tureckie. W dniu 18 maja 2023 r. Rada Partnerstwa ZIT Kolsko-Tureckiego Obszaru Funkcjonalnego, w skład której weszli przedstawiciele władzy wykonawczej sześciu gmin, podjęła decyzję o zmianie formy instytucjonalizacji związku ZIT ze związku międzygminnego na porozumienie międzygminne.

W nawiązaniu do tych wstępnych ustaleń można przyjąć, że zdolność instytucjonalna Partnerstwa na tym etapie współpracy została pozytywnie zweryfikowana. W gestii Partnerstwa pozostają dalsze decyzje dotyczące możliwości umacniania współpracy, podejmowania innych wspólnych przedsięwzięć i zwiększania tym samym konkurencyjności Partnerstwa wobec obszarów o podobnej charakterystyce w kraju

Na potrzeby analizy wymiaru instytucjonalnego, w którym na co dzień funkcjonują JST Partnerstwa ZIT Kolsko-Tureckie przeprowadzono badanie ankietowe z udziałem

przedstawicielei gmin – partnerów tworzących ZIT Kolsko-Tureckie. Wyniki tego badania zaprezentowano w tabeli.

Tabela 28. Wymiar instytucjonalny w gminach Partnerstwa ZIT Koło-Turek

Miasto/ Gmina	Średnia rotacja kadr (roczna)	Czy w JST jest plan szkoleń	Częstotliwość udziału pracowników w szkoleniach (roczna)	Cykliczne spotkania kierownictwa z pracownikami
Gmina Turek	5%	TAK	3 razy	Nieregularnie
Gmina Kościelec	6-10%	NIE	2 razy	Incydentalnie
Gmina Brudzew	5%	TAK	> 3x razy	Raz w miesiącu
Miasto Koło	6-10%	TAK	> 3 razy	Incydentalnie
Miasto Turek	5%	NIE	2 razy	Nieregularnie
Gmina Koło	Bd.	NIE	2 razy	Nieregularnie

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych przekazanych przez Partnerstwo.

Wnioski dotyczące wymiaru instytucjonalnego w gminach Partnerstwa ZIT Koło-Turek.

W badanych JST nie odnotowano znaczącej rotacji kadr. Zauważalny jest także nieznaczny ubytek pracowników samorządowych w części gmin Partnerstwa. Nie wszystkie JST posiadają plany szkoleń pracowników. Pracownicy gmin Partnerstwa uczestniczą w szkoleniach z regularnością wskazaną w tabeli. Czynnikiem, na który można zwrócić uwagę jest stosunkowo niska liczba i nieregularna częstotliwość spotkań najwyższego kierownictwa z pracownikami.

3.6. Wyniki badań mieszkańców, liderów i młodzieży

Badanie opinii lokalnych liderów

W toku prac nad przygotowaniem raportu diagnostycznego dla obszaru Partnerstwa zaplanowano i przeprowadzono badania ankietowe w trzech grupach respondentów.

Badania te stanowią istotną część konsultacji społecznych i opinii zebranych od osób zamieszkujących na obszarze Partnerstwa ZIT Kolsko-Tureckie. Wyniki badań mogą być wykorzystane przy podejmowaniu kolejnych strategicznych decyzji przez wszystkie Jednostki Samorządu Terytorialnego reprezentujące powołane do życia i umacniające się Partnerstwo.

Badania ankietowe realizowane były w okresie od czerwca do września 2022 roku, odnosiły się do opinii na temat warunków życia, oceny bieżącej sytuacji na zamieszkiwanym obszarze a także słabych i mocnych stron miejsca, gdzie żyjemy oraz ewentualnych perspektyw i działań jakie należałoby podjąć w najbliższej przyszłości. Badania objęły następujące grupy;

- Lokalnych liderów – reprezentujących wszystkie miasta i gminy w Partnerstwie
- Mieszkańców wszystkich gmin na obszarze Partnerstwa
- Młodzież ostatnich klas szkół ponadpodstawowych znajdujących się na terenie dwóch powiatów: powiatu kolskiego i powiatu tureckiego

Analizując udział **lokalnych liderów** w przedmiotowym badaniu warto zwrócić uwagę na następujące elementy:

- pozytywny fakt udziału wszystkich grup respondentów zaproszonych do badania (byli to zarówno liderzy administracji, gospodarki, sektora społecznego jak i liderzy opinii publicznej)
- najliczniejszy udział w badaniu (w tej grupie) odnotowano w przedziale wiekowym 35-50 lat, ponad 56%, a pozostałe wartości to 37,84% dla 50 latków i osób starszych, najmniejsza liczebność badanych to osoby najmłodsze 18-34 lata, około 5%
- ankietę liczniej wypełniały kobiety, statystycznie 64,86 %, natomiast mężczyźni stanowili w tym badaniu 35,14% respondentów
- najwięcej osób w poszczególnych grupach liderów, którzy odpowiedzieli na pytania ankiety to liderzy JST, wyżsi urzędnicy 67,57 %, w dalszej kolejności liderzy sektora społecznego (organizacje) ponad 18%, przedsiębiorcy ponad 10% i inne osoby zaufania publicznego 2%.

Na kluczowe pytanie ankiety, która była **anonimowa** i realizowana wyłącznie w **formule on-line**: „*Jakiego rodzaju przedsięwzięcia powinny zostać zrealizowane w obszarze Partnerstwa w pierwszej kolejności, żeby poprawić warunki życia i zachęcić mieszkańców -zwłaszcza młodych, do pozostania bądź powrotu*”, **lokalni liderzy** odpowiadali **wskazując w kolejności (procentowo) trzy zasadnicze obszary interwencji**:

Tabela 29. Badania opinii lokalnych liderów

Jakiego rodzaju przedsięwzięcia powinny zostać zrealizowane w obszarze Partnerstwa w pierwszej kolejności	Odpowiedzi
Lepsze połączenia komunikacyjne z regionem i światem, drogi, itp.	72,97%
Tworzenie nowych miejsc pracy	75,68%
Wsparcie rozwoju budownictwa mieszkaniowego, większa dostępność mieszkań	48,65%

Źródło: materiał własny. Badanie opinii lokalnych liderów.

W badaniu opinii **lokalnych liderów** można zauważyć, że to najbardziej optymistyczna grupa spośród badanych. Na pytanie: „Czy obszar Partnerstwa gmin - opisany powyżej, jest Pana/i zdaniem dobrym miejscem do życia i rozwoju? Proszę wskazać jedną odpowiedź,” (zdecydowanie TAK, raczej TAK, raczej NIE, zdecydowanie NIE, trudno powiedzieć), aż **94,60%** pytanym osób odpowiedziało TAK i tylko 5,40% raczej NIE. Co znaczące, nikt w tej grupie nie udzielił odpowiedzi zdecydowanie NIE. Badanie w pozostałych grupach respondentów tj. mieszkańców i młodzieży nie były już tak optymistyczne.

Na ostatnie pytanie ankiety dotyczące ZEWNĘTRZNYCH CZYNNIKÓW (ZJAWISK I PROCESÓW) NIEZALEŻNYCH OD JST OBSZARU PARTNERSTWA KTÓRE SPRZYJAJĄ BĄDŹ UTRUDNIAJĄ WSPÓŁPRACĘ INTEGRACJĘ I ROZWÓJ (odpowiedzi udzielano do każdego zagadnienia odpowiadając: sprzyja, nie ma wpływu, utrudnia, trudno powiedzieć) ankietowani lokalni liderzy wskazali:

Czynniki sprzyjające:

- rozwój nowych technologii informacyjnych i komunikacyjnych – 70,27% odpowiedzi
- warunki naturalne i geograficzne gmin w obszarze Partnerstwa – 59,46% odpowiedzi
- przemiany rynku pracy i zmiany struktury rolnictwa – 40,57% odpowiedzi

Czynniki utrudniające:

- niepewność sytuacji politycznej, gospodarczej i pandemicznej - 72,97% odpowiedzi
- starzejące się społeczeństwo - 56,76% odpowiedzi
- skutki wojny w Ukrainie: fala migracji, szereg wyzwań, presji itd. - 48,65% odpowiedzi

Badanie opinii mieszkańców

Badania ankietowe opinii **mieszkańców** Partnerstwa ZIT Kolsko-Tureckie rozpoczęły się 8 lipca i trwały do 31 sierpnia 2022r, do końca okresu wakacyjnego. Tak zdecydowano (członkowie Grupy Roboczej Partnerstwa) na spotkaniu warsztatowym, które odbywało się w dniu 29.06 w mieście Turek na terenie Tureckiego Inkubatora Przedsiębiorczości.

Źródło: Materiały własne. Spotkanie warsztatowe Grupy Roboczej Partnerstwa w dniu 29.06.2022 na terenie Tureckiego Inkubatora Przedsiębiorczości.

Ankieta była anonimowa i realizowano ją wyłącznie w formule on-line. Dzięki wydłużonemu terminowi badań Partnerstwo umożliwiło zebranie opinii mieszkańców także podczas kilku imprez masowych organizowanych przez samorządy, między innymi były to Dni Miasta i Gminy Turek realizowane przez miasto razem z gminą Turek a także inne wydarzenia plenerowe realizowane w mieście Koło, gminie Koło, gminach Kościelec i Brudzew. Informacje dotyczące badań dostępne były na stronach internetowych wszystkich gmin oraz innych forach publicznych. Osoby reprezentujące JST całego Partnerstwa aktywnie włączały się w proces zbierania opinii mieszkańców, a także pomagały tam, gdzie mógł pojawić się kłopot w wypełnieniu formularza (np. osoby starsze, formularz on-line). Na szczególne zwrócenie uwagi zasługują stanowiska plenerowe z dostępem do komputerów, gdzie podczas spotkań plenerowych również można było wypełnić ankietę. W ocenie Partnerstwa dzięki tak przygotowanemu procesowi badania opinii mieszkańców, uzyskano dobrą frekwencję respondentów, którzy mogli wyrazić w ankiecie swoje opinie o bieżącej sytuacji w Partnerstwie a także ona temat możliwości i warunków potencjalnego rozwoju. W badaniu wzięło udział 578 osób z **całego obszaru Partnerstwa**. Rozkład odpowiedzi w poszczególnych gminach Partnerów ZIT Kolsko-Tureckiego przedstawia tabela.

Tabela 30. Rozkład głosów /opinii mieszkańców wyrażonych w ankiecie w poszczególnych gminach Partnerstwa

Odpowiedzi	Liczba	%
Miasto Turek	175	30,28%
Miasto Koło	159	27,51%
Gmina Turek	101	17,47%
Gmina Koło	56	9,69%
Gmina Brudzew	35	6,06%
Gmina Kościelec	52	9,00%
Inna	0	0,00%

Źródło: materiały własne ZMP.

Analizując wyniki badań opinii mieszkańców obszaru Partnerstwa ZIT Kolsko-Tureckie warto podkreślić, że w badaniu tym wzięli udział mieszkańcy wszystkich miast i gmin Partnerstwa, a także fakt, iż zdecydowana większość ankietowanych ocenia Partnerstwo jako **dobre miejsce do życia** (łącznie deklaracje, że zdecydowanie TAK i raczej TAK stanowią blisko **68%** odpowiedzi mieszkańców)

Słabe strony Partnerstwa uwypuklone w opiniach mieszkańców:

Tabela 31. Słabe strony Partnerstwa, opinia mieszkańców

Słabe strony Partnerstwa	Procent odpowiedzi
komunikacja i transport zbiorowy	81,83%
wysokość zarobków i płac	80,28%
oferty pracy i rynek pracy	66,44

usługi zdrowotne	65,92%
dostępność i ceny mieszkań/domów	64,19%

Źródło: materiały własne ZMP

Pytanie dotyczące obszaru Partnerstwa, na które odpowiadano (trzy warianty odpowiedzi) zawierało kwestie: co jest jego silną stroną, słabą stroną i trudno powiedzieć. Spośród wszystkich pytań w poszczególnych obszarach te, które wybrano i poddano głębszej analizie zostały wskazane w największej ilości odpowiedzi)

Silne/mocne strony Partnerstwa wskazane w opiniach mieszkańców:

Tabela 32. Mocne strony w opinii mieszkańców

Silne/mocne strony Partnerstwa	Procent odpowiedzi
więzi i tradycje rodzinne	69,55%
relacje międzyludzkie, sąsiedzi, przyjaciele, znajomi	65,57%
lokalny patriotyzm, dziedzictwo i historia	60,03%
czystość środowiska naturalnego (zieleni, powietrze, woda)	52,60%
oferta edukacji i kształcenia się	ponad 52%

Źródło: materiały własne ZMP

Odpowiadając na pytanie: „**Jakiego rodzaju przedsięwzięcia powinny zostać zrealizowane w Pana/i gminie w pierwszej kolejności, żeby poprawić warunki życia i zachęcić mieszkańców - zwłaszcza młodych, do pozostania bądź powrotu?**” mieszkańcy wskazywali na następujące działania:

- tworzenie nowych miejsc pracy
- lepsze połączenia komunikacyjne z regionem i światem, drogi, itp.
- stworzenie atrakcyjnej infrastruktury jak: chodniki, przystanki, ścieżki, rowerowe, obiekty sportowe
- lepsza i bardziej dostępna opieka zdrowotna (podstawowa i specjalistyczna)

W drugiej części ankiety pytania kierowane do mieszkańców dotyczyły usług publicznych, z których mieszkańcy Partnerstwa korzystają.

W tym obszarze wyraźnie obserwujemy dominację dwóch ośrodków, które w zdecydowanej przewadze te usługi świadczą. Są to miasto Turek i miasto Koło.

Usługi, które są realizowane w głównej mierze przez dwa miasta w Partnerstwie miasto Turek i miasto Koło to między innymi:

- edukacja podstawowa dzieci i opieka nad dzieckiem (przedszkole, żłobek)
- edukacja w szkołach ponadpodstawowych
- podstawowa opieka zdrowotna
- specjalistyczna opieka zdrowotna

Dla innego rodzaju usług takich jak: usługi kultury wysokiej: teatr, muzyka poważna, wystawy, a także usługi kultury popularnej i rozrywki (kino, koncert, widowiska, itp.) mieszkańcy udzielali odpowiedzi, że realizują je **w miejscowościach poza obszarem** Partnerstwa. Odpowiednio dla teatru, muzyki poważnej 57,09 % odpowiedzi oraz kina, koncertów i widowisk itp. 44,46% odpowiedzi.

Miasta Turek i Koło są wiodącymi ośrodkami dla całego Partnerstwa także w zakresie:

- uprawiania sportu i rekreacji (kluby/sekcje sportowe i turystyczne, jogging, fitness)
- korzystania z imprez sportowych, mecze, zawody, itp.
- zakupów podstawowych artykułów gosp. domowego i żywności
- zakupów artykułów przemysłowych, odzieży, AGD
- drobnych usług naprawczych, itp. (szewc, krawiec, naprawa AGD, itp.)
- usług typu "beauty" (fryzjer, kosmetyczka, solarium, spa, itp.)
- usług bankowych i finansowych (pożyczki, kredyty, ubezpieczenia)
- usług budowlanych, remontowych i transportowych
- a także usług związanych z gastronomią (restauracje, puby, kawiarnie, bary, catering)

Istotnym elementem stabilizacji i wzrostu w perspektywie Partnerstwa jest także kwestia zatrudnienia, tworzenia nowych miejsc pracy a także samego poszukiwania pracy. Pytanie ankietowe dotyczące pracy zawodowej i miejsc, gdzie ankietowani starają się o pracę, odpowiadano w następujący sposób (tabela/zestawienie poniżej) również wskazując przede wszystkim miasto Turek i miasto Koło.

Praca zawodowa, poszukiwanie pracy itp.

Tabela 33. Poszukiwanie pracy opinie mieszkańców

Gdzie poszukuję pracy	Liczba	Odpowiedzi
-----------------------	--------	------------

Miasto Turek	182	31,49%
Miasto Koło	179	30,97%
Gmina Turek	23	3,98%
Gmina Koło	17	2,94%
Gmina Brudzew	14	2,42%
Gmina Kościelec	10	1,73%
Miejscowość poza obszarem Partnerstwa	87	15,05 %
Nie korzystam z tej usługi	66	11,42%

Źródło: materiały własne ZMP.

Badanie opinii młodzieży

Spośród trzech grup ankietowanych w obszarze Partnerstwa ZIT Kolsko-Tureckie najbardziej krytyczne stanowisko wobec otaczającej rzeczywistości zaprezentowały osoby młode, uczniowie ostatnich klas szkół ponadpodstawowych.

Dzięki uprzejmości i zaangażowaniu władz samorządowych Starostwa Powiatowego w Kole oraz Starostwa Powiatowego w Turku a także kierowników Wydziałów Oświaty tych placówek, dyrektorów szkół jak również osób koordynujących badania ze strony Partnerstwa po stronie miasta Koło i miasta Turek, możliwe było przeprowadzenie badań opinii młodzieży w 11 placówkach edukacyjnych na terenie Partnerstwa w obrębie dwóch powiatów, powiatu Kolskiego i powiatu Tureckiego. Badania te zostały zrealizowane na początku września, wraz z rozpoczęciem nowego roku szkolnego, w terminie od 05.09.2022 do 09.09.2022.

Poniżej prezentujemy zestawienie szkół, które wzięły udział w badaniu:

1.Liceum Ogólnokształcące im. Kazimierza Wielkiego w Kole

- ul. Blizna 37, 62-600 Koło
2. Zespół Szkół Ekonomiczno-Administracyjnych im. St. i Wł. Grabskich w Kole
ul. Sienkiewicza 1, 62-600 Koło
3. Zespół Szkół Rolnicze Centrum Kształcenia Ustawicznego im. St. Staszica w Kościelcu ul. Kościelna 2, 62-604 Kościelec
4. Zespół Szkół Technicznych w Kole
ul. Kolejowa 11, 62-600 Koło
5. Zespół Szkół Ogólnokształcących i Technicznych w Kłodawie
ul. Mickiewicza 4, 62-650 Kłodawa
6. ZESPÓŁ OPIEKUŃCZO- EDUKACYJNO- WYCHOWAWCZY W KOLE Specjalny Ośrodek Szkolno- Wychowawczy w Kole, ul. Kolejowa 13, 62-600 Koło
7. Państwowe Liceum Sztuk Plastycznych w Kościelcu - Organem prowadzącym jest Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, a organem nadzorującym - Centrum Edukacji Artystycznej.
8. Zespół Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego w Powierciu - Organem prowadzącym Centrum jest minister właściwy do spraw rolnictwa. Powiercie 31, 62-600 Koło
9. I Liceum Ogólnokształcące im. Tadeusza Kościuszki w Turku, ul. Kościuszki 4, 62-700 Turek
10. Zespół Szkół Technicznych w Turku, Milewskiego 3b, 62-700 Turek
11. Zespół Szkół Rolniczych CKP w Kaczkach Średnich, Kaczki Średnie 62, 62-700 Turek

Na pierwsze pytanie ankiety: „Czy obszar Partnerstwa opisany powyżej jest Twoim zdaniem dobrym miejscem do życia i rozwoju?”, młodzi ludzie udzielali odpowiedzi już zdecydowanie mniej entuzjastycznie w porównaniu z lokalnymi liderami i mieszkańcami, wskazując w bardzo zbliżonych proporcjach tj. **42,33%** odpowiedzi, że zdecydowanie TAK i raczej TAK (opinie razem) oraz **40,91%** odpowiedzi, że raczej NIE i zdecydowanie NIE (opinie razem)

Ponadto ponad 17% respondentów odpowiedziało na to pytanie: „trudno powiedzieć”.

Wszystkich ankiet, wypełnianych przez młodzież odnotowano 827, natomiast ankiet pełnych, w których udzielono 100% odpowiedzi, zrealizowano 633.

Elementy, stanowiące dla młodzieży dużą wartość (będące zdecydowanie pozytywną cechą) to: **więzi i tradycje rodzinne** 64,45% odpowiedzi, **relacje międzyludzkie** (sąsiedzi, przyjaciele, znajomi) 60,35% odpowiedzi – na pytanie co zachęca młodych do pozostania/zamieszkania na stałe w miejscu, gdzie obecnie zamieszkują.

Czynniki, na które w badaniu ankietowym wskazują młodzi, a które zdecydowanie zniechęcają do pozostania i zachęcają do opuszczenia obszaru Partnerstwa to:

Tabela 34. Poszukiwanie pracy opinie mieszkańców

Czynniki zniechęcające do pozostania	Odpowiedzi młodych
wysokość zarobków (zbyt niskie)	78,52%
brak atrakcyjnych ofert pracy	69,19%
niewystarczająca oferta usług zdrowotnych	68,25%
słabo rozwinięta komunikacja i transport zbiorowy	66,03%
słabe warunki rozwoju przedsiębiorczości	60,35%
niewystarczająca dostępność mieszkań/domów	54,66%

Tendencją obserwowaną w badaniu opinii młodzieży jest bardzo wysoki wskaźnik procentowy dla odpowiedzi „*nie ma to dla mnie znaczenia*” w czterech obszarach: warunki dla rozwoju rolnictwa – ponad 35% odpowiedzi, działania i jakość pracy urzędów – ponad 30% odpowiedzi, a także opinia o gminie ponad 29% oraz aktywność i współpraca mieszkańców – również ponad 29% odpowiedzi.

Przedsięwzięcia oczekiwane przez młodych (będące zachętą do pozostania lub powrotu do miejsca rodzinnego):

- tworzenie nowych miejsc pracy - 66,19 %
- lepsze połączenia komunikacyjne z regionem i światem - 51,03%
- lepsza bardziej dostępna opieka zdrowotna - 50,87%
- lepsze warunki do samozatrudnienia i rozwoju przedsiębiorczości – 48,03%

W opiniach młodych ludzi warto pogłębiać wiedzę i kompetencje w obszarach:

- **praktyczne umiejętności** związane z zawodem - odpowiedziało 55,61% respondentów
- **znajomość języków obcych** - wskazało 54,19% ankietowanych

Na pytanie dotyczące miejsca, gdzie w przyszłości młodzi ludzie chcieliby **pracować** i **zamieszkać** najczęściej wskazywano, że za granicą, ale też w miejscowości na terenie innego województwa odpowiednio 30,02% i 19,59% (dla pracy) oraz 27,33% i 18,80% (dla zamieszkania).

Atrakcyjność miejsc pracy i sektorów gospodarki. Za szczególnie atrakcyjne miejsca pracy i możliwości zatrudnienia dla młodych ludzi, ankietowani uważają:

- pracę w zagranicznej firmie – najwięcej odpowiedzi - ponad 76%
- wolny zawód telepraca, ponad 62%
- także własna działalność blisko 64%
- również praca w firmie rodzinnej (ale poza rolnictwem) ponad 64%

Zdecydowanie nieatrakcyjne miejsca pracy dla większości młodych ludzi to rodzinne **gospodarstwo rolne** - ponad 75% odpowiedzi (łącznie odpowiedzi mało atrakcyjne i zupełnie nieatrakcyjne), oraz własne gospodarstwo rolne ponad 74% (odpowiedzi mało atrakcyjne i zupełnie nieatrakcyjne)

Również mało atrakcyjna dla młodych jest perspektywa pracy w instytucji publicznej (urzędzie) a także w organizacji społecznej.

Na pytanie dotyczące atrakcyjności **branży** młodzież wskazywała:

- atrakcyjne lub bardzo atrakcyjne branże w opinii młodych ludzi to: nowe **technologie IT**, biotechnologie
- pozytywnie młodzi oceniają również możliwość pracy w **handlu** 61,92%, **kulturze i rozrywce** 58,61%

Nieatrakcyjne lub mało atrakcyjne są dla młodzieży miejsca pracy w:

- rolnictwie, ogrodnictwie ponad - 72,83%
- w usługach komunalnych – 74,25%
- w obszarze oświaty, kształcenia i wychowania 67,14%

W udzielanych na pytania ankiety odpowiedziach, **72,99 %** młodych osób zadeklarowało, że w swoim życiu podjęło już pracę, za którą otrzymywali wynagrodzenie. Często była to praca dorywcza i sezonowa. Czynnikiem, który mógłby zmotywować młodych do prowadzenia własnej działalności gospodarczej, na który wskazywała młodzież najczęściej, to posiadanie **dobrego pomysłu** 52,61%. (odnotować warto przy tym pytaniu, że nie środki finansowe były tu najważniejsze i znalazły się w odpowiedziach dopiero na 3 miejscu)

Interesującą obserwacją wynikającą z analizy badań ankietowych opinii młodzieży jest fakt braku zainteresowania młodych by przejmować i prowadzić rodzinne firmy i gospodarstwa domowe. Również z drugiej strony brak jest zachęty dla młodych kierowanej przez ich rodziców, którzy w opinii młodzieży także nie motywują/nie zachęcają do tego by te gospodarstwa przejmować i prowadzić.

Innym ważnym czynnikiem, mającym wpływ na podejmowanie życiowych decyzji przez młodych ludzi, wskazanym w niniejszym badaniu ankietowym opinii młodzieży jest kwestia **zaufania**. Największe **zaufanie** młodzi ludzie w Partnerstwie ZIT Kolsko-Tureckie deklarują do **rodziny 81,04%**, zaś najmniejsze (brak zaufania) do kapłanów (nie ufam 58,93%), lokalnych

mediów (nie ufam - 57,76%) oraz lokalnych społeczności (nie ufam – 53,08%). Dla tego pytania charakterystyczna jest też duża liczba głosów - nie wiem. Na to pytanie młodzież odpowiadała: ufam/nie wiem/nie ufam/. Pytanie brzmiało: Czy masz zaufanie do?

Niekorzystnym zjawiskiem jakie da się zaobserwować, a które wyraźnie potwierdza się w przeprowadzonych badaniach wśród młodzieży jest relatywnie wysoki poziom deklarowanego **braku zaufania** młodych także do nauczycieli, urzędników oraz instytucji państwowych i samorządowych a także organizacji społecznych. Tu pojawia się pytanie czy takie odpowiedzi to naturalny „bunt” młodego pokolenia czy jednak poważny kryzys braku autorytetów.

W toku dyskusji i analiz przeprowadzonych w Partnerstwie podczas spotkań on-line a także w czasie spotkań warsztatowych w Turku 29.06., w Kole 18.08., oraz Brudzewie w dniu 05.10.22 odnosząc się do postaw młodzieży uznano, że sama chęć wyjazdu młodych w celu np. zdobywania wiedzy, poznania „świata” czy też pracy i zdobycia nowych kwalifikacji poza miejscem, gdzie obecnie zamieszkują nie jest niekorzystna. Może być pozytywnym elementem rozwoju i zdobywania doświadczeń dla ludzi młodych. Jest jednak jeden warunek, że młodzi będą chcieli powrócić do rodzinnych korzeni i miejsca, z którego się wywodzą. To z kolei wydaje się być wyzwaniem dla lokalnych włodarzy i decydentów by oferta kierowana do młodych była wystarczająco atrakcyjna i motywowała do podejmowania decyzji o pozostaniu lub ewentualnym powrocie.

W toku dyskusji publicznej, która toczyła się w Partnerstwie pojawił się pomysł na debatę (lub cykl debat) z udziałem młodzieży, środowiska samorządowego, nauczycieli, ludzi kultury i sportu oraz osób cieszących się szacunkiem w społecznościach lokalnych, jakie działania podjąć by te niekorzystne oceny poprawić, co z kolei pomogłoby odwrócić trend widoczny w postawach i oczekiwaniach młodego pokolenia.

3.7. Analiza powiązań funkcjonalnych na obszarze Partnerstwa oraz określenie wiodących funkcji

Powiązania funkcjonalne to więzi społeczne i gospodarcze uwarunkowane cechami środowiska antropogenicznego, ściśle związane z przepływem osób, towarów i usług. Powiązania funkcjonalne tworzą się niezależnie od granic administracyjnych JST, a ich występowanie przesądza o istnieniu oraz charakterze obszaru funkcjonalnego. Spójność granic obszarów funkcjonalnych i granic ZIT Kolsko – Tureckiego powoduje, że działania planowane na terenie obszaru mają znacznie większą szansę przełożyć się na aktywizację lokalnych endogennych potencjałów rozwoju, a tym samym mogą być silnym impulsem rozwojowym.

3.7.1. Identyfikowanie powiązań funkcjonalnych na obszarze ZIT Kolsko- Tureckiego

Wewnętrzne i zewnętrzne powiązania funkcjonalne w ZIT Kolsko-Tureckim określono na podstawie analizy przepływów związanych z podejmowaniem zatrudnienia przez mieszkańców obszaru ZIT oraz importu/eksportu usług publicznych i prywatnych. Identyfikacja granic obszaru funkcjonalnego i wewnętrznych powiązań między gminami na obszarze Partnerstwa została przeprowadzona na podstawie spotkań i rozmów z gminami w sierpniu 2022 r. Powiązania funkcjonalne analizowane były w następujących obszarach:

- usługi publiczne, w tym edukacja i wychowanie, opieka zdrowotna, pomoc społeczna, kultura, rozrywka i rekreacja, ochrona środowiska, bezpieczeństwo, transport, administracja i inne usługi publiczne,
- usługi rynkowe,
- rynek pracy.

Dodatkowym źródłem informacji są ankiety uczniów ostatnich klas szkół średnich, liderów oraz mieszkańców przeprowadzone w ZIT Kolsko-Tureckim w okresie od czerwca do września 2022 r.

Narzędziem wspierającym badanie były pytania zawarte w dwu spośród trzech realizowanych na terenie ZIT Kolsko – Tureckiego ankiet tj. w ankiecie skierowanej do mieszkańców i ankiecie dedykowanej lokalnym liderom. W każdej z nich pojawiło się pytanie lub pytania dotyczące miejsca, w którym realizują oni swoje potrzeby i poszukują niezbędnych usług. Kategorii potrzeb i usług w każdej z ankietach zdefiniowanych zostało ok. 26. Na każde pytanie można było odpowiedzieć zaznaczając, że usługa jest realizowana w gminie miejscu zamieszkania; gminie poza miejscem zamieszkania, ale leżącej w obszarze ZIT Kolsko-Tureckiego; w gminie poza obszarem ZIT i mieście wojewódzkim. Dodatkowo respondent mógł zaznaczyć, że z danej usługi nie korzysta. W ankiecie skierowanej do liderów, te same kategorie usług oraz możliwości odpowiedzi dotyczyły nie realizowanych przez respondenta usług, ale wiedzy, gdzie mieszkańcy lokalnej społeczności daną aktywność lub usługę realizują.

Biorąc pod uwagę dostępność i przepływy mieszkańców usługi publiczne i prywatne świadczone na obszarze ZIT Kolsko –Tureckiego dzielą się na 3 kategorie usług:

- a) usługi, z których mieszkańcy ZIT Kolsko –Tureckiego korzystają głównie na obszarze Partnerstwa (usługi zbilansowane wewnętrznie i zewnętrznie),
- b) usługi, z których mieszkańcy ZIT Kolsko –Tureckiego korzystają zarówno na obszarze, jak i poza obszarem Partnerstwa (usługi zbilansowane z importem lub dużym importem spoza Partnerstwa),
- c) usługi, z których mieszkańcy ZIT Kolsko –Tureckiego korzystają głównie poza obszarem Partnerstwa (usługi importowane spoza Partnerstwa).

Usługi zbilansowane wewnątrznie i zewnątrznie

Usługi zbilansowane wewnątrznie i zewnątrznie to usługi powszechnie dostępne na obszarze Partnerstwa. Zbilansowanie usług w kontekście zewnętrznym oznacza, że liczba osób z obszaru Partnerstwa, która korzysta z danej usługi poza obszarem Partnerstwa jest porównywalna do liczby osób spoza obszaru Partnerstwa, która korzysta z danej usługi na obszarze Partnerstwa. Kontekst wewnętrzny uwzględnia ww. opisane zależności, ale w odniesieniu do JST położonych w obszarze Partnerstwa.

Udział zbilansowanych usług w usługach ogółem świadczy o wysokich możliwościach zaspokajania potrzeb mieszkańców Partnerstwa, a ich występowanie – co do zasady - o istnieniu powiązań funkcjonalnych, głównie między JST wchodzącymi w skład Partnerstwa.

Wśród usług zbilansowanych wewnątrznie i zewnątrznie na terenie ZIT Kolsko-Tureckiego wyróżnia się:

- usługi opieki nad małymi dziećmi świadczone przez żłobki i przedszkola,
- usługi edukacyjne świadczone przez szkoły podstawowe, szkoły zawodowe i branżowe technika, szkoły ogólnokształcące, szkoły specjalne, szkoły policealne, lokalne ośrodki wiedzy i edukacji, placówki oferujące usługi edukacyjne pozaszkolne (kursy, szkolenia, koła zainteresowań),
- usługi w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej,
- usługi w zakresie pomocy społecznej (świadczone przez dzienne domy pobytu dla osób starszych, całodobowe domy opieki dla osób starszych i niepełnosprawnych, placówki opiekuńcze dla dzieci i młodzieży, placówki świadczące usługi rehabilitacyjno-opiekuńcze dla osób starszych i niepełnosprawnych, placówki opiekuńcze dla dzieci i młodzieży
- usługi sportowo-rekreacyjne (powszechnie dostępne miejsca do uprawiania sportu i rekreacji indywidualnej (boiska, place zabaw, siłownie zewnętrzne), imprezy i wydarzenia sportowe),
- podstawowe usługi handlowe (w tym targowiska), pozostałe usługi rynkowe.

Usługi zbilansowane z importem lub dużym importem spoza ZIT Kolsko-Tureckiego

Do grupy tych usług należą usługi, które są dostępne na obszarze ZIT Kolsko-Tureckiego. Mimo to mieszkańcy obszaru Partnerstwa korzystają z nich także w ośrodkach położonych poza obszarem Partnerstwa (w mniejszym lub większym stopniu). Mieszkańcy spoza obszaru ZIT Kolsko-Tureckiego korzystają z usług na obszarze ZIT w mniejszym stopniu niż mieszkańcy ZIT w ośrodkach położonych poza obszarem ZIT.

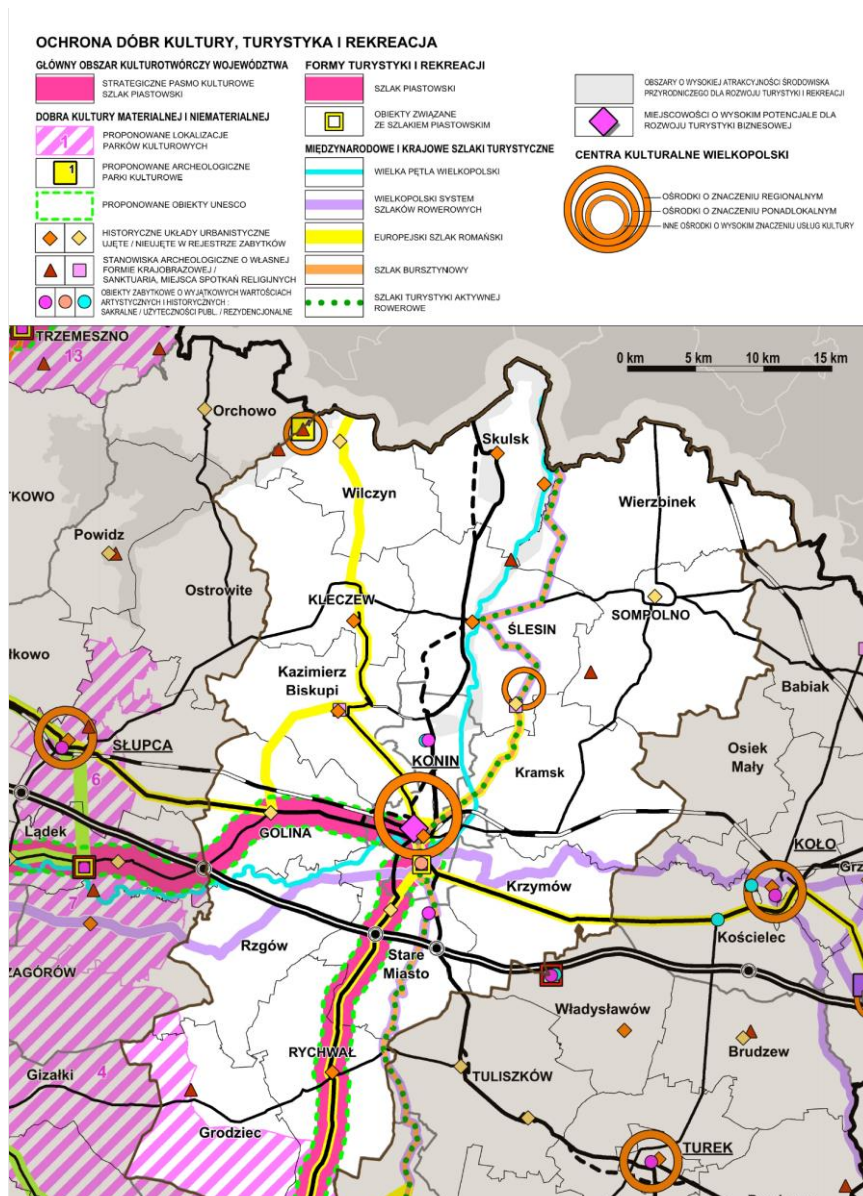
Występowanie tego typu usług na terenie Partnerstwa oznacza, że wytworzyły się powiązania funkcjonalne obszaru Partnerstwa z ośrodkami spoza obszaru Partnerstwa, a także powiązania pomiędzy określonymi grupami JST wewnątrz Partnerstwa. Do usług zbilansowanych z importem lub dużym importem spoza Partnerstwa należą: usługi w zakresie specjalistycznej opieki zdrowotnej (w tym usługi szpitalne), usługi kulturalno-rozrywkowe (wydarzenia z zakresu pop-kultury stałe, cykliczne i masowe, wystawy, koncerty muzyki klasycznej, itp.), usługi handlowe (inne niż podstawowe).

Przykłady 1 - Usługi w zakresie specjalistycznej opieki zdrowotnej (w tym usługi szpitalne)

Znaczna część mieszkańców obszaru Partnerstwa korzysta ze specjalistycznej opieki zdrowotnej w placówkach położonych w miastach Koło i Turek tj. usług szpitali powiatowych oferujących ambulatoryjną oraz zamkniętą opiekę zdrowotną. Mieszkańcy ZIT Kolsko-Tureckiego korzystają także ze specjalistycznej lub wysokospecjalistycznej opieki zdrowotnej w ośrodkach zlokalizowanych poza obszarem Partnerstwa, głównie w Koninie i Łodzi (ok. 60% mieszkańców Turku).

Przykład 2 - Usługi kulturalno-rozrywkowe: wydarzenia z zakresu pop-kultury (stałe, cykliczne i masowe), wystawy, koncerty muzyki klasycznej, itp. Mieszkańcy obszaru Partnerstwa biorą udział w wydarzeniach z zakresu pop kultury i kultury wyższej (muzyka poważna, wystawy) w ośrodkach, w których są one organizowane, zarówno na obszarze Partnerstwa jak i poza nim. Mieszkańcy korzystają z oferty kulturalno-rozrywkowej miast: Koło i Turek oraz Poznań, Toruń i Łódź (wystawy, koncerty muzyki poważnej, koncerty muzyki pop, wydarzenia z zakresu kultury wysokiej). (Poniżej mapa prezentująca Centra kulturalne Wielkopolski Wschodniej).

Rysunek 48. Centra kulturalne Wielkopolski Wschodniej

Źródło: Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego 2020+

Przykład - Usługi handlowe (inne niż podstawowe) Mieszkańcy obszaru Partnerstwa korzystają usług handlowych (innych niż podstawowe) w miastach obszaru Partnerstwa (Koło i Turek) oraz większych ośrodkach miejskich poza Partnerstwem, w których zlokalizowane są centa handlowe (przede wszystkim w Koninie, Kaliszu i Łodzi).

Przykład – Usługi edukacyjne w zakresie szkolnictwa wyższego Mieszkańcy ZIT Kolsko-Tureckiego korzystają z usług edukacyjnych w zakresie szkolnictwa wyższego głównie poza Partnerstwem, w ośrodkach akademickich: Poznań, Konin, Łódź, Warszawa, Wrocław.

Przykład - Usługi kulturalne w zakresie kultury wysokiej (teatr, muzea, koncerty) Mieszkańcy obszaru Partnerstwa biorą udział w wydarzeniach z zakresu kultury wysokiej w ośrodkach, w których są organizowane, zarówno na obszarze Partnerstwa (Turek i Koło), jak i poza nim.

Najczęściej mieszkańcy ZIT Kolsko-Tureckiego korzystają z oferty kulturalnej miast położonych poza Partnerstwem: Kalisz, Konin, Poznań, Toruń, Warszawa i Wrocław.

3.7.2. Identyfikowanie powiązań funkcjonalnych na podstawie przepływów związanych z podejmowaniem zatrudnienia przez mieszkańców.

Z analizy przepływów wynika, że mieszkańcy obszaru ZIT Kolsko-Tureckiego podejmują pracę w gminie, w której mieszkają lub w innej gminie na obszarze Partnerstwa, głównie w Turku i Kole. Ponadto dość duża grupa mieszkańców z ościennych gminy np. gminy Malanów korzysta z rynku pracy w Kole i Turku (usługi rynkowe, usługi administracyjne). Mieszkańcy obszaru Partnerstwa podejmują również pracę poza obszarem Partnerstwa (Konin, Kalisz, Poznań, gmina Przykona).

Z badań mieszkańców wynika, że 31,5% badanych respondentów pracuje w m. Turek i 30,1% w mieście Koło. Natomiast poza obszarem Partnerstwa zatrudnienie znalazło 15% respondentów. W pozostałych gminach przedział ten plasuje się od 4 % do 2%. Czyli niewielki % mieszkańców ZIT Kolsko-Tureckiego znajduje pracę na obszarze swojego zamieszkania. Należy jednak zaznaczyć, że łączna liczba respondentów wynosiła 578 osób z czego 68% to kobiety. I to one rzadziej decydują się na prace poza obszarem Partnerstwa.

3.7.3. Wiodące funkcje Partnerstwa ZIT Kolsko-Tureckie

Z analizy dostępności usług prywatnych i publicznych na terenie ZIT Kolsko-Tureckiego, uzupełnionej analizą zakresu ustawowych zadań organów administracji publicznej i wymiaru sprawiedliwości oraz właściwości miejscowej poszczególnych organów wynika, że ośrodki osiedleńcze wchodzące w skład ZIT pełnią – w zakresie zaspokajania indywidualnych i zbiorowych potrzeb mieszkańców pięć funkcji:

- administracyjną podstawową,
- administracyjną specjalistyczną,
- socjalno-bytową,
- dostawcy usług o charakterze podstawowym,
- dostawcy usług o charakterze wyspecjalizowanym.

Opis funkcji w zakresie zaspokajania indywidualnych i zbiorowych potrzeb mieszkańców oraz wykaz JST wypełniających te funkcje prezentuje poniższa tabela.

Tabela 35. Funkcje ośrodków osiedleńczych w zakresie zaspokajania indywidualnych i zbiorowych potrzeb mieszkańców

Nazwa funkcji	Opis funkcji	Ośrodki/gminy
Administracja podstawowa	Związana z obsługą ludności przez jednostki i urzędy władzy publicznej, tj.: urzędy gminy (m.in. sprawy obywatelskie, obsługa przedsiębiorców, pomoc społeczna, pomoc rodzinie)	Wszystkie gminy z obszaru Partnerstwa
Administracja specjalistyczna	1.Związana z obsługą ludności przez jednostki i urzędy władzy publicznej inne niż urzędy gminy, tj.: • Starostwa powiatowe (m.in. sprawy komunikacyjne i transportowe, sprawy geodezyjno-budowlane, pomoc społeczna, pomoc rodzinie) • Urząd Skarbowy, Zakład Ubezpieczeń Społecznych, KRUS, • Straże i Inspekcje (Powiatowy Inspektorat Weterynarii, Powiatowy Inspektorat Nadzoru Budowlanego, Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna, Powiatowa Komenda Policji, Powiatowa Komenda państwowej Straży Pożarnej) • Instytucje rynku pracy (PUP). 2. Związana z zapewnieniem obsługi ludności przez wymiar sprawiedliwości (prokuratura, sądy)	Powiaty turecki i kolski w Turku i Kole.
Socjalno - bytowa	1. Związana z zaspokajaniem podstawowych potrzeb bytowych ludności: • zaopatrzenia w infrastrukturę techniczną i media, •	Wszystkie gminy z ZIT Kolsko-Tureckiego

	<p>zapewnieniem dostępności komunikacyjnej, • zapewnieniem bezpieczeństwa w tym bezpieczeństwa zdrowotnego na podstawowym poziomie, 2. Związana z zapewnieniem miejsca stałego pobytu – koncentrowania czynności życiowych</p>	
<p>Dostawcy usług o charakterze podstawowym</p>	<p>Związana z dostarczaniem usług (w tym publicznych) o charakterze podstawowym, w szczególności: • wychowawczych i opiekuńczych (przedszkola, żłobki), • edukacyjnych na szczeblu ponadpodstawowym, • edukacji pozaszkolnej, • związanych ze spędzaniem czasu wolnego</p>	<p>Wszystkie gminy z ZIT Kolsko-Tureckiego</p>
<p>Dostawcy usług o charakterze wyspecjalizowanym</p>	<p>Związana z dostarczaniem usług (w tym publicznych) o charakterze ponadpodstawowym - wyspecjalizowanym, w szczególności:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wychowawczych i opiekuńczych, • edukacyjnych na szczeblu ponadpodstawowym, • edukacji pozaszkolnej, • związanych ze spędzaniem czasu wolnego – w szczególności kultury wyższej 	<p>Miasta: Koło, Turek</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • specjalistycznych usług zdrowotnych i usług społecznych 	
--	---	--

Źródło: materiały własne ZMP.

Podsumowanie

Przewaga na terenie ZIT Kolsko-Tureckim usług o charakterze zbilansowanym świadczy o samowystarczalności obszaru i dobrej dostępności usług zaspakajających podstawowe potrzeby mieszkańców (potrzeby socjalno-bytowe, podstawowa opieka zdrowotna, wychowanie i edukacja do szczebla ponadpodstawowego, podstawowe usługi handlowe, kultura). Mieszkańcy obszaru ZIT Kolsko -Tureckiego korzystają z tych usług głównie w gminach położonych na obszarze Partnerstwa, choć nie zawsze w tych, w których mieszkają (co tworzy wewnętrzne powiązania funkcjonalne). Usługi zaspakajające inne niż podstawowe potrzeby mieszkańców, tj. potrzeby w zakresie edukacji wyższej, kultury wysokiej, wysokospecjalistycznych usług zdrowotnych nie są w wystarczającym stopniu dostępne na obszarze Partnerstwa. Mieszkańcy obszaru korzystają z tych usług w ośrodkach zlokalizowanych poza Partnerstwem, przede wszystkim w Kaliszu, Koninie, Poznaniu (powiązania funkcjonalne zewnętrzne z ośrodkiem wojewódzkim lub ośrodkiem subregionalnym). Z uwagi na wielkość obszaru Partnerstwa oraz niską dostępność komunikacyjną (Turek – Konin; Turek – Poznań) obszaru nie wszyscy mieszkańcy Partnerstwa mają możliwość skorzystania w porównywalnym stopniu z procesów rozwojowych miasta wojewódzkiego (Poznania) lub subregionalnego (Konina). **Czynnikiem kryzysu jest zła dostępność przestrzenna (czasowa, komunikacyjna) do ośrodków wojewódzkich, determinująca brak możliwości efektywnego korzystania z bodźców rozwojowych, generowanych przez duże ośrodki miejskie.** Obrazuje to poniższa mapa.

Rysunek 49. Komunikacja i transport subregionu konińskiego – Wielkopolski Wschodniej

KOMUNIKACJA I TRANSPORT

DROGOWY

- AUTOSTRADA (A)
- DROGI KRAJOWE (DOCELOWA KLASA GP)
ISTNIEJĄCE / PLANOWANE
- DROGI WOJEWÓDZKIE (DOCELOWA KLASA G)
ISTNIEJĄCE / PLANOWANE
- ODCINKI DRÓG PRZEZNACZONE
DO ZMIANY KATEGORII
- MIEJSCOWOŚCI WYMAGAJĄCE
BUDOWY OBWODNIC

KOLEJOWY

- MIĘDZYREGIONALNE LINIE KOLEJOWE
DOCELOWA PRĘDKOŚĆ 160 KM/H
- PONADLOKALNE LINIE KOLEJOWE

WODNY

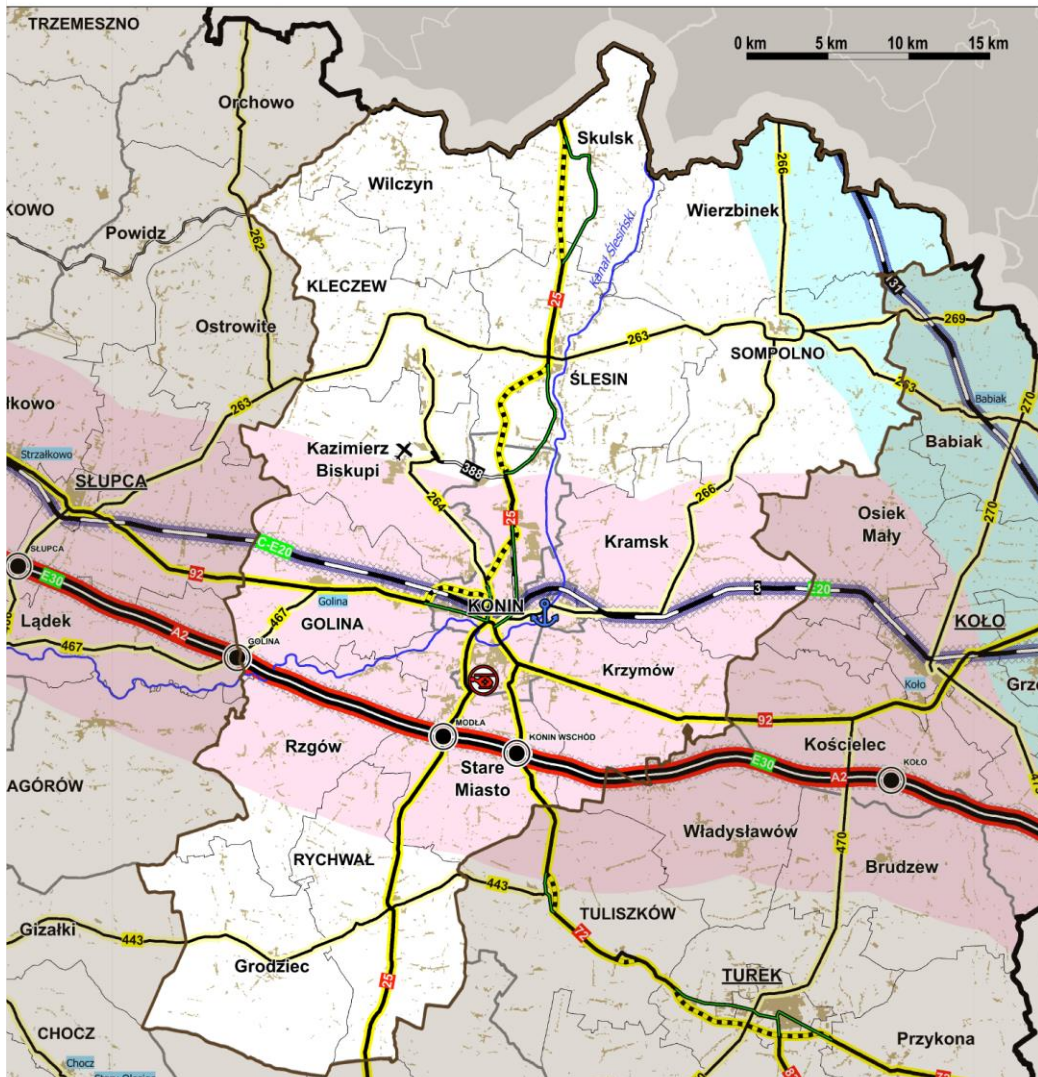
- DROGI WODNE
- PORTY

LOTNICZY

- LĄDOWISKA SANITARNE
- LĄDOWISKA SAMOLOTOWE

TRANSEUROPEJSKA SIĘĆ TEN-T

- KORYTARZ BAŁTYK - ADRIATYK
- KORYTARZ MORZE PÓLNOCCNE - BAŁTYK

Źródło: Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego 2020+

4. Analiza potencjałów, barier i potrzeb rozwojowych obszaru partnerstwa

4.1 Potencjał obszaru Partnerstwa

W toku prowadzonych prac analitycznych i warsztatowych zdefiniowano kluczowe zasoby oraz wyzwania rozwojowe obszaru Partnerstwa ZIT Kolsko-Tureckie. Poprzez zasoby rozumiemy to, czym dysponuje Partnerstwo a co można wykorzystać jako źródło jego rozwoju, co stanowi jego specyficzne elementy, cechy, materialne i niematerialne wyróżniki. Wyzwania rozwojowe to trudne sprawy i nowe sytuacje, które wymagają od Partnerstwa podejmowania działań i znajdowania rozwiązań.

Identyfikacja zasobów nastąpiła głównie podczas spotkań warsztatowych, z udziałem przedstawicieli gmin wchodzących w skład Partnerstwa. Zasoby zostały zidentyfikowane na podstawie ich zasięgu oddziaływania, a także unikalności i dotychczasowego stopnia wykorzystania (zagospodarowania).

Rysunek 50. Zapis elementów/potencjałów/wyróżników w Partnerstwie ZIT Kolsko-Tureckie wypracowany metodą warsztatową

Źródło: opracowanie własne.

Niewątpliwymi potencjałami a zarazem wyróżnikami Partnerstwa są:

- położenie przy ważnym szlaku komunikacyjnym łączącym województwo i Partnerstwo z Europą Zachodnią a także wschodem i zachodem Kraju (linia Warszawa – Poznań – Berlin) autostradzie A2.
- poprawiające się środowisko naturalne, odzyskiwanie terenów pokopalnianych
- energia odnawialna
- pamięć historyczna i odradzająca się tożsamość dziedzictwa kulturowego miejsca
- zmieniająca się mentalność społeczna
- więzi rodzinne, tradycje, kultura
- przedsiębiorczość, małe i średnie Firmy a także działalność Tureckiej Izby Gospodarczej oraz Tureckiej Unii Rozwoju
- liczne zabytki na terenie Partnerstwa i miejsca cenne przyrodniczo (zostały zamieszczone w załączniku do opracowania)
- Inwestycje w odnawialne źródła energii – największa farma fotowoltaiczna w Polsce, w przygotowaniu nowe tereny, ciepłownia geotermalna w Kole

4.2 Kluczowe problemy i potrzeby rozwojowe

Problemy obszaru Partnerstwa ZIT Kolsko-Tureckie zarysowano podczas warsztatów strategicznych, w których uczestniczyli przedstawiciele gmin wchodzących w skład Partnerstwa oraz w oparciu o wyniki badań społecznych przeprowadzonych w okresie opracowywania diagnozy. Poprzez problemy rozumiemy niekorzystne zjawiska i procesy, a także bariery rozwoju i niewykorzystane specyficzne możliwości obszaru Partnerstwa.

W obszarze Partnerstwa zidentyfikowano trzy problemy kluczowe:

1. odpływ młodych ludzi z dobrymi kwalifikacjami z obszaru Partnerstwa i rynku pracy (obszar gospodarczy);
2. słaba dostępność komunikacyjna wewnętrzna i zewnętrzna: (obszar środowiskowy)
3. niewystarczająca jakość i dostępność do usług i do infrastruktury (obszar społeczny);

Tabela 36. Kluczowe problemy Partnerstwa

Problem kluczowy nr 1	odpływ młodych ludzi z dobrymi kwalifikacjami z obszaru Partnerstwa i rynku pracy
Przyczyny problemów	Niewystarczająca oferta atrakcyjnych miejsc pracy, niskie wynagrodzenia
	Niewykorzystane warunki dla turystyki i rekreacji (szczególnie tej weekendowej)
	Negatywne nastawienie młodych do przejmowania rodzinnych firm, brak zachęty i motywacji ze strony rodziców prowadzących działalność lub gospodarstwo
	Brak wsparcia przedsiębiorczości
	Niewystarczające zasoby finansowe na promocję Partnerstwa
Problem kluczowy nr 2	Słaba dostępność komunikacyjna wewnętrzna i zewnętrzna
Przyczyny problemów	Słabe połączenia komunikacyjne wewnątrz i ze światem (brak połączeń PKP, autobusowych)
	Znaczne koszty utrzymania i modernizacji sieci dróg, przy jednoczesnych potrzebach poprawy bezpieczeństwa
	Niewystarczająca jakość infrastruktury
	Brak nowych inwestycji w infrastrukturę
	Niewystarczająca ilość ścieżek rowerowych
	Niewystarczające zasoby finanse dla nowych inwestycji
	Peryferyjne położenie
Problem kluczowy nr 3	Niewystarczająca jakość i dostępność do usług i do infrastruktury
Przyczyny problemów	
	Wysokie koszty inwestycji i utrzymania infrastruktury
	Słaby dostęp do opieki medycznej podstawowej i specjalistycznej
	Niewystarczające zasoby finansowe dotyczące inwestycji w tym obszarze

Źródło: opracowanie własne.

Do barier i problemów rozwojowych w Partnerstwie ZIT Kolsko-Tureckie zaliczymy również:

- Niski odsetek powierzchni obszaru Partnerstwa objęty miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego, przy dość dużej skali zjawisk związanych z rozwojem urbanizacyjnym.
- Zmniejszanie się liczby ludności w wieku produkcyjnym, przy niekorzystnym trendzie długoterminowym, co wpływać będzie na konkurencyjność gospodarki na terenie całego partnerstwa. Zmniejszanie potencjału

reprodukcyjnego na obszarze partnerstwa, co w perspektywie wieloletniej wpłynąć będzie na spadek liczby jego mieszkańców.

- Duże oczekiwania ludności odnośnie wzrostu wynagrodzeń, które kształtować będzie decyzje dotyczące zatrudnienia, aktywności zawodowej, w szczególności osób młodych.
- Słabe wykorzystanie potencjału turystycznego, w tym brak rozwiniętej oferty przyciągającej turystę, słabe integrowanie oferty turystycznej, deficyt środków na promocję partnerstwa.

Należy zauważyć, że choć problemy kluczowe dotyczą różnych obszarów to ich przyczyny bywają zbieżne. Takimi są często rygorystyczne przepisy, niska jakość infrastruktury, zbyt niska aktywność społeczna czy słabe połączenia komunikacyjne. Sytuacja, gdy niektóre przyczyny leżą u podstaw kilku problemów kluczowych, może znacząco pomóc w trafnym ukierunkowaniu (skoncentrowaniu) strategicznych wyzwań rozwojowych w Partnerstwie ZIT Kolsko Tureckie.

Tabela 37. Potrzeby rozwojowe

Potrzeby rozwojowe Partnerstwa
<ul style="list-style-type: none">
• Aktywizacja społeczna mieszkańców (wspólne wydarzenia i inicjatywy społeczne)
• Integracja i specjalizacja usług medycznych, poprawienie dostępności
• Odpowiednia polityka senioralna, starzejące się społeczeństwo
• Programy prorozwojowe dla młodych,
• Programy zachęcające do rozwoju przedsiębiorczości
• Poprawa komunikacji, w tym ścieżki rowerowe
• Wsparcie, promocja przedsiębiorczości
• Wykorzystanie warunków środowiska do turystyki (także weekendowej) tzw. przemysł czasu wolnego, szlaki turystyczne
• Inwestycje w środowisko, OZE
• Zwiększenie atrakcyjności terenów inwestycyjnych, w tym ich uzbrajanie

Źródło: opracowanie własne

4.3 Czynniki rozwoju (analiza SWOT)

Analiza SWOT jako zestawienie mocnych i słabych stron badanego obszaru, a także określenie jego szans i zagrożeń rozwojowych, jest klasycznym narzędziem stosowanym od wielu lat w analizie strategicznej. Uwzględnia ona wszystkie czynniki, zjawiska i procesy wpływające na skalę oraz tempo rozwoju społeczno-gospodarczego regionu, które można podzielić na zewnętrzne i wewnętrzne. A zatem mówimy tak o zmianach wewnątrz jak i tych zachodzących w otoczeniu Partnerstwa ZIT Kolsko-Tureckiego.

Tabela 38. Mocne strony i słabe strony Partnerstwa

Mocne strony Partnerstwa	Słabe strony Partnerstwa
więzi i tradycje rodzinne	wysokość zarobków i płac
relacje międzyludzkie, sąsiedzi, przyjaciele, znajomi	oferty pracy i rynek pracy
lokalny patriotyzm, dziedzictwo i historia	usługi zdrowotne
czystość środowiska naturalnego (zieleni, powietrze, woda)	dostępność i ceny mieszkań/domów
oferta edukacji i kształcenia się	komunikacja i transport zbiorowy

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań opinii mieszkańców Partnerstwa.

4.4 Partnerstwo Publiczno Prywatne szansą na wzmocnienie rozwoju.

Polityka Polskiego Rządu w zakresie rozwoju PPP i działania z niej wynikające zostały określone projektem strategicznym w ramach Strategii na rzecz odpowiedzialnego rozwoju. Dlatego też Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej zachęca samorządy do takiej formy realizowania nowych inwestycji, wskazując jednocześnie na wsparcie i pomoc jakiego MFIPR udziela w ramach rozwoju PPP w Polsce.

Partnerstwo Publiczno - Prywatne (PPP) to sposób realizacji zadań publicznych, oparty na wieloletniej umowie określającej podział zadań i ryzyka pomiędzy podmiotem publicznym a partnerem prywatnym.

Celem PPP jest świadczenie określonej usługi publicznej przez partnera prywatnego w oparciu o infrastrukturę publiczną, za wynagrodzeniem.

Przedsięwzięcie PPP to budowa lub remont infrastruktury publicznej połączone z jej utrzymaniem i/lub zarządzaniem.

Realizacja inwestycji w formule PPP to przede wszystkim możliwość optymalizacji wydatkowania środków budżetowych poprzez zaangażowanie kapitału prywatnego w inwestycje publiczne oraz możliwość skorzystania z wiedzy i doświadczenia biznesu.

Doświadczenie członków Partnerstwa w zakresie wdrażania przedsięwzięć partnerstwa publiczno-prywatnego i koncesji

Żadna z gmin tworzących Partnerstwa ZIT Kolsko-Tureckie nie ma doświadczenia w realizacji i przygotowywaniu przedsięwzięć PPP. W takiej sytuacji przed wdrażaniem jakiegokolwiek wspólnego projektu PPP zasadnym byłoby przeprowadzić szkolenia dla zespołu oddelegowanego do tego celu oraz dla osób decyzyjnych. Ważne jest również zapewnienie profesjonalnego doradztwa oraz korzystanie z dobrych praktyk samorządów, które skutecznie wdrożyły podobne przedsięwzięcia. Mogą to być m.in. doświadczenia z gmin z tego samego województwa. Wielkopolska jest przeciętnie aktywna pod względem ilości wszczynanych postępowań oraz zawieranych umów PPP. Z partnerami prywatnymi współpracują tutaj głównie mniejsze gminy – miejsko-wiejskie oraz wiejskie – w takich dziedzinach jak gospodarka wodno-kanalizacyjna, edukacja, termomodernizacja czy budowa dróg. Niewiele jest projektów realizowanych przez gminy miejskie. Jednym z nich jest System gospodarki odpadami dla Miasta Poznania, dotychczas największe (pod względem wartości) wdrożone przedsięwzięcie PPP w Polsce.

Rekomendacje dla Partnerstwa w zakresie PPP

W dobie rosnących cen energii elektrycznej i ciepła szczególnie ważne są przedsięwzięcia pozwalające zredukować zużycie tych mediów, a także umożliwiające ich produkcję ze źródeł odnawialnych. Poza korzyściami ekonomicznymi takie projekty przyczyniają się też do ochrony środowiska naturalnego, zmniejszając emisję CO₂ do atmosfery. Dodatkowym benefitem jest poprawa estetyki w gminach. Przedsięwzięcia z zakresu efektywności energetycznej można realizować w formule ESCO, która nie generuje kosztów dla samorządu – partner prywatny jest sponasowany z oszczędności. Natomiast inwestycje w produkcję energii z OZE są szczególnie korzystne w przypadku wspólnej realizacji – zwiększenie skali pozwala zoptymalizować koszty. Niekiedy wymagają jednak zmian w MPZP, więc ich realizacja jest nieco bardziej skomplikowana i może trwać dłużej. Ciekawą, coraz popularniejszą opcją z obszaru gospodarki energetycznej są instalacje ORC (wykorzystanie ciepła odpadowego), szczególnie wobec zagadnień związanych z transformacją energetyczną regionu.

W formule PPP można również realizować przedsięwzięcia z innych dziedzin, np. sportu i turystyki, rewitalizacji, mieszkalnictwa czy transportu, w zależności od potrzeb członków Partnerstwa.

5. Podsumowanie – kluczowe wyzwania i kierunki rozwoju

Partnerstwo ZIT Kolsko-Tureckie jako konstytuujące się Porozumienie Gmin jest młodym organizmem, w praktyce dopiero się tworzy i umacnia.

Ze względu na swoje położenie geograficzne we wschodniej części województwa wielkopolskiego jego rozwój w dużym stopniu uwarunkowany jest swoistym uwięzieniem na ścieżce monokultury dużych zakładów przemysłu wydobywczo-energetycznego.

Niezależnie od tych czynników Partnerstwo posiada również swój własny rozwojowy potencjał, który zaprezentowano w niniejszym opracowaniu, i który Partnerstwo chce wykorzystać. Ponadto obszar Partnerstwa ZIT Kolsko-Tureckie to część Wielkopolski objęta wdrażaniem zasad Sprawiedliwej Transformacji Wielkopolska Wschodnia.

Według założeń dokumentu region ten ma stać się obszarem z zeroemisyjną, zasobooszczędną i innowacyjną gospodarką oraz krajowym liderem w zielonej energetyce. Ma zapewnić mieszkańcom bardzo dobre warunki życia oraz godną i dostosowaną do kwalifikacji pracę, a samorządom nowe źródła dochodu.

W opinii publicznej obywateli innych regionów Polski utrzymuje się stereotyp mieszkańca Wielkopolski, do której przynależy Partnerstwo ZIT Kolsko-Tureckie, charakteryzującego się szczególnie rzetelnym stosunkiem do wykonywanej pracy, skłonnościami do krytycznego myślenia i poszanowaniem władz lokalnych i krajowych. Cechy te stanowią swoiste bogactwo Wielkopolski i są istotnym czynnikiem w rozwoju konkurencyjnych warunków nowego porządku na tle społecznym i gospodarczym.

Reasumując, na bazie zebranych badań, danych oraz dokumentów strategicznych zespół badawczy zdiagnozował kluczowe wyzwania rozwojowe Partnerstwa ZIT Kolsko-Tureckie, które przedstawia poniższa tabela.

Tabela 39. Kluczowe wyzwania rozwojowe Partnerstwa ZIT Kolsko-Tureckie

- odwrócenie niekorzystnych trendów demograficznych, zatrzymanie młodych, zachęcanie do powrotu do korzeni, by pozostali w miejscu zamieszkania;
- zwiększenie poziomu wzajemnego zaufania i współpracy pomiędzy samorządami a także innymi organizacjami, integracja społeczna
- wysokiej jakości edukacja, oparta na tożsamości miejsca, dobrze zorientowana na lokalną gospodarkę, gwarantująca dobrą pracę blisko miejsca zamieszkania
- wykorzystanie potencjału odbudowującego się środowiska naturalnego (turystyka weekendowa, szlaki turystyczne)
- poprawa dostępności do usług społecznych i zdrowotnych
- poprawa połączeń komunikacyjnych i transportowych, ścieżki rowerowe
- inwestycje w odnawialne źródła energii
- wsparcie przedsiębiorczości
- poprawa warunków rozwój budownictwa mieszkaniowego
- wykorzystanie dziedzictwa kulturowego i zasobów związanych z historią miejsca (liczne zabytki)
- wzmocnienie tożsamości społeczno-kulturowej
- silniejsza promocja miejsca
- uruchmienie zdiagnozowanych impulsów dla rozwoju gospodarczego w całym Partnerstwie

Źródło: opracowanie własne.

Zespół autorski podczas prac nad raportem diagnostycznym, na bazie m.in. przeprowadzonych wywiadów, rozmów z lokalnymi liderami (społecznicy, samorządowcy) przeanalizował wiele czynników, które mogą w dalszym procesie mieć wpływ na realizację m.in. wyznaczonych kierunków rozwojowych. Zespół projektowy zobowiązuje się do dalszego monitorowania sytuacji społeczno-gospodarczej oraz uaktualniania zapisów które finalnie przysłużą się do stworzenia strategii ZIT Partnerstwa Kolsko-Tureckie.

6. Wykazy i spisy

Spis Tabel

Tabela 1. Przykłady współpracy JST Partnerstwa w regionie.....	31
Tabela 2. Wskaźnik ogólny Partnerstwa	35
Tabela 3. Ludność w Partnerstwie ZIT Kolsko-Tureckie	45
Tabela 4. Przyrost naturalny ogółem	46
Tabela 5. Liczba zarejestrowanych fundacji, stowarzyszeń i organizacji	51
Tabela 6 Liczba uczniów w szkołach podstawowych 2011 – 2021. Utrzymanie oświaty	56
Tabela 7. Wyniki części pisemnej egzaminu ósmoklasisty w 2022 r.....	57
Tabela 8. Wyniki części pisemnej egzaminu maturalnego na poziomie podstawowym w 2022 r.....	58
Tabela 9. Bezpieczeństwo w obszarze Partnerstwa. Wypadki i przestępstwa	61
Tabela 10. Dostęp i jakość zasobów mieszkaniowych	63
Tabela 11. Dostęp i jakość infrastruktury sport rekreacja	64
Tabela 12. Funkcje wiodące w Partnerstwie ZIT Kolsko-Tureckie	67
Tabela 13. Przedsiębiorczość i aktywność mieszkańców	70
Tabela 14. Podmioty gospodarcze wg sekcji i działów PKD 2007 (stan na 2021).....	72
Tabela 15. Liczba podmiotów gospodarczych w Partnerstwie ZIT Kolsko-Tureckim wg wielkości zatrudnienia w roku 2020.....	73
Tabela 16. Badanie opinii mieszkańców i młodzieży – dotyczące sytuacji materialnej.....	76
Tabela 17. Stan finansów lokalnych – budżet i dług gmin. Partnerstwa ZIT Kolsko-Tureckiego (mln zł).....	78
Tabela 18. Warunki rozwoju przedsiębiorczości. Część I	84
Tabela 19. Warunki rozwoju przedsiębiorczości. Część II	84
Tabela 20. Ład i struktura przestrzeni obszaru. Plany zagospodarowania	88
Tabela 21. Parki i zieleńce w Partnerstwie ZIT Kolsko-Tureckie	88
Tabela 22. Powierzchnia parków, zieleńców i terenów zieleni osiedlowej (w ha) w poszczególnych gminach Partnerstwa ZIT Kolsko-Tureckiego	89
Tabela 23. Mała retencja wodna w województwie wielkopolskim	93

Tabela 24. Długość ścieżek rowerowych w Partnerstwie ZIT Kolsko-Turecki (w km)... **Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.**

Tabela 25 Wskaźniki rozwoju Partnerstwa dla gmin ZIT Kolsko-Tureckie w trzech obszarach: gospodarczy, społeczny i środowiskowy. Zestawienie rok 2020 do 2019	106
Tabela 26. Wymiar instytucjonalny w gminach Partnerstwa ZIT Koło-Turek	108
Tabela 27. Badania opinii lokalnych liderów	109
Tabela 28. Rozkład głosów /opinii mieszkańców wyrażonych w ankiecie w poszczególnych gminach Partnerstwa	112
Tabela 29. Słabe strony Partnerstwa, opinia mieszkańców	112
Tabela 30. Mocne strony w opinii mieszkańców	113
Tabela 31. Poszukiwanie pracy opinie mieszkańców	114
Tabela 32. Poszukiwanie pracy opinie mieszkańców	117
Tabela 33. Funkcje ośrodków osiedleńczych w zakresie zaspakajania indywidualnych i zbiorowych potrzeb mieszkańców	124
Tabela 34. Kluczowe problemy Partnerstwa.....	131
Tabela 35. Potrzeby rozwojowe	132
Tabela 36. Mocne strony i słabe strony Partnerstwa	133
Tabela 37. Kluczowe wyzwania rozwojowe Partnerstwa ZIT Kolsko-Tureckie	136

Spis Rysunków

Rysunek 1. Mapa obszaru Partnerstwa.....	13
Rysunek 2. Mapa całego obszaru Partnerstwa ZIT Kolsko-Tureckie z wyróżnieniem poszczególnych gmin.....	13
Rysunek 3. Mapa gminy wiejskiej Brudzew	14
Rysunek 4. Mapa miasta Koło	16
Rysunek 5. Mapa gminy wiejskiej Koło	19
Rysunek 6. Mapa gminy wiejskiej Kościelec.....	20
Rysunek 7. Mapa gminy wiejskiej Turek	21
Rysunek 8. Mapa miasta Turek	23
Rysunek 9. Obszary strategicznej interwencji w Wielkopolsce o indywidualnym zasięgu	26
Rysunek 10. Wskaźnik ogólny Partnerstwa.....	36
Rysunek 11. Pozycja gminy w partnerstwie, stan i zmiana w okresie 5 lat	37
Rysunek 12. Wskaźnik ogólny Partnerstwa w obszarach, na początku i końcu badanego okresu	37
Rysunek 13. Ogólny wskaźnik rozwoju Partnerstwa w wymiarze społecznym	39
Rysunek 14. Wskaźnik rozwoju społecznego z rozbiciem na gminy	39
Rysunek 15. Wskaźnik rozwoju społecznego gmina wiejska Kościelec	40
Rysunek 16. Wskaźnik rozwoju społecznego gmina wiejska Turek	41
Rysunek 17. Wskaźnik rozwoju społecznego gmina wiejska Koło	42
Rysunek 18. Wskaźnik rozwoju społecznego w pięciu wymiarach	43
Rysunek 19. Wartość wskaźnika społecznego na wykresie kolumnowym	44
Rysunek 20. Struktura wieku w gminach Partnerstwa ZIT Kolsko-Tureckie	46
Rysunek 21. Obraz z mapą Polski pokazującą gęstość zaludnienia według gmin w 2019 roku	47
Rysunek 22. Obraz z mapą Polski pokazującą prognozę liczby ludności ogółem według gmin w 2030 r.....	48
Rysunek 23. Obraz z mapą Polski pokazującą prognozę odsetka ludności w wieku 65+ według gmin w 2030 roku.....	49
Rysunek 24. Wskaźnik rozwoju obszaru „Zasoby instytucjonalne, integracja i kapitał społeczny” w Partnerstwie ZIT Kolsko-Tureckim	50
Rysunek 25. Zasoby instytucjonalne, integracja i kapitał społeczny gmin.....	50

Rysunek 26. Wydatki bieżące z budżetów gmin Partnerstwa ZIT Kolsko-Tureckiego na dotacje dla organizacji pozarządowych.....	52
Rysunek 27. Wskaźniki obrazujące kondycję i wsparcie rodziny jako podstawowej struktury oparcia społecznego na terenie Partnerstwa ZIT Kolsko-Tureckiego	53
Rysunek 28. Skala rozwarstwienia społecznego w Partnerstwie ZIT Kolsko-Tureckim	54
Rysunek 29. Odsetek dzieci objętych opieką w żłobkach i wychowaniem przedszkolnym w gminach Partnerstwa ZIT Kolsko-Tureckiego	59
Rysunek 30. Wykres bezpieczeństwa.....	60
Rysunek 31. Bezpieczeństwo zdrowotne w Partnerstwie ZIT Kolsko-Tureckim	62
Rysunek 32. Partnerstwo ZIT Kolsko-Tureckie na tle podziału administracyjnego województwa wielkopolskiego	66
Rysunek 33. Wskaźnik ogólny w wymiarze gospodarczym.....	68
Rysunek 34. Wykres bąbelkowy prezentujący pozycję gminy w Partnerstwie	69
Rysunek 35. Wskaźnik rozwoju w poszczególnych obszarach na początku i końcu okresu	69
Rysunek 36. Dynamika zmian wskaźników obrazujących dostępność i jakość oferowanych miejsc pracy w latach 2011-2021 (%).....	74
Rysunek 37. Dostępność wykwalfikowanej siły roboczej w latach 2011-2021 na obszarze Partnerstwa ZIT Kolsko-Tureckiego.....	75
Rysunek 38. Dochody od osób fizycznych i rynkowa wartość powierzchni mieszkaniowej....	77
Rysunek 39. Nadwyżka operacyjna pomniejszona o spłaty długu do dochodów bieżących (średnia 3letnia wyrażona w %) w gminach Partnerstwa ZIT Kolsko-Tureckiego.....	80
Rysunek 40. Obraz z kartogramem pokazującym wskaźnik waloryzacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej dla całego kraju ze wskazaną lokalizacją Partnerstwa	81
Rysunek 41. Obraz z kartogramem pokazującym pozycję powiatów wg syntetycznego wskaźnika rozwoju funkcji turystycznej w 2019 roku	83
Rysunek 42. Wskaźnik rozwoju w obszarze środowiskowym	86
Rysunek 43. Wskaźnik rozwoju w wymiarze środowiskowym.....	87
Rysunek 44. Obraz z mapą pokazującą formy ochrony przyrody w obszarze Partnerstwa.....	90
Rysunek 45. Obraz z mapą pokazującą klasy pokrycia terenu w obszarze Partnerstwa	91
Rysunek 46. Obraz z mapą pokazującą podstawowy układ komunikacji kolejowej i drogowej w obszarze Partnerstwa	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Rysunek 47. Centra kulturalne Wielkopolski Wschodniej	122
Rysunek 48. Komunikacja i transport subregionu konińskiego – Wielkopolski Wschodniej.	127

Rysunek 49. Zapis elementów/potencjałów/wyróżników w Partnerstwie ZIT Kolsko-Tureckie
wypracowany metodą warsztatową 129

Wykaz załączników:

Załącznik 1. Zestawienie najważniejszych zabytków i szczególnych miejsc o walorach turystyczno-krajobrazowych na obszarze Partnerstwa.

Załącznik 2. Zestawienie map i wyznaczonych tras oraz punktów przystankowych dla aktualnych i projektowanych ścieżek rowerowych na terenie wszystkich gmin w Partnerstwie

Załącznik 3. Wyniki badań ankietowych opinii mieszkańców, młodzieży i lokalnych liderów zrealizowanych na obszarze Partnerstwa w okresie czerwiec-wrzesień 2022 r.

